

SOSYALİST Dergi Yı: 3

büyü
ekim devrim
59 yaşında

TÜSFA

İÇİNDEKİLER :

Murat Morah
bağışdır - 2012

HABER — YORUM — İNCELEME

Goşizmin Üç Bileşeni :

Anarşizm - Troçkizm - Maoizm

Bülent ÇAKMAKÇI 5

İşçi Sınıfının Sosyal Kurtuluş

Savaşımı ve Ulusal Çıkarlar

Şükrü ALTINTAŞ 25

Dünya Gençliği Önemli

Bir Haftayı Kutluyor

Bülent AKSAN 37

ÇEVİRİLER

Burjuva Propagandasının

Psikolojik Yöntemleri

Dafin TODOROV 45

Şili Deneyimi İşçi Altında

Komünist Hareketin Stratejisi

Ve Taktiğinin Bazı Sorunları

Dimitir MİTEV 56

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ

ÜZERİNE BİLGİLER

Aynı Görüşteki Komünistlerin İttifakı

Rula KUKULU (YKP MK. Politbüro Üyesi) 72

AYIN HABER ÖZETLERİ

Sovyetler Birliği Haber Ajansı «TASS» 79

Sahibi : Ural ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN • Yönetim Yeri:
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi:
P.K. 41 Sirkeci İSTANBUL • Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmuhasip
Sokak, Aras İşhanı, No: 5/201, Cağaloğlu/İSTANBUL • Ankara Dağıtım: ANKA-
RA DAĞITIM, Bayındır Sokak 38/3 Kızılay/ANKARA • İzmir Dağıtım: EGE
DAĞITIM • Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır • Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI • Baskı: UFUK MATBAASI

Türkiye işçi sınıfı ve onun tek devrimci sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK, tarihinin en yaygın genel direnişinden sonra, direniş sürecinin ikinci büyük etkusunu savaşım tarihine yazdı: **Genel Temsilciler Meclisi ve Olağanüstü Genel Kurul Kararları.**

Gerici - faşist güçlerin işçi sınıfına ve tüm demokrasiden ve ilerlemeden yana güçlere dayatmak istediği DGM'lere karşı direnişi, «sol» dan ve sağdan gelen tüm engellemelere karşı utkuya götürülen işçi sınıfımız ve onun tek sendikal öncüsü **DİSK'e** karşı, bu kez de, yeni bölücü eylemler boy gösterdi. Bu yeni bölücü eylemler, ülkemiz işçi sınıfının en ileri unsurlarının oluşturduğu **DİSK** kitlesi ile **DİSK** yönetimi arasına nifak sokmayı amaçlıyordu.

Bu bölücü eylemde gerici - faşist güçler; halkımızın tarihine yüzkarası olarak geçecek olan amca - yeğen hırsızlar takımı, rüşvetçi «etkili - çevreler» ve sarı sendika kasalarından bir çırpıda yüzbinleri ceplerine indiren sınıf düşmanı hain «sendika yöneticileri» nin pisliklerini göz - ardı edebileceklerini sanıp; **DİSK** yönetimine kara - çalmayı denediler. Bölücü eylemin «sol» figüranları ise; maocu, troçkist, anarşist maceraacılar, likidatör **TİP** yöneticileri; gerici - faşist güçlerin bu oyununa, mal bulmuş gibi sarıldılar.

DİSK'e saldırının bu yeni perdesinin, Temsilciler Meclisi ve Genel Kurul Toplantılarından önce yoğunlaşması, anlamsız değildi. Tüm kamuoyunun gözleri, genel direnişten utkuyla çıkmış olan **DİSK'in** üzerine çevriliyken; bu önemli toplantılarda birkaç çatlak ses çıkarabileceklerini umuyorlardı. Oysa öyle olmadı. Yurdun dörtbir yanından gelen, **DİSK** kitlelerinin binlerce gerçek temsilcileri; **işçi sınıfımızın tek sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK'in,** yönetimi ile kitlelerinin bir bütün olduğunu dosta - düşmana duyurdular. Bu, bizzat işçi kitleleri tarafından, «sol» ve sağ bölücülere verilmiş olan açık bir dersti; işçi sınıfının, direniş sürecinde kazandığı yeni bir utkuydu. İşçi sınıfının sınıf ve kitle sendikal birliği, son Toplantılardan, sermaye sınıfının «milyarlık grev - kırma fonu» na karşı; işçi sınıfının alın - teriyle ve savaşım bilincinin yönlendirmesiyle, ekmek paralarından oluşturacağı, dev boyutta bir «Dayanışma Fonu» kurarak çıkıyordu. Bu, gerici - faşist güçlerin, **DİSK'i** maddi yönden güçsüz düşürüp yok olmasını amaçlayan, işbirlikçi sermayenin oyununu bozuyordu. Böylece, her türlü demokratik ve ekonomik direnmelerinde, işçi sınıfının maddi - manevi sorumluluğunu ardıcıl üstlenen **DİSK'in,** bu görevini daha sağlam dayanaklarla yürütebilmesi güvenceleniyordu.

Son Toplantılar, anarşist ve maocu goşist gruplardan sözde «sosyalist» eğilimlere kadar, her soydan ve her boydan sapık akımın; «**DİSK** ve **CHP** Kuyrukçuluğu» konusundaki yaygaralarına da bir yanıttı. Bunlardan, likidatör **TİP** yönetimi, işi daha da ileri götürüp, «büyük sermaye - **CHP** - **DİSK** Yönetimi» beraberliğinden söz ediyor. Temsilciler Meclisi ve Genel Kurul Toplantılarında, **DİSK'in** parti - dışılığı, açıkça vurgulandı. İşçi sınıfının sınıf ve kitle sendikal hareketini, «parti işçi - kolu, işçi bürosu» gibi görmeye alışık olan sağ ve «sol» revizyonist eğilimler için, binlerce işçi temsilcisinin bu tutumu «şaşırtıcıydı». Onlara göre bu, Türk - İş'in «partiler - üstü» politikasıyla eş - anlamlıydı.

İşçi sınıfının devrimci sendikal hareketinin, **kitle** ve **sınıf** özünün iyi «kav-

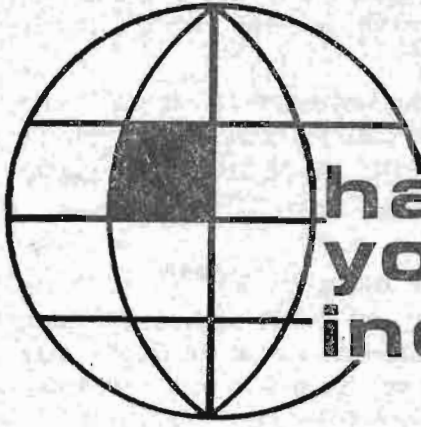
ranamaması», ülkemiz ilerici hareketinin bir zaafıdır. Devrimci sendikal hareketin **kitle** özünü abartıp, sınıf savaşımının gerektirdiği mevzilerden çekilmesi ni, böylece de sınıf - uzlaşmacı tavrı işçi sınıfının devrimci sendikal hareketine yamama özlemi, çağımızda dünyada ve ülkemizde, sağ sosyal - demokrasinin misyonudur. Bunun karşısında, devrimci sendikal hareketin **kitle** özünü yok saymak ve **sınıf** özünü öne çıkarmak, dünyada ve ülkemizde, her türü «Sol» sapıklığın marifetidir. Bu sapık akımlar, işçi sınıfı savaşımının çağdaş perspektiflerini «kavriyamadıkları» için; tıpkı ilerici gençlik hareketine «parti gençlik kolu», ilerici öğretmen hareketine «parti öğretmen bürosu», ilerici teknik eleman hareketine «parti teknik eleman bürosu» vd. mantığıyla yaklaşımları gibi; işçi sınıfının devrimci sınıf ve kitle sendikal hareketine de, «parti işçi - kolları» biçiminde yaklaşmaktadırlar.

Parti sendika değildir, sendika da parti değildir; olmamalıdır. Gerçek işçi sınıfı sosyalistleri, dünyada ve ülkemizde, devrimci sendikaların sınıf ve kitle sendikacılığı yolundaki başarılı politikalarında, sendikaların iç - işlerine karışılmamasından yanadırlar. İşçi sınıfının siyasal savaşımında öncü - örgütü olan Parti ile, işçi sınıfının parti - dışı ekonomik ve demokratik örgütü olan sendikalar arasındaki ilişki, siyasal ve ideolojik düzeydedir. İşçi sınıfının parti - dışı örgütü, **tam örgütsel bağımsızlığa sahip olmalıdır**. Tüm dünya devrimci pratiğinin gösterdiği gibi, **gerçek işçi sendikaları, hiçbir zaman ve hiçbir yerde, sadece sosyalist işçilerden oluşmamıştır ve oluşmamak durumundadır**. Bundan dolayı da, gerçek işçi sınıfı sendikaları, işçi sınıfının en geniş çevrelerinden gelen ve **siyasal görüşleri ne olursa olsun** bütün işçilerin birliğini gerçekleştirmeyi hedef alırlar. Bu temel ilke, işçi sınıfının sendikal ve diğer kitlesel örgütleriyle, siyasal örgütü arasındaki en temel farklılıklardan birisidir; ve bu gerçeği anlamıyan herkes, işçi sınıfının sınıfsal birliğinin ilk basamağı olan **sendikal birliğin**, objektif olarak karşısında yer almış olur. Devrimci sendikal hareketin **kitleselliğinin** çimentosu da, devrimci sendikal hareketin aynı zamanda ve temelde, **sınıfsal** özüdür. Eğer bu özü olmasaydı, o zaman kitlesellikten anlaşılması gereken, şekilsizlikten, bilinçsiz bir yığılmadan başka birşey olmazdı. Bu gün ülkemizde, bunu, Türk - İş ve onun yolunda olan sendikal harekette görebilmekteyiz. İşte devrimci sendikal hareketin **kitle** ve **sınıf** özünü en iyi şekilde birleştirip; işçi sınıfının parti - dışı demokratik ve ekonomik savaşımını utkuya götürebilmenin yolu, **tam ve gerçek örgütsel bağımsızlıktan geçer**. Ve kanımızca DİSK, özellikle Beşinci Kongresinden sonraki gelişmesiyle, böyle bir sendikal örgüttür.

Şu çok önemli gerçeği unutmamak gerekir: İşçi sınıfının devrimci sınıf ve kitle sendikal hareketine yapılan bu saldırıların bunca yoğunlaşmasının belli başlı ve birincil nedeni —diğer ülkesel ve tarihsel nedenler de bulunmakla beraber— işçi sınıfının siyasal hareketinin yarım yüzyılı aşkın bir süredir, zorla yasa - dışı tutulmuş olmasıdır. Böyle bir zorlamanın ise, işçi sınıfımızın, ekonomik, siyasal ve ideolojik savaşımında büyük güçlüklerle karşılaşmasının temel nedenlerinden biri olduğu kuşkusuzdur.

Bu nedenle de; işçi sınıfının birliğinin oluşmasına zarar veren sağ ve «sol» her türlü saldırıya karşı savaşım, işçi sınıfımızın siyasal hareketinin özgürlüğe kavuşması için savaşımın, birleştirilmesi temel bir zorunluluk olmaktadır.

URAL ATEŞER

haber yorum inceleme

goşizmin üç bileşeni : anarşizm - troçkizm - maoizm

Bülent ÇAKMAKÇI

Lenin, daha 1920'lerde şöyle yazmaktaydı :

«Komünistler, işçi hareketine ve genel olarak toplumsal evrime, en doğrudan doğruya ve en kestirme yoldan, Sovyetler iktidarının dünya ölçüsünde zaferine doğru, proletarya iktidarına doğru yön verebilmek için bütün çabalarını harcamalıdır. Bu, tartışma götürmez bir gerçektir. Ama bu gerçeğin bir yanlış haline gelebilmesi için —aynı doğrultuda işlenmiş görünen— küçük bir hata yeter. Almanya'nın ve İngiltere'nin sol komünistleri gibi, tek bir yolu, doğrudan doğruya hedefe varan yolu tanırız demek; ne dolambaçlı yolu, ne zigzagları, ne anlaşmaları, ne uzlaşmaları kabul etmeyiz demek yeter. Ki, bu tutumun, daha şimdiden devrimci proletarya davasına büyük zararları olmuştur ve olmaktadır. Sağ doktrinarizm, ancak eski biçimleri benimsemeye inatçılık ediyor; yeni içeriği tanımadığı için, tam olarak iflas etmiştir. Sol doktrinarizm ise, yeni içeriğin, mümkün olan ve akla gelebilecek bütün biçimlere yol açtığını; devrimci olarak görevimizin bütün bu mücadele biçimlerini benimsemek olduğunu, bir biçim ile ötekini mümkün olduğu kadar çabuk tamamlamayı öğrenmek olduğunu, bir biçimin yerine ötekini koyabilmek olduğunu, kendi sınıfımız tarafından, ve kendi çabalarımızla meydana gelmiş olan her türlü değişmelere taktığımızı uydurmak olduğunu göremeden; belirli eski biçimleri mutlak olarak reddetmekte inat ediyor»

Ve daha sonra, Lenin, şunları eklemektedir :

«Sadece sağ doktrinarizm değil, sol doktrinarizm de bir hatadır. Hiç kuşku yok ki, şu anda devrimci işçi hareketinde sol doktrinarizmin tem-

sil ettiği yanlış, sağ doktrinarizmin, yani sosyal - şövenizmin ve kautskiciliğin temsil ettiği yanlışla kıyasla bin defa daha az tehlikeli ve daha az vahimdir; ama bu, sol komünizmin yeni yeni meydana çıkmasından, henüz doğmasından ötürüdür.»¹

Gerçekten de, Lenin'in daha o tarihlerde işaret ettiği gibi, bu tehlike, günümüze kadar değişik aşamalardan geçmiş; bir biçimde iflas edince, daha değişik bir giysi içinde ortaya çıkmış; ve günümüzde, Kautskiciliğin 1920'lerde temsil ettiği tehlike ne ise, o düzeye ulaşmıştır.

Tarihsel gelişimi içinde, önce anarşizm, daha sonra Troçkizm, ve en sonra da maoizm olarak vücut bulan goşizm; günümüzde, her üçünün değişik biçimlerde birleşimi olarak ta ortaya çıkmakta ve hepsinden bir parçayı taşıyan yamalı bohça görünümüne bürünmektedir. Örneğin, Latin - Amerika'daki Fokoculuk bu yamalı bohçanın en tipik görünümlerinden biridir.

Goşizmin bu üç temel bileşeninin ayrı ayrı ve de birleşik olarak Türkiye sol hareketine yansıdığı, çeşitli grup yada grupçukların karakterini belirlediği hep bilinen gerçeklerdir.

Fakat hangi somut ülkesel ve tarihsel koşullar tarafından damgalanırsa damgalansın, tüm goşist akımların değişmez evrensel ölçütleri vardır. Biz, bu yazımızda, bunlardan temel önemde gördüğümüz dördü üzerinde ayrıntılarıyla durmak istiyoruz. Goşizmin diğer temel evrensel ölçütlerini ise, başka bir yazımızda ele alacağız. Bu yazımızda üzerinde duracağımız dört önemli ölçüt sunlar olmaktadır :

— Goşizmin tüm akımlarının temel dünya görüşü; subjektivizm, eklektizm ve pragmatizm üzerine kuruludur.

— İşçi sınıfının devrimci savaşımındaki öncü rolünü reddeder; ve bu rolü, gençlikten aydınlara, köylülüğe kadar en çeşitli toplumsal grup ve tabakalara tanıyış; goşizmin temel bir özelliğini oluşturur.

— Sektarizm ve hiçbir uzlaşma tanımama gibi sakat bir görüş, goşizmin iyileşmez bir hastalığı olup, buradan hareketle, her türlü devrimci ittifak biçimlerini yadsıma sapkınlığı doğar.

— Ve en nihayetinde, koyu bir anti - sovyetizm ve anti - komünizmden hareketle, uluslararası planda dünya devrimci cephesini —dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi, ulusal kurtuluş hareketleri— ve ulusal planda işçi sınıfı ile anti - tekelci, anti - faşist, anti - emperyalist güçlerin ve müttefiklerinin dayanışmasını kırmak; her türlü goşist akımın, olmazsa olmaz bir niteliğidir.

Şimdi ise, bu özellikleri ayrı ayrı görmeye çalışalım.

GOŞİZMİN DÜNYA GÖRÜŞÜ : SUBJEKTİVİZM + EKLEKTİZM + PRAGMATİZM

Lenin'in deyimiyle, «tersine çevrilmiş burjuva konsepsiyonu (anlayış - görüş)»² olan anarşizm, ekonomik ve toplumsal gelişim yasalarından habersiz ve son derece ilkel bir konsepsiyon olarak; objektif gerçekliğin az yada çok doğru bir çözümlemesini vermekten, geleceği kurmaya yetenekli toplumsal güçleri belirlemekten çok uzaktı. Başta Bakunin olmak üzere, anarşistler için gelecek, subjektif isteklerine göre, kurulacaktı.

Anarşist akımın çeşitli teorisyenleri arasında —örneğin Proudhon ve Bakunin— görünürde çeşitli farklılıklar olmasına karşın —örneğin Bakunin şiddet taraftarı, Proudhon ise neredeyse bir Gandhi kadar barışçı idi— tümünün görüşleri tek bir noktada toplanmaktaydı: «sınırsız sübjektivizm, dünyayı değişikliklerin gereğini anlamış az sayıda insanın yardımıyla spekülatif bir şemaya göre dönüştürmek.»³

Troçkizme gelince, bu akım da, her zaman, subjektif istekleri objektif gerçekliğin yerine geçirmek istediği ve çelişkilerin çözümünde, bu çelişkileri felaketsiz çatışmalara vardıracak derecede keskinleştirmekten başka bir şeyi kabul etmediği için, somut durumun özellikleri konusunda kesin bir yanılğı içinde bulunagelmıştır.

Öte yandan bizzat Troçki için, subjektif etken, ne kitleler, hatıta nede partidir; fakat bu, «yöneticilerdir». Gerek sendikal sorun tartışmalarında, gerekse Komünist Enternasyonal'in dünya devrimini «geciktirdiği» ithamlarında, Troçki, sürekli olarak «yöneticiler» konusunu ele almıştır. Günümüz Dördüncü Enternasyonal troçkistleri de, dünya devriminin neden daha patlak vermediği sorusuna, «devrimci yönetimin krizde» olduğunu söyleyerek yanıt vermektedirler.

Başta Troçki olmak üzere, tüm troçkistler için, «yöneticiler» doğa - üstü bir güce sahip varlıklardır; devrimci süreçte, eğer istenilirse, aşamalar rahatlıkla atlanabilir; objektif durum gözönüne alınmaksızın, sıçramalar gerçekleştirilebilir; bunun apaçık ve en saf biçimiyle subjektivizm olduğu ortadadır. Sadece «troçkizmin bizzat kendisinin bu alanda getirmiş olduğu birşey varsa, o da, subjektivizmi, bürokratik subjektivizme dönüştürmüş olmasıdır.»⁴

Maoizmde ise, aynı subjektivizmi, hem de daha da güçlenmiş olarak görebilmekteyiz. Gerçekten de, «Mao Çe - tung düşüncesi» ne atfedilen evrensel ve doğa - üstü güç, hiç örtüsüz, bir subjektif idealizm değil de nedir? Artık burada, düşünce maddeden önce gelmekte; maddi üretim, toplumsal ilerlemede ikincil ve önemsiz

bir dereceye düşürüldüğü halde, insan bilinci ve insan bilincinin düzeyi, toplumsal ilerlemenin kaynağı olmaktadır.

Marksizm - leninizm, toplumsal üretimde, insana tayin edici bir yer ayırmakla, ve düşüncelerin, toplumsal ilerlemedeki büyük rolünü kabul etmekle birlikte; insanı, maddi üretimden koparmaktan çok, ama çok uzaktır. Tam tersine, Marksizm - leninizm, insanla maddi üretimi, birlikteliği içinde kavrar; bu nedenle de, Marksizm - leninizme göre, tarihsel ilerlemeyi gerçekleştiren insan, ideal ve soyut insan değil, fakat üretim güçlerinin ve üretim araçlarının belirli bir gelişim düzeyi içindeki somut tarihsel koşullarda bulunan, hataları ve doğrularıyla, gerçek insandır. Oysa, insanla, içinde bulunduğu maddi ortamın birlikteliğini kavramamak, bu birlikteliğin bir yönünü diğer yönüne karşı çıkarmak, gerçekliğin tepetaklak edilmesinden ve subjektivizmin tahta çıkarılmasından başka birşey değildir.

Diğer bir deyişle, insanın, üretici güçlere karşı çıkarılması, insanın yaratıcı eylemlerinin gerçekleşebilmesi için gerekli objektif koşulların tümüyle reddedilişidir; herşeyin sadece insana ve insan bilincine bağımlı gibi gösterilmesi, vülger (kaba) bir subjektivizmden, sınırsız bir iradecilik (volontarizm) felsefesinden, ve maceracılığın haklı gösterilmesinden başka birşey değildir.

Bu, maoizmin tüm gelişimi içinde ortaya çıkan; özellikle de, sosyalist toplum kuruculuğunda, aşamaların atlanması, «ileriye doğru büyük sıçrama», vd. gibi dramatik sonuçlu maceralarda, bütün açıklığıyla görülen bir olgudur.

Goşizmin bu üç temel akımının çeşitli birleşimleri şeklinde ortaya çıkan, Latin - Amerika'daki Tupamaros, MİR, vd. gibi «Fokoculuk» teorisyenlerinin de tüm eylemlerinde açıkça görülen, objektif gerçekliği tümüyle reddeden ve sınır tanımayan bir subjektivizmdir; ve yaşam, en acı şekilde bunu doğrulamıştır. Bunun bize, ülkemize nasıl yadsıdığını ise, 12 Mart'ın «Kızıldere» sinde ve diğer benzer örneklerinde yaşadık, gördük.

Goşist akımlar tarafından bir türlü üstesinden gelinemeyen bu temel hatanın üstünde ısrarla durmak gerekiyor. Çünkü goşist akımların iki temel unsuru da — eklektizm (seçmecilik) ve pragmatizm (yararcılık) — doğrudan doğruya bu noktadan kaynaklanmaktadır.

Bilindiği gibi, 18. yüzyılın rasyonalist düşünürlerinin içinden çıkmayı bir türlü başaramadıkları sorun; bireyle, bireyin içinde bulunduğu toplumsal ortam arasındaki ilişki sorunu olmuştur ve bunu ilk kez ve en doğru biçimde çözümleyen Marx'tır.

O güne değin, toplumsal ortamı ve bireyi, birbirlerinden soyut, ilişkisiz ve bağımsız biçimde ele alan tüm düşünürlerle kar-

sın; Marx toplumu oluşturan gerçek bireylerin davranış, düşünce ve eylemlerini, **son tahlilde belirleyenin**, bu bireylerin iradesinden bağımsız ekonomik ilişkiler olduğunu göstermiştir.

Lenin'in de, özellikle «Felsefe Defterleri»nde, «Halkın Dostları Kimdir?...», vd. gibi eserlerinde geliştirmesinin gösterdiği gibi; insan ve toplumsal çevresi sorununu tek yanlı olarak ele alan subjektivizm; «istekler ve duygular» üzerine kurulu, objektif gerçekliğin varlığını reddeden, toplumsal bilginin objektif ölçütlerini tanımayan ve her türlü spekülasyonun ve tarihsel - sosyolojik rölativizmin *, bilimsel araştırmanın yerine geçtiği bir görüş olmaktadır. Ayrıca, Lenin, subjektivizmin bir diğer temel önemdeki özelliğini, önemli olanla daha az - önemlisi, temel olanla ayrıntı olanı karıştırmak; bir diğer deyişle, «Sosyal olguların karmaşık ağı içinde, önemli olanlarla olmayanlarını ayırdetmemesi yada etmek istememesi»⁵ olduğunu da belirtmiştir.

Fakat Lenin, bununla da kalmamıştır. Tüm umutlarını tarihsel sürecin otomatizmine bağlayan, dünyanın devrimci - dönüştürülmesi pratiğinde kendiliğindenlik önünde diz çöken, toplumsal ilerlemede subjektif etkenin rolünü yadsıyan, objektivistleri de kıyasıya eleştirirken; objektivist ideolojiyi, varolan burjuva ilişkilerine adapte olan bir ideoloji olarak tanımlayan, bunun devrimci savaşım yöntemlerini yadsıyan bir ideoloji olduğunu belirten de, yine Lenin olmuştur.

Diyalektiği marksizmin ruhu olarak kavrayan ve tüm toplumsal süreçlerin çözümüne yaratıcı bir diyalektik görüş açısından yaklaşan Lenin; çelişkilerin çözümünde, **olasılığın** hangi koşullar altında gerçek olabileceğinin analizini, her zaman temel önemde saymıştır. Diğer bir deyişle, Lenin'e göre, tarihsel gereklilik, hiçbir zaman kadercilik (fatalizm) değildir; ve tarihsel gereklilik, her tarihsel an'da, ancak bir eğilim olarak, «tarihsel olarak gerekli» belli bir yolda az yada çok gelişme olasılığı olarak belirir; vede tarihin her somut an'ında — özellikle de tarihsel dönemeç an'larında — bir başka gelişme yolu olasılığı daha vardır; ve toplumsal evrimin objektif olarak girmesi olanaklı olan yol, büyük bir ölçüde, subjektif etken tarafından, sınıf savaşımı tarafından, grupların, partilerin ve kişilerin savaşımı tarafından belirlenir.

Lenin, bu konuda en güzel örneği, hiç kuşkusuz ki, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşu perspektifinden söz ederken vermiştir. Bu konuda şöyle yazmaktaydı:

«Bu küçük - burjuvaziye, ya **kontrolümüz** ve **kaydımız** altına alacağız

* **Tarihsel - Sosyolojik Rölativizm** (görecelik) : tarihte ve sosyolojide rölativizmi mutlaklaştıran akım.

(eğer yoksulları, yani toplumun büyük çoğunluğunu yada yarı - proleterleri öncü proletarya etrafında örgütlersek bunu yapabiliriz); yada küçük - burjuvazi, işte kesinlikle bu küçük mülkiyet toprağı üzerinde doğmuş olan Napoleon'lar ve Cavaignac'lar gibi, bizim işçi iktidarımızı kaçınlmaz ve ötü alınamaz olarak devirecektir.»⁶

Yine Lenin, «uygarlığın temel öncülleri»nin ortaya çıkış (beliriş) sonrasını belirleyen «evrensel tarihin genel evrimi çizgisi» ile, farklı halklarda «uygarlığın temel öncüllerinin yaratılışına» farklı geçişler olasılığı arasında bir ayırım yapmaktaydı. Lenin'e göre, sosyalizmin temel koşullarının ortaya çıkışının tarihsel olarak kaçınılmaz birbirini takip ediş sırası, ancak evrensel tarih çerçevesinde zorunludur. Örneğin, sosyalizm, ancak insanlığın bütünü kapitalist aşamaya geçtikten ve bu aşamaya uygun düşen uygarlık düzeyine ulaştıktan sonra ortaya çıkabilir. Fakat, farklı halkların tarihsel çerçevesi içinde, uygarlığın temel koşullarının ortaya çıkışının birbirini takip ediş sırası ve biçimi farklı olabilir. Bu nedenle de, II. Enternasyonal'in teorisyenlerine yanıt veren Lenin, şöyle yazmaktaydı:

«Sosyalizmi yaratmak için uygar olmak gerekir, diyorsunuz. Çok iyi. Peki ama, biz ülkemizde, niye önce uygarlığın öncül koşullarını kurmak ve sonra da sosyalizme yürümek için, önceden büyük toprak sahiplerini, Rus kapitalistlerini kovmakla işe başlamıyabilirmişiz? Alışılmış tarihsel sıralamada bu tür değişikliklerin kabul edilemez yada olanaksız olduğunu hangi kitapta okudunuz?»⁷

Kısacası, Marksizm - Leninizm, bireyin, öznenin rolünü tek taraflı olarak abartan subjektivizme olduğu kadar, bireyin, öznenin rolünü tek taraflı olarak küçültüp, objektif gelişimin otomatizmi karşısında boyun eğen objektivizme karşı da acımasız bir savaşım içinde gelişmiştir ve gelişmektedir.

Öte yandan, daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, gerek eklektizm, gerekse pragmatizm, göşizmin bu subjektivizmine sıkı sıkıya içsel ve mantıki bir bağla bağlı bulunmaktadır. Başka türlü söylersek; subjektivizm, zorunlu olarak pragmatizmi ve eklektizmi içermektedir.

Bunu, çeşitli göşist akımlardan ayrıca örnek vermeye bile gerek duymaksızın şöyle belirtmek mümkün:

Pragmatizm, maddi, somut gerçekliği, objektif gerçeklikle değıl, fakat subjektif gereksinimlere yanıt verebilirlikte bulur; yani, objektif gerçekliği, subjektif yarar adına çarpıtır. Lenin'in pragmatizmi şu belirleyişi, yeterince açıktır:

«Pragmatizmi belirleyen; 'başarı sağlayan ve şu yada bu şekilde an'a uyan herşey gerçektir' ilkesidir: bilim, din, ahlak, gelenekler, adetler ve görenekler.»⁸

Eklektizm ise, yine bireyin, nesnenin, olgunun belli bir an'da onu çevreleyen maddi, somut ortamla ilişkisini görememekten yada bu ilişkiyi çarpıtmaktan doğan ve objektif gerçekliğin tüm

bağlantılarını ve ilişkilerini bütünsel olarak gözönüne alamayıp — yada bilerek almayarak — birbirinden çok farklı, birbirine taban tabana zıt felsefi görüşleri, teorik kuruluşları, siyasal çözümleri, sistemsiz ve mekanik bir biçimde bir araya getirmektir. Ki bunun da, subjektivizmin olmazsa olmaz bir özelliği olduğu apaçık ortadadır. Çünkü burada da temel olan, objektif gerçeklik değil, fakat düpedüz keyfilik ve subjektif istek yada davranıştır.

GOŞİZM: DEVRİMCİ SAVAŞIMDA İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜ ROLÜNÜ REDDEDİŞ

Goşizmin ilk öncülü olan anarşizm, daha doğuşundan itibaren, geleceğin kuruculuğuna değil, fakat burjuva rejiminin geçmesine, tecrit olmuş küçük üreticinin «yitik cennetine» dönüktü. Lenin'in belirttiği gibi; «Anarşizm, umutsuzluğun sonucuydu: proleterin değil; fakat, eski çığırdan sapmış aydının ve serserinin mantalitesiydi (zihniyet, ç.)»⁹

Gerçekten de, önceleri serserilerin, kentlerin lumpen - proleterlerinin ideolojisi olarak vücut bulan anarşizm akımı, işçi sınıfı ilk örgütlenme adımlarını atarken, bu örgütlenme girişimleriyle ilgilenmiş olmakla birlikte, bu, onun işçi sınıfına önem vermesinden değil, fakat bu örgütleri kendi yararına kullanmak amacıyla olmuştur. Çünkü, daha o zamandan ilk çocukluk dönemini geride bırakmaya başlayan işçi sınıfı, disiplinli ve örgütlü devrimci çalışmaya yönelince, anarşistler, işçi sınıfının devrimci yeteneği olmadığını ilan etmişlerdi. Bakunin, bütün halkları, devrim yapabilirler ve yapamazlar diye ayırıyordu. Bakunin'e göre, maddi felaketler geçirmeyen halklar, devrimci zihniyetlerini yitirmekte; sadece yoksullar ve herşeyden önce de köylüler, devrimci yetenek taşımaktaydılar. Anarşistlere göre, köylülük, sosyalist düşüncelerin kendiliğinden taşıyıcısı olarak kabul edilmekteydi.

Özellikle de, Çarlık Rusya'sında, anarşizm, popülist ideoloji üzerinde, ütöpik köylü sosyalizmi üzerinde büyük bir etkide bulunmuştur.

Örneğin, köylülerin «sosyalist iç - güdüsü» olduğu, köylü komünü olan «mir» in sosyalizmin tohumu olduğu, köylü ayaklanmalarının bütün insanlığı kapitalizmden ve sömürüden kurtaracağı; anarşizm ve çeşitli popülizm akımlarını birleştiren ortak görüşlerdi.

Goşizmin ikinci aşaması olarak vücut bulan troçkizm de, küçük - burjuva katmanlara dayanmaktaydı. Fakat bu kez, söz konusu olan, kent küçük - burjuva katmanları, özellikle de aydınlar ve öğrenciler olmaktaydı.

Troçki için, durum daha baştan umutsuzdu. Bir kere, herşeyden önce, işçi sınıfının devrimci yeteneğine ve inisiyatifine inançsızdı. Köylülüğe karşı ise, hemen hemen marazi bir düşmanlık ve küçümseme duyuyordu. Ki özellikle bu iki etken, Troçki'nin umudunu ülke içinde keskin toplumsal çatışmalara yol açıp, siyasal ortamı kökünden değiştirecek, tek bir deyişle, «devrimi uyaracak» olan dışsal etkenlere bağlamasına yol açmıştı. İşte özellikle bu düşünceleri, Troçki'yi, «sürekli devrim» ve «tek ülkede sosyalizmin kuruluşunun olanaksızlığı» gibi «teoriler» inşa etmeye zorlamıştı.

Kısacası, devrimci savaşımında, gerçekten dayanabileceği hiçbir toplumsal güç olduğuna inanmayan Troçki ve taraftarları, Lenin'in belirttiği gibi, «mücadelenin nedenlerini anlamayan bütün olumsuz unsurları... birleştirmiş» ti.¹⁰

Öte yandan, gençlerin devrimci eğilimlerinden, kendi mace-racı eğilimlerini kotarmak için yararlanmak ta isteyen Troçki, gençliğin, kendi sözleriyle, «bütünüyle devrimci karakterine» dayanmaktaydı.

Dördüncü Enternasyonal troçkistleri ise, ustalarının bu geneleğine sahip çıkarak, uzun süre devrimci savaşımında «gençliğin» öncülüğüne dört elle sarılmış olmakla birlikte, sonraları ustalarına tümüyle ters gelen bir girişime başvurmaktan çekinmediler. Ustalarının sözleriyle «pasif», «geri», «inisiyatiften yoksun» köylülükle, özellikle de Üçüncü Dünya köylülüğü ile ilgilenmeye başladılar. Fakat bu da uzun sürmedi; ve tekrardan küçük - burjuva öğrenci kesimine döndüler. Kısacası, troçkizm, daha ilk günlerinden itibaren, devrimci savaşımında işçi sınıfına güvenmemiş, köylülüğü önce şiddetle karşısına almış, sonra bir süre bunu unutmuş ve en nihayetinde başladığı yere geri dönmüştür: kent küçük - burjuvazisinin siyasal açıdan en az olgunlaşmış unsurlarını kendine dayanak olarak almıştır. Tek kelimeyle, yetmişbeş yıldan beri, troçkizmin siyasal pratiğinde, işçi sınıfının öncülüğü için hiçbir gerçek ve inandırıcı bir belirti, bir çaba görülmemiştir.

Goşızmin en son aşaması olan maoizme gelince ise, işçi sınıfının öncü rolü, bu akım tarafından da kesinkes inkar edilmiştir.

Mao Çe - tung, daha ÇKP'nin 1923'te toplanan 3. Kongresi'nde, işçi sınıfının demokratik devrimde öncülüğünü reddedip, bu öncülüğü ulusal burjuvaziye ve kent ve kır küçük - burjuvazisine tanıyan akımı desteklemiştir.

Bu tavrını devam ettiren Mao Çe - tung, 1927'de yayınladığı «Hunan Eyaletinde Köylü Hareketinin İncelenmesi Üzerine Rapor» unda, köylülüğün Çin'deki devrimci hareketin belirleyicisi ve tek gücü olduğu şeklindeki görüşlerini açıkça ortaya koymuştu. Yine 1939'da yazdığı, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi» adlı

yazısında, «devrimin temel ordusu» nun köylülük, temel dayanağının ise, kırsal alanlar olduğunu belirtmekteydi.

1940'daki «Yeni Demokrasi Üzerine» adlı yazısında, şu sonuca varmaktadır :

«Çin devrimi genel olarak, bir köylü devrimidir; günümüzdeki Japon istilacılarma karşı verilen savaş ise, genel olarak bir köylü savaşıdır. Yeni demokrasinin politik düzeni de, genel olarak bir köylü iktidardır... Japon istilacılara karşı mücadelede, yaşamak için verdiğimiz mücadelede neye gereksinimimiz varsa, hepsi genel olarak köylülerden gelmektedir... Köylülüğün gücü Çin devriminin temel gücüdür.»¹¹

Bu aynı çizginin, maoist hareketin sonraki gelişiminde daha da azgınlaşarak devam ettiği, hatta Çin'in ekonomik politikasının temel belgisi niteliğinde olan, «Ekonominin temeli tarım, öncü gücü ise, sanayidir» belgisinde bunun açıkça ortaya çıktığı, hep bilinen gerçeklerdir.

Kıscacası, goşizmin en son aşaması olan maoizm'de de, işçi sınıfının öncülüğüne yer olmadığı; hem Çin gerçeğinde ve hem de bu sapık akımın, ülkemiz de dahil, her yerdeki «müritleri» nin siyasal pratiğinde somut olarak görülen bir özelliktir.

Biz burada, anarşizmin tarihin çöplüğüne gömülen ve bu konuda zaten pek birşey ifade etmeyen görüşleri üzerinde durmayıp, goşizmin iki akımının «öncü» olarak kabul ettikleri toplumsal grup ve sınıflar üzerinde kısaca duracağız.

Troçkizmin, gençliğin «öncülüğü» «teorisi» nin gerçekte ne ilişkisi olabilir?

Enerji, heyecan, romantik duygusallık, dış - görünüm, vd. gibi gençliğin «kuşaklar sisteminde» ki özgül yerini belirleyen ve gençliğe bu nedenle göreceli bağımsız bir toplumsal grup niteliği kazandıran özellikler, mutlak ki bir gerçektir. Ve bütün bu özellikler, belli bir ölçüde, gençliğin yaşının özelliklerine bağlıdır.

Diğer yandan ise, gençliğin, tüm yaşsal özelliklerinin ve çizgilerinin, toplumsal, ekonomik ve siyasal yaşamın objektif koşulları ile de sıkı sıkıya bağlantılı olduğu, diğer bir deyişle, gençliğin hangi toplumsal oluşumda bulunursa bulunsun, o toplumsal oluşumun sınıfsal yapısına uygun olarak toplumsal farklılaşmasının da bir gerçek olduğu açıktır.

Kıscacası, gençliğin göreceli bağımsız bir toplumsal grup olarak bütünlüğü ne kadar doğruysa; gençliğin, sınıflara bölünmüş bir toplumda, bu sınıflardan bütünüyle bağımsız ve özerk olmadığı ve olamayacağı da o denli doğrudur.

Dost sınıflardan —işçiler, köylüler, aydınlar— oluşan bir sosyalist toplumda bile, o toplumun gelişim aşamasına uygun düşecek şekilde farklılıklar gösteren, bu nedenle de bu toplumlarda bile tam bir toplumsal bütünlüğü olmayan gençliğin, antagonist (uzlaşmaz) çelişkilerle birbirine hasım sınıflara bölünmüş kapita-

list toplumlardaki toplumsal bütünlüğünün çok daha az olacağı apaçık bir gerçektir. Keskin sınıfsal çıkar çatışmalarının dışında kalamıyacağı, vede genç kuşağa özgü özelliklerin sınıfsal çıkarlardan daha güçlü bir itici güç olamayacağı, yadsınamaz bir gerçektir; nasıl olur da, böyle bir toplumsal gruptan, toplumu devrimci değiştirme savaşımında, «öncü - güç» rolü beklenebilir?

Bunlar göstermektedir ki, gençlik, toplumun devrimci dönüştürülmesi savaşımında, kesinlikle «öncü - güç» rolü oynayamayacağı gibi; bizzat gençliğin dirimsel çıkar ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi savaşımında, ancak ve ancak işçi sınıfının, tüm çalışanların devrimci savaşımı ile organik bir bütünlük içine girerse başarı kazanma şansına sahip olabilir.

Köylülüğün «öncü rolüne» gelince ise, sorunu şöyle koymak mümkün :

İşçi sınıfının köylülükle ittifakı sorunu, Marksizm - leninizm büyük önderleri tarafından her zaman birincil bir önemle ele alınmıştır. Çünkü, feodal, yarı - feodal büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin mülkiyeti de dahil, her türlü özel mülkiyet yıkılmadan, köylülüğün kurtuluşu olanaksızdır. Bu da, işçi sınıfı ile köylülüğün temel sınıf çıkarlarının hedef ve görevlerinin ortaklığını belirlemektedir. Sömürü ve baskıdan kurtulmuş yeni toplumun kuruluşu da, bu her iki sınıfın ortak sınıfsal çıkarıdır. Diğer bir deyişle, hem eski toplumun yıkılışında ve hem de yeni toplumun kuruluşunda, işçi sınıfı ile köylülüğün ortak sınıfsal çıkar, hedef ve görevleri vardır. Bu nedenle de, her iki sınıfın da bu ittifakın kurulmasında, yaşatılmasında ve geliştirilmesinde dirimsel çıkarları bulunmaktadır. Üstelik, tüm kurtuluş savaşları tarihi de tanıklıktır ki, işçi sınıfı, köylülükle ittifak kurmadan kurtarıcı görevini yerine getiremediği gibi, köylülük te, işçi sınıfı ile ittifak kurmaksızın kurtuluşunu gerçekleştiremez.

Bu ittifakta öncülük sorununu ise, bizzat yaşamın kendisi şöyle cevaplandırmaktadır :

Birincisi; köylülük herhangi bir toplumda sayıca çoğunlukta olsa bile, onun üretimdeki yeri, öncülük etmelerine engeldir. Çünkü, köylülük, en geri ekonomi biçimi olan küçük - üretime bağlı emekçi bir sınıftır; bu nedenle, önünde büyük bir geleceği —özel mülkiyetin egemen olduğu toplumlarda— yoktur. Oysa işçi sınıfı, herhangi bir toplumda, sayıca köylülükten az olsa bile, en ileri üretim biçimi olan makinalı büyük üretime bağlı bir emekçi sınıftır; ve bu nedenle, önünde büyük bir gelecek vardır.

İkinci olarak, köylülük sınıf olarak, yıldan yıla parçalanıp, burjuvazi ve yoksul köylüler biçiminde farklılaşmaktadır. Oysa işçi sınıfı, sınıf olarak yıldan yıla, kendisine yeni katılanlarla büyümekte ve çoğalmaktadır.

Üçüncü olarak, köylülük sosyo - ekonomik dağılımı nedeniyle, işçi sınıfına göre daha zor örgütlenebilmektedir. Oysa, işçi sınıfı, üretimin hızla toplumsallaşması sürecine uygun olarak, günden güne daha büyük sayılarda büyük sanayi merkezlerinde yoğunlaşmakta; böylece de, sınıfsal dayanışması zorunlu olarak artmakta ve çok daha kolay örgütlenebilmektedir.

Dördüncü olarak, köylülük, küçük mülk sahibi olması nedeniyle, devrimci harekete yanaşmakta işçi sınıfına göre daha az heves göstermektedir; bu da köylülüğün siyasal olgunlaşmasını geciktirmektedir. Oysa işçi sınıfının, devrimci savaşında, «zincirlerinden başka yitireceği» hiçbir şeyi, iş - gücünden başka hiçbir «mülkü» olmadığı için; devrimci savaşıma daha büyük bir şevkle girmekte, siyasal olgunlaşma süreci, köylülüğe göre daha az zamanda gerçekleşmektedir.

İşte tüm bu nedenlerle, işçi sınıfının köylülükle ittifakında, işçi sınıfının öncülüğü, şu yada bu subjektif isteklerle değil, fakat objektif gerekliliklerle kendini dayatmaktadır. Bu öncülük, ne köylülüğün işçi sınıfına bir «hediyesidir»; nede işçi sınıfının köylülükten zorla aldığı bir «haraçtır». Bu, yaşamın objektif gerçekliğidir.

GOŞİZM: SEKTARİZM VE HER TÜRLÜ UZLAŞMAYA KARŞI ÇIKIŞ

Goşizmin ilkel aşaması olan anarşizm, yeni bir toplum kurmak için değil de, sadece «yıkmak için yıkmak» ilkesine dayandığı için, bu tür sektarizm yada sektarizme karşı savaşın, uzlaşmalar yada uzlaşmalara karşı çıkmak gibi herhangi bir tasası olmamıştır.

Troçkizm ise, bu konuda, oldukça «zengin» bir geçmişe ve daha hâlâ devam etmekte olan bir pratiğe sahiptir.

Lenin, Rusya'da Bolşeviklerin «sol» komünistlere karşı ardıcıl savaşımını belirlerken, bu savaşımında iki dönemece işaret etmektedir. Bunlardan birincisi, 1908'de gerici parlamentoya ve gerici işçi örgütlerine katılıp katılmama konusunda ortaya çıkan şiddetli tartışma; ikincisi ise, Troçki - Radek - Buharin üçlüsünün başını çektiği, Brest - Litovsk Anlaşması'na karşı çıkan «sol komünizm» hareketi.

Özellikle bu ikincisi sırasında, sekte ve her türlü uzlaşmaya karşı çıkan bir tavır içine giren Troçki, sosyalizmin anayurdunu daha ilk kuruluş günlerinde Alman emperyalizmine neredeyse çığnetecek kadar sorumsuz ve maceracı bir davranış göstermiştir.

Bu konuda, Lenin'in gerçekten de büyük önem taşıyan şu sözleri, durumu olanca açıklığıyla ortaya koymakta; ve gerçek bir

marksist tavrıla, sekte ve her türlü uzlaşmaya karşı çıkan sahte bir marksist tavır arasındaki farkı şöyle vurgulamaktadır :

«Diyelim ki, otomobilimiz silahlı haydutlar tarafından durdurulmuştur. Haydutlara paranızı, pasaportunuzu, tabancanızı, otomobilinizi veriyorsunuz ve böylelikle haydutların o hoş refakatinden kurtulmuş oluyorsunuz. Bu bir uzlaşmadır, bunda şüphe yok. 'Do ut des' sana paramı, silahlarımı, arabamı veriyorum, 'bana canımı veresin diye'. Deli olmadıkça, hiç kimse, böyle bir uzlaşmanın 'ilkelere aykırı' olduğunu iddia edemez; yada uzlaşmayı yapanın, haydutların suç - ortağı olduğunu ileri süremez (haydutlar, otomobili ve silahları, yeni haydutluklar için kullanmış olsalar bile, bu böyledir). Alman emperyalizminin haydutlarıyla bizim uzlaşmamız, işte buna benzer bir uzlaşmaydı.

«Ama Rus Menşevikleri ve devrimci - sosyalistleri, Almanya'da Scheidemann taraftarları (ve geniş ölçüde Kautskiciler), Avusturya'da Otto Bauer ve Friedrich Adler (Bay Renner ve şürekasının sözünü etmeye bile gerek yok), Fransa'da Renaude, Longuet ve şürekası, İngiltere'de Fabian 'bağımsızlar' ve 'İşçi Partisi yöneticileri' («Labouristes»); 1914 - 1918'de ve 1918 - 1920'de, kendi ülkelerinin devrimci proletaryasına karşı, kendi öz - burjuvazilerinin haydutlarıyla ve bazan de 'müttefik' burjuva haydutlarıyla **uzlaşmalar** yaptıkları zaman, bu baylar, **haydutluğun suç - ortakları** durumuna düşüyorlardı.

«Varılacak sonuç açıktır; 'ilke olarak' her türlü uzlaşmayı reddetmek, genel olarak her türlü uzlaşmayı gayrimeşru saymak, ciddiye bile alınmayacak çok güç bir çocukluktur. Devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen siyaset adamı, uzlaşmaların reddedilmesi gerektiği durumları, bunların oportünizmi ve ihaneti ifade ettikleri ve **böyle somut** uzlaşmalara karşı en sert ve keskin eleştirisini yöneltmeli, bunları amansızca suçlamalı, bunlara karşı amansız bir mücadeleye girişmeli ve ne sosyalizmin 'ışgüzar' eski yolcularına, nede parlamenter laf ebelerine, genel olarak uzlaşmalar konusunda söylevlerle omuzlarına yüklenen sorumluluktan kaçmalarına fırsat vermemelidir...

«Uzlaşma vardır, uzlaşmacık vardır. Her uzlaşmanın yada uzlaşma çeşidinin durumunu ve somut şartlarını tahlil etmesini bilmelidir. Haydutların yaptıkları kötülüğü en azına indirmek için ve onların yakalanmalarını ve cezalandırılmalarını sağlamak için, haydutlara para ve silah vermek zorunda kalmış olan adamın durumunu, haydutların yağmasından pay almak için onlara yardım eden adamın durumundan ayırttirmeyi öğrenmek gerekir. Siyasette durum, her zaman benim verdiğim bir çocukca örnekte olduğu gibi basit değildir. Ama hayatın önlerine çıkaracağı bütün ihtimallere uyacak hazır çözüm yollarını önceden sunan bir reçeteyi hazırlamaya kalkacak olan kimse, yada devrimci proletaryanın siyasetinde güçlüklerin yada karışık durumların olmayacağı yolunda garantiler veren kimse, şarlatandan başka bir şey değildir.»¹²

Tüm bu derslere karşın Troçki ve taraftarları, sektarizm alanında dört nala gitmekten de geri kalmamışlar; Troçki ve taraftarları, Sovyetler Birliği'nde, işçi - köylü ittifakına şiddetle karşı çıkmışlar, yine aynı sapkınlık doğrultusunda olmak üzere, sömürge ülkelerinde anti - emperyalist ulusal kurtuluş cephesine karşı çıkarak, bu ülkelerde ulusal burjuvaziyi baş düşman olarak nitelendirerek, bu ülkelerde «proleter devrimi» nin olması gerektiğini

ilan etmişler; kapitalist ülkelerdeki anti - tekelci geniş ittifaklar yaratılmasına, demokrasi ile sosyalizm savaşımının birleştirilmesine şiddetle karşı çıkarak, bütün bunların oportünizmden başka birşey olmadığını, tek doğru savaşım biçiminin genel grev olduğunu ve kendileri tarafından yönetilecek işçi konseylerinin oluşturulması çağrısında bulunmuşlardır.

Maoizmin ise, troçkizmden tam tersine hareket ederek, daha devrimci sürecin ilk adımlarından itibaren, işçi sınıfına darbeler indirmesi, sonuçta her iki sapkın akımı ortak bir noktada buluşturmuştur: birisi, tümüyle işçi sınıfını reddederek, diğeri ise, tümüyle köylülüğü reddederek işçi - köylü ittifakını baltalamışlardır; maoist akım, Çin'de bu her iki devrimci sınıf arasına güven-sizlik ve düşmanlık sokarak, bu toplumsal sınıf ve tabakaları birbirine düşürmüştür. Özellikle «Kültür Devrimi» bu alanda Çin devrimci hareketinde kapanması zor yaralar açarken; bütün karşı - devrimci girişimlerden, en az ölçüde zarar gören, Çin ulusal burjuvazisi olmuştur.

Maoist, troçkist ve anarşist akımların karmakarışık birleşimleri olan çeşitli ülkelerdeki, özellikle de Latin - amerika'daki goşist akımlar da aynı doğrultuda hareket ederek, işçi sınıfını temel müttefiki olan köylülükten tecrit etmek, işçi sınıfını diğer demokratik tabakaların karşısına çıkarmak için çabalamışlar ve hâlâ da çabalamaktadırlar.

Örneğin bu akımlar ve özellikle de troçkistler, Arjantin'de işçi sınıfının acil görevinin hemen sosyalist devrim yapmak olduğunu, diğer tüm sınıf ve tabakalarla ittifakın, işçileri bu hedeften uzaklaştıracağını öne sürmekte, böylece de işçi sınıfının demokratik güçleri birleştirme politikasının sınıfsal kapsamını daraltarak objektif olarak iç - gericiliğe, tekelci sermayeye, latifundistlere (Latin - Amerika'da büyük toprak sahibi) ve emperyalizme hizmet etmektedirler.

Yine bu goşist akımlar, Şili'de proleter ve yarı - proleter olmayan tüm toplumsal grup ve tabakaları, hiç istisnasız tek bir kategoriye, «yönetici sınıf» kategorisine sokmakta, böylece de emperyalizmin müttefiki olan ve sadece proletaryayı değil, fakat aynı zamanda burjuvazinin belirli gruplarını, kent ve kırların geniş orta tabakalarını da ezen tekelci büyük sermayeye ve büyük toprak sahiplerine karşı oluşturulması gereken devrimci halk ittifakını baltalamaktadırlar. Şili'de, goşist grupların bu sektör politikası sonucu, geniş orta - tabakaların işçi sınıfından kopup, faşist cuntanın Halk Birliği Cephesi'ni yıkabildiği de bilinen bir gerçektir.

Kısacası, her türlü sektarizmin en belirgin özellikleri olan;

kitlelerden kopuş, devrimci eylemin o an için varolan olanaklarını kullanmama, bizzat yaşamın dayattığı yakıcı sorunlardan sıyrılma, siyasal yaşamda ortaya çıkan bütün sorunları değişmez ve katı şemalara göre çözümlenme isteği, goşizmin doğası gereği ortaya çıkmaktadır.

Bu bölümü noktalamadan, Lenin'in şu hiç unutulmaması gereken öğütlerini, bir kez daha dinlemekte büyük yarar olduğu kanısındayız :

«Proletarya, proleterden yarı - proletere (iş - gücünün satışından geçimini ancak kısmen sağlayan yarı - proletere), yarı - proleterden küçük - köylüye (şehir ve köyde küçük zanaatçıya, genel olarak küçük işletmeciye), küçük - köylüden orta - köylüye vb. geçişi yansıtan son derece çeşitli sosyal tiplerle çevrili olmasaydı; proletaryanın kendisi de, meslek grupları gibi, bazen dini vb. gruplar gibi kategorilere bölünmeseydi, kapitalizm, kapitalizm olmazdı; proletaryanın öncüsü için, onun bilinçli bölümü için, Komünist Partisi için, gerektiğinde zigzaglı, dolambaçlı yoldan yürümenin, ayrı ayrı proleter grupları ile, ayrı ayrı işçi partileri ve küçük - üreticiler partileriyle anlaşmalar yapmanın, uzlaşmalara varmanın gereği bundan doğmaktadır. Mesele, bu taktiği proletaryanın genel olarak bilincini, devrimci ruhunu, mücadele etme ve yenme yeteneğini düşünecek değil, yükseltecek biçimde uygulamayı bilmektedir.»¹³

GOŞİZM: ANTİ - KOMÜNİZM VE ANTİ - SOVYETİZM

Anarşizmin, doğup geliştiği günlerde, asıl ve temel savaşını, sömürücü rejimine karşı değil, fakat yine o tarihlerde gelişmeye başlayan örgütlü ve disiplinli işçi hareketine yönelttiği herkesçe bilinmektedir.

Gerçekten de anarşizm, bu tür ilk bozguncu hareketini, I. Enternasyonal'e karşı yöneltmiş; ve bu örgüte karşı, gizlice «Sosyalist Demokrasi İttifakı» isimli bir örgüt kurmuştur. Devrimci işçi sınıfının Marksizm - leninizm bilimine gitgide daha fazla sahip çıkar olması karşısında, anarşistler, gerçek bozguncu iç - yüzlerini iyice ortaya koymuşlar; ve kara bayrakları altında, her türlü sapkın akım temsilcisini, şiddet ve yıkma histerisi ile körleşmiş bazı aydın gruplarını, tek bir kelimeyle bütün dünyaya sadece «başkaldırma adına başkaldıran» herkesi, toplamıştı.

Bu sapkın akım, giderek devrimci harekete öylesine büyük zararlar vermeye ve I. Enternasyonal'in çalışmalarını öylesine sabote etmeye kadar varmışlardı ki, F. Engels, I. Enternasyonal'in Genel Konseyi'nin bütün üyelerine dağıttığı 1872 tarihli bir mektupta, şöyle yazmaktaydı :

«İşçi sınıfının savaşım tarihinde ilk kez, bizzat işçi sınıfı hareketinin bünyesi içinde, amacını bugünkü sömürücü rejimi yıkmak olarak değil, fakat bu rejime karşı en enerjik savaşımı sürdüren Birliğimizi yıkmak olarak ortaya koyan gizli bir komployla karşı karşıyayız. Bu komplo, bizzat işçi hareketini hedef almaktadır.»¹⁴

Fakat ne varki, «bizzat işçi hareketini hedef alan» ve «bizzat işçi sınıfı hareketinin bünyesi içinde» ortaya çıkan bu tür akımlar; anarşizm dünya tarihinde aktif bir rol oynama olanağını yitirdikten sonra, bir diğer giysi içinde ortaya çıkmıştır: Troçkizm.

Siyasal sahneye daha ilk adımını atarken, işçi sınıfı hareketinin devrimci Leninist örgütlenme ve disiplin anlayışlarına karşı çıkan Troçki ve taraftarları, bu bozguncu akımlarını giderek daha da hızlandırmışlar; ve dünya sosyalist devriminin anayurdunda sosyalizmin kuruluşunun inanılmaz öz - veri ve kahramanlık destanını baltalamak için ellerinden geleni artlarına kormuşlardır. «Tek ülkede sosyalizmin kuruluşunun olanaksızlığı» ve buna sımsıkı bağlı olan «Sürekli Devrim» yada «Dünya Devrimi» tezleri, işte bu dönemin ürünleridir.

Daha sonra ise, Troçkizm gerek Sovyetler Birliği'nde gerekse uluslararası işçi sınıfı hareketi içinden tasfiye edildiğinde, bu akımın üç - buçuk taraftarının oluşturduğu 4. Enternasyonal isimli tabela örgütü, kendine, savaş - öncesinde, temel strateji ve ilke olarak şunları kabul etmiştir: Sovyetler Birliği'ne ve SBKP'ye marazi bir düşmanlık ve bizzat yaşamın o dönemde dirimsel bir önemle ve ivedilikle dayattığı soruna —tüm anti - faşist güçleri, işçi sınıfı etrafında kümelendirip anti - faşist halk cepheleleri oluşturmak— çözüm bulunmasını baltalamak. Bu bozguncu politikalarını savaş içersinde de devam ettirip, Nazi ve faşist çizmesi altında ezilen Avrupa'daki direnme hareketlerine katılmayı reddedip, Nazizmle ve faşizmle gizli yada açık işbirliği de yapan troçkizm, bu kadarla da kalmamıştır. Savaşın bitiminden sonra, her zamanki değişmez hastalıklı kin ve nefretini Sovyetler Birliği'ne ve yeni oluşmakta olan dünya sosyalist sistemine yöneltmeye devam eden troçkizm, bu kez de, kapitalist ülkelerde anti - tekkelci ittifak biçimlerini «oportünizmle» suçlayarak, işçi sınıfının demokratik savaşımla sosyalizm için savaşımını birbirine organik olarak bağlayan stratejisine karşı çıkmışlar ve bu ittifakları parçalamak ve yıkmak için vargüçleriyle çalışmışlardır.

Savaş - sonrası troçkizmini belirleyen bir diğer önemli özellik te, ustalarının politikasından ayrılarak, köylülüğe ve özellikle de Üçüncü Dünya köylülüğüne karşı pragmatik yaklaşımları olmuştur. Ve bu yaklaşım, 4. Enternasyonal isimli ne idiği belirsiz örgütün 1957, 1961, 1963'te yapılan, «kongre» lerinde sırasıyla şöyle formüle edilmiştir: «İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra ve günümüze dek, ulusal kurtuluş hareketi, dünya devriminin en önemli unsurunu meydana getirir» denmiş; daha sonra, «ulusal kurtuluş hareketi evrensel durumun anahtarı» olarak kabul edilmiş; ve en nihayetle, «Bugünkü aşamada sömürgelerdeki devrimler dünya devrimci sürecinin ana bölümüdür, bu ne-

denle de devrimci hareketin esas merkezi belirli bir dönem için sömürge ülkelere kaymıştır» denilmiştir. Daha sonra ise, bu noktadan da tam bir geriye çark eden troçkistler, bu kez de, «ulusal kurtuluş hareketinin, emperyalist güçlerin görelî ekonomi den-gesini dahi bozma yeteneğinde olmadığını» söylemişlerdir.

Elbetteki, dünya devrimci hareketine ancak ve ancak dünya devrimci güçlerini bölüp parçalamak için yaklaşılsa, sonuç, bu denli çelişkili ve anlamsız olacaktır. Çünkü, troçkizmin ulusal kurtuluş hareketine «yağ - çekmesi» nin tek bir anlamı vardı: bu hareketi, dünya devrimci cephesinden koparmak. Tıpkı, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı hareketini parçalayıp güçsüzleştirmek; tıpkı başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sistemine küfrederek, kara çalarak ve sonuçta bu üç devrimci gücün birlik ve dayanışmasını kırmak; isteklerinde açıkça görüldüğü gibi.

Troçkizmin bu çabalarının tarihsel iflâsı ortada: dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi, ve ulusal kurtuluş hareketinin oluşturduğu dünya devrimci cephesi, her geçen gün emin adımlarla daha da güçlenmekte.

Ancak bu güçleniş, günümüzde çok daha azgın ve çok daha tehlikeli bir goşist akımın daha saldırısına uğramıştır ve uğramaktadır : Maoizm.

Bu goşist akımın «marifetleri» ni uzun uzadıya saymaya bile gerek yok. Endonezyadan başlayıp, Birmanya'dan geçen, Angola ve Şili'de bugünkü utanç verici durumuna ulaşan maoizm de, tıpkı troçkizm gibi, kendine temel stratejik hedef olarak, dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin oluşturduğu dünya devrimci cephesini zayıflatıp bölmeyi almıştır.

Başlangıçta bu alanda, bir miktar yol alabilen maoizm de, tarihsel ilerleşmiş çarkını geri çevirememiş, üstelik kendisi, yine tıpkı troçkizm gibi, dünya devrimci cephesinden koparak, gericiliğin ve emperyalizmin safında yer almıştır.

Tüm bunlar göstermektedir ki, dünya devrimci cephesini oluşturan güçlerin birliği, her önüne gelen sapık akımın kolayca çö-kertebileceği ilişkiler üzerine kurulu değildir. Tam tersine, bu ilişkilerin çok güçlü ve sarsılmaz bir temeli vardır. Bu konu, üzerinde biraz daha durmayı gerektiren bir önemde olduğu için, konuya daha yakından yaklaşmaya çalışalım.

Dünya sosyalist sistemi ile uluslararası işçi sınıfı hareketinin ortaklaşa oluşturdukları dünya sosyalizm güçleri ile, ulusal kurtuluş hareketinin ilişkileri nasıl bir temele dayanmaktadır? Bu temelin belirleyici özellikleri nelerdir?

Lenin, sömürge ve yarı - sömürge halkların ulusal kurtuluş hareketini, dünya burjuvazisinin kendine dayanak yapamayacağı

ve proletarya ile çatışmasında bir rezerv olarak kullanamayacağı bir toplumsal ve siyasal güç olarak görmüştür.

Lenin, ulusal kurtuluş hareketinin, türdeş - olmayan toplumsal bileşimine vede içsel çelişkilerine karşın, büyük bir devrimci potansiyele sahip olduğunu ve dünya devrimci savaşımında aktif ve bağımsız bir güç olduğunu; bunun sonucu olarak ta, proletaryanın ve sosyalizm güçlerinin bu güce karşı tavrının, ancak karşılıklı bir etkileşime dayanabileceğini göstermiştir.

Böylece de, dünya devrimci süreçlerinin temel bileşikleri olan dünya sosyalizm güçleri ile ulusal kurtuluş hareketinin karşılıklı etkileşiminin, bu iki temel devrimci bileşkenin ittifakının içeriğini ve temelini oluşturduğunu belirlemişti.

Öte yandan, emperyalizme karşı dünya çapındaki savaşımın ve toplumsal ilerleme için savaşımın oluşturduğu tarihsel görevlerin ortaklığının, dünya sosyalizm güçleri ile ulusal kurtuluş güçlerinin karşılıklı etkileşimini güçlendiren en temel bir unsur olduğuna da işaret eden Lenin'i, tarihsel gelişim, parlak bir biçimde doğrulamıştır.

Gerçekten de, 1917 Büyük Ekim Devrimi, sadece yeni bir toplumun kuruluşuna yol açmakla kalmamış; fakat aynı zamanda sömürgeci egemenliği sistemini de güçlü bir biçimde sarsmış, sömürge ülkelerinin halklarını dünya tarihinin etkin bir unsuru, emperyalizmin, tekellerini yıkan bir güç durumuna getirmekte tayin edici bir katkıda bulunmuş; bu da, karşılığında, SSCB'de devrimci utkunun pekişmesine ve sosyalizmin kuruluşuna katkıda bulunmuştur.

Yine İkinci Dünya Savaşı'nda, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, dünya sosyalizm güçlerinin tayin edici bir katkıda bulunduğu, Alman emperyalizminin ve Japon militarizminin yenilgisi, birçok ülkenin kapitalist sistemden çıkmasına ve emperyalizmin bütün dünyadaki konumlarının zorlu bir biçimde zayıflamasına yol açmıştır. Bütün bunlar, emperyalizmin sömürge sistemi içinde bulunan birçok ülkede, ulusal kurtuluş devrimlerinin başarıya ulaşması için gerekli koşulları yaratmıştır. Ayrıca, bütün bunlar, sosyalizm güçlerinin sermayeye karşı devrimci taaruzunun güçlenmesi için de uygun koşullar yaratmıştır.

Dünya devrimci hareketinin temel gücü olan dünya sosyalist sisteminin oluşması bütün dünyadaki durumu temelden değişikliğe uğratmış, ulusal kurtuluş devrimlerine kazandırdığı güçlü atılımla, sömürge imparatorluklarının parçalanmasına yol açmıştır. Bütün bunlar da, kapitalizm güçleriyle çatışmada, dünya sosyalizm güçlerine büyük bir atılım kazandırmıştır.

Kısacası, sınıfsal içerikleri açısından türdeş - olmayan ve devrimcinin her tarafına dağılmış olan devrimci güçlerin tarihsel

görev ve hedeflerinin ortaklığı, bu karşılıklı etkileşimin temelini oluşturmuştur.

Ancak dünya devrimci hareketinin bu iki temel bileşkeninin, sıkı karşılıklı etkileşimine karşın, tümüyle ve her noktada özdeş olduğu gibi tek yanlı bir abartmaya da gitmemek gerekir.

Her iki devrimci güç arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır ve bu farklılıklar, temelde, her iki devrimci gücün de devrimci savaşımın farklı aşamalarında bulunmalarından doğmaktadır.

Gerçekten de, daha birçok ulusal kurtuluş hareketi ve genç ulusal devlet, sosyalizmin çoktan çözümlenmiş olduğu sorunlara daha yeni yeni el - atabilmektedirler.

Fakat, toplumsal gelişimlerin farklı düzeyleri nedeniyle, her iki devrimci güç arasında objektif olarak ortaya çıkan ayrılığı da, statik ve değişmez bir biçimde kavramamak gerekir.

Çünkü devrimci savaşım ilerlediği ve ulusal kurtuluş hareketleri içinde yurtsever ulusal eğilimler güçlendiği ölçüde, her iki devrimci hareket te, birbirlerine daha temelden bir yaklaşım içine girmekte ve böylece de Lenin'in daha çok önceleri belirttiği gibi, halkların ulusal kurtuluş hareketleri sadece ulusal bir içerikle, sadece genel bir demokratik içerikle belirlenmemekte, fakat, «kapitalizme ve emperyalizme karşı dönmektedir.»¹⁵

Bu da, Leonid Brejnev'in şu saptamasını tümüyle doğrulamaktadır :

«Önemli olan, bugün birçok ülkede süregelen ulusal kurtuluş hareketlerinin, pratik içinde, feodal tipte sömürü ilişkilerine olduğu kadar, kapitalist tipte üretim ilişkilerine karşı da bir mücadele durumuna dönüşmeye başlamasıdır.»¹⁶

Doğal olarak, goşizmin değişmeyen evrensel tüm ölçütleri, bu kadar değildir. Bütün bunlara, şu diğer temel önemdeki ölçütleri eklememek, kuşkusuz ki, büyük bir eksiklik yaratır :

- kendiliğindenlik kültürü nedeniyle, tüm goşist akımlar, başta parti ve sendikal örgütler olmak üzere, işçi sınıfının her türlü örgütlenme biçimlerini yadsırlar; fakat bu yadsıma-ya karşın, bu tür örgütlerin içine sızma ve onların hareketini bölüp felce uğratmak için, «antrizm» (sızmacılık) taktiğine her zaman başvururlar;
- kişiliğin putlaştırılması yada lider kültürü, goşizmin doğası gereğidir;
- tüm goşist akımlar, «devrimlerin savaşla uyarılabileceği» gibi, son derece tehlikeli bir sapıklığa dört elle sarılıp, savaş tahrikçiliği yaparlar;
- yine bu karakterlerine uygun olarak, vede kitlelere duydukları büyük güvensizlik nedeniyle, ufak azınlıklardan

- oluşan terörist gruplarıyla «toplumsal patlamanın dinamit fitilini» oluşturmak gibi, tepeden inmece blankist eylemleri ulularlar; «şiddetin yaratıcılığı» tezine tapınıp, şiddet - dışı her türlü barışçıl savaşım biçimini yadsırlar;
- «Sürekli devrim» yada «nerede hareket orada bereket» ilkesi, tüm goşist akımların belirgin bir temel ölçütüdür;
 - Ulusal sorunda, ya tam bir nihilizm yada aşırı bir milliyetçilik, goşizmi belirleyen bir özelliktir;
 - en nihayette, «kışla komünizmi» yada olagana aykırı bir biçimde aşırı «eşitçilik», tüm goşist akımlara özgü ortak bir niteliktir.

Kısacası, «aşırı subjektivizm, toplumsal gelişimin bütün objektif yasalarını küçümseme, siyasal ve toplumsal durumu gözönüne almaksızın devrimci çağrıya doğrudan doğruya körcesine inanç; işte bütün bunlar, sözde - devrimci zihniyetin bütün biçimlerine özgü temel özelliklerdir. Sonuç: ya çılgınca bir macera taktiği, yada Lenin'in işaret ettiği gibi, büyük olayları yaratan güçleri, nasıl toparlamak gerektiğini bilmeksizin, «büyük günler» i pasif bir biçimde bekleyiş.¹⁷

Goşizmin tüm akımlarına özgü bu temel özelliklerin yanısıra, daha başkalarını da eklemek olasıdır; fakat kanımızca, bu özellikler, goşizmin karakterinin belirlenmesi için yeterli.

SONUÇ

Goşizm konusunu noktalamadan önce, üç önemli nokta üzerinde durmak gerekiyor.

Birincisi, goşizm ve her türlü «sol» sapık akım, sağ oportünizmin bir ürünü olarak ortaya çıktığı ve geliştiği gibi; gerek «sol» gerekse de sağ oportünizm, sürekli olarak birbirlerini beslemekte, birinin bugün kullandığını, diğeri yarın kullanmakta; her iki oportünizm de toplumsal yaşamın hemen her alanında birbirlerine el vererek, bulaşarak ortaya çıkmaktadırlar. Bu nedenle de, «sol» ve sağ oportünistleri birleştiren derin içsel bağı, hiçbir zaman gözden uzak tutmamak gerekmektedir.

İkincisi, her türlü goşist akımlar, günümüzde, burjuvazi tarafından ikili bir biçimde kullanılmaktadır. Burjuvazinin, her alanda içine girdiği derin kriz, en etkili olarak, kendini ideolojik alanda duyurmaktadır. Marksizm - leninizmin toplumsal ilerlemede belirleyici rol oynamaya başladığı günümüzde, burjuva ideolojisi, artık marksizm - leninizme doğrudan doğruya hücum edememekte, içine düştüğü bu çaresizlik nedeniyle, sağ oportünizmden olduğu kadar, «sol» oportünizmden de medet ummaktadır. Çünkü goşizm, anti - komünizm ve anti - sovyetizmin temel kay-

nağı olmuştur. Anarşist, troçkist, maoist, vb. goşist akımların, gerek yayın yoluyla, gerekse de kitle haberleşme araçları ile, burjuvazinin propaganda aygıtının tükenmez bir hazinesini oluşturmalarının önemli bir nedeni de bu olmaktadır. Diğer yandan, burjuvazi, goşist akımları ve eylemleri, zaman zaman bizzat kendisi kışkırtmakta, yaratmakta, yönlendirmekte, ve finanse etmektedir. Böylece de, hem toplumda oluşan devrimci süreçleri saptırmaya çalışmakta; ve hem de, her türlü goşist, terörist eylemi, «uluslararası komünizm» edebiyatı biçiminde kitlelere sunup, «terörist - komünist» umacısını, kitle bilincine yerleştirmeye çalışmaktadır.

Üçüncü olarak ta, Marksist - leninistler için, goşizmin her türüne karşı ardıcıl bir savaşım vermek ne kadar önemli ise; goşist akımlar içine bilinçsizlikleri, deneyimsizlikleri, duygusallıkları, ve hepsinden önce sınıfsal kökenleri nedeniyle çekilmiş olan, gerçekten iyi - niyetli ve dürüst unsurları da bu bataklıktan kurtarmak için çalışmak o denli önemlidir. Çünkü Marksist - leninistler, insan hazinesinin, hiç te müsrifçe kullanılmayacak kadar değerli olduğunu iyi bilenlerdir.

NOTLAR

- 1 V. İ. Lenin, «Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı», Sol Yayınları, 1. Baskı, Mart 1970, s. 114, 115.
- 2 V. İ. Lenin, «Oeuvres», c: 10, s. 69
- 3 B. Leibzon, «Anarchisme, Trotskisme, Maoisme», Edition de l'Agence de Presse Novosti, Moscou, s: 6.
- 4 Age, s: 39
- 5 P. Fedosseev, «Subjektivizme ve Objektivizme Karşı Leninizm», SSCB Bilimler Akademisi «Sciences Sociales» dergisi, 1974 (4), s: 32
- 6 Age, s: 34
- 7 Age, s: 23
- 8 V. İ. Lenin, «Cahiers Philosophiques», s: 426.
- 9 B. Leibzon, Age, s: 8
- 10 M. Basmanov, «Çağdaş Troçkizm ve Karşı - Devrimci Özü», Bilim Yayınları, s: 14
- 11 M. I. Sladkovski, F. W. Kostantinov, «Mao'nun Teorik Görüşlerinin Eleştirisi», Konuk Yayınları, s: 223
- 12 V. İ. Lenin, «Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı», s: 28-29-30
- 13 Age, s: 77
- 14 B. Leibzon, Age, s: 133
- 15 V. İ. Lenin, «Oeuvres», c: 32, s: 513
- 16 R. Oulianovski, «Çağımızda Ulusal Kurtuluş Hareketleri ve Köylülük», SSCB Bilimler Akademisi «Sciences Sociales» dergisinden aktaran; ÜRÜN, Ocak 1975 (7).
- 17 B. Leibzon, Age, s: 6

işçi sınıfının sosyal kurtuluş savaşımı ve ulusal çıkarlar

Sükrü ALTINTAŞ

«Gelişimin enternasyonalizm doğrultusunda olduğu mutlakdır, gerekir. Fakat perspektif enternasyonaldır ve enternasyonal-fakat hareket noktası 'ulusal' dır ve buradan hareket etmek dan başka birşey olamaz.»¹

«Marksist - Leninistler, aynı zamanda hem yurt-sever ve hem de enternasyonalisttirler. Ulusal darlığı olduğu kadar, ulusal çıkarların inkârını yada küçümsenmesini ve hegemonya eğilimlerini reddederler. İşçi sınıfının ve bütün emekçilerin partileri olan Komünist Partileri, aynı zamanda, ulusal çıkarlara ihanet eden gerici sınıflar karşısında, gerçek ulusal çıkarların taşıyıcısıdır.»²

Faşist tırmanışa karşı işçi sınıfımızın verdiği şanlı savaşım göstermiştir ki, işçi sınıfı, sosyal kurtuluşu için savaşırken, aynı zamanda da ulusal çıkarların en sağlam ve en gerçek savunucusudur. Buna karşılık, yine açıkça görülmüştür ki, emperyalizmin işbirlikçisi büyük burjuvazi ve ortakları, ağızlarından «ulusal çıkarlar» lafını düşürmedikleri halde, ulusal çıkarların gerçek ve amansız düşmanıdır. Doğal olarak, son şanlı direniş, bu aksiyomatik (yadsınamaz) gerçeğin ne ilk örneğidir ve nede son örneği olacaktır. Bu, her iki sınıfın doğaları gereğidir.

Ancak bu yadsınamaz temel doğrunun içeriğini, kapsamını, daha derinliğine görmemizin güncel bir görev olduğu kanısındayız.

O halde ulusal çıkarlarla, işçi sınıfının sınıfsal çıkarları arasında hangi gerçek karşılıklı bağıntı bulunmaktadır, sorusunun yanıtını aramaya çalışalım.

ULUSAL ÇIKARLARLA SINIFSAÇ ÇIKARLAR ARASINDAKİ KARŞILIKLI BAĞINTI

Her kapitalist ülkenin, birbirleri ile doğaları ve özlemleri gereği kozmopolit bir bütünlük oluşturan, büyük burjuvazilerinin, bu yapılarına karşın, «ulusal» lığı hiç kimseye bırakmadıkları, kendi bencil ve dar sınıfsal görüşlerini ulusal bilinçmişçesine göstermeye çabaladıkları, hep bilinen gerçeklerdir.

Gerçekten de, bunlar, süslü - püslü, yüksek perdeden ve bol keseden tuntuaraklı sözlerle, ulusal çıkarlarla ilgili sorunları diğer toplumsal sorunlardan ayrı başına ele alarak; ulusal «birlik» i, sanki toplumdaki bütün sınıf ve tabakaların ortaklaşa «birliği» imişçesine, «nötr» bir birlik olarak göstermeye çalışarak, ulusun içindeki sınıf antagonizmalarını (uzlaşmazlık) ve sınıflar savaşımını gözden saklamak istemektedirler.

Oysa, ulus gerçeği, ulus sorunu, sınıf savaşımının üstünde yada dışında değildir. Tam tersine, toplumsal yaşam içinde en somut biçimde görülen, ne sözde bir «ulusal bütünlük»tür; ne «aynı gemiye binmiş» gibi gösterilmeye çalışılan, sömüren ve sömürülenlerin sözde - ortak çıkarlarıdır; nede, «sınıfsız, imtiyazsız kaynaşmış bir kitleyiz» yutturmacasıdır. Fakat ulus gerçeğinin her tarafına sinmiş ve ondan koparılamaz gerçek: ulusu oluşturan sınıfların karşıtlığıdır; antagonik çelişkileridir.

Böylece de, bir yanda, başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun tüm maddi meta üreticisi olan emekçi yığınların ve objektif ve tarihsel konumları nedeniyle toplumsal ilerlemeden yana olan tüm toplumsal tabakaların oluşturduğu halk; diğer yanda ise, bir avuç tekelci büyük sermayedar ve diğer ortaklarının oluşturduğu, halk düşmanı sömürücü güçler.

İşte, böylesine bir sınıfsal mevzilenişi bünyesinde barındıran bir «ulusal bütünlük»tür, gerçek yaşamda varolan.

Üstelik bu tür mevzileniş, hareketsiz ve donmuş - kalmış bir yapıda da değildir. Tersine, bu mevzilenişin sonucu olarak, sömürücü sınıf tarafından ekonomik, siyasal, ideolojik ve manevi baskı altında tutulan sömürülen halk kitleleri, ulusların yazgısını belirlemek hakkından da yoksun kılınmışlardır; ve ulusun gerçek zenginliklerinin yaratıcıları oldukları halde, bu zenginliklere ulaşmak onlara yasak edilmiştir.

Bütün bu nedenlerle de, ulusu oluşturan sömürücü ve sömürülen sınıf ve tabakalar arasında, en başta da iki temel sınıf olan işçi sınıfı ve kapitalistler arasındaki antagonizmalar, giderek derinleşir ve keskinleşir. Özellikle de kapitalizmin tekelci aşamasındaki iki temel karşıt sınıfın durumlarında çok önemli bir değişiklik ortaya çıkar: artık sömürücü tekelci azınlığın toplumsal tabanı çok daralmış, buna karşılık ise, işçi sınıfının başını çektiği savaşım birliğini oluşturan halk kitleleri iyice büyümüştür. Tek bir kelimeyle, sınıfsal kutuplaşma sonucu, tek bir ulusu oluşturan iki ayrı toplumsal mevzileniş arasındaki ayırım çizgisi; çok ufak bir tekelci azınlıkla, ulusun geri kalan bütünü ayırır olmuştur.

Böyle oluşum karşısında ise, şu soru hemen akla gelmektedir: fakat eğer durum böyle ise, emek ve sermaye arasındaki an-

tagonik çelişki, ikincil bir plana itilmiş olmamakta mıdır? Bu çelişki, kapitalist toplumun artık temel çelişkisi olmak niteliğini kaybetmemekte midir?

Bu sorulara verilecek yanıt çok açıktır: böylesine bir durum, bütün bu sonuçlara hiçbir şekilde yol açmamaktadır. Tam tersine, kapitalist toplumu oluşturan iki temel sınıf arasındaki antagonik temel çelişki; ulusla, ulusu ezen ve sömüren tekelci azınlık arasındaki bir çatışmaya dönüştüğü ölçüde; ulus, kesinlikle iki temel toplumsal ve siyasal kutupta ayrılmaktadır: büyük burjuvazi ve işçi sınıfı. Kapitalizmin yarattığı diğer bütün çelişkiler, ne olursa olsun, bu iki temel antagonik sınıf arasındaki savaşı beslemektedir; bu savaşı, daha geniş kapsamlı yapmaktadır. Diğer bir deyişle; ulusun, ufak bir sömürücü azınlık ve ulusun geri kalan tümü arasındaki ayırım büyüdüğü ölçüde, ulusun çekirdeğini oluşturan işçi sınıfının rolü de o denli büyümektedir.

İşçi sınıfı, neden ulusun çekirdeğini oluşturmaktadır? İşçi sınıfı, neden ulusun ezici çoğunluğunun birleşmesinde çimento görevi görmektedir?

Bir kez, ulusu oluşturan diğer bütün tabaka ve sınıfların tersine, işçi sınıfı, sınıfsal doğası gereği, başka hiçbir sınıfı sömürmemekte ve sömürme özlemi duymamaktadır.

Diğer yandan; işçi sınıfı, ulusal zenginliklerin en temel yaratıcısıdır. Toplumun maddi yaşamının zorunlu olarak bağlı olduğu üretimin en büyük ve en temel bölümünü, işçi sınıfı üretmektedir. Bütün örneklerden görüldüğü gibi, en düşük nitelikli işçi emeği de dahil olmak üzere, işçi emeğinin durması, çalışmaması demek, üretimin candamarının ve buna bağlı olarak ta bütün toplumsal yaşamın durması, felce uğraması demektir. Sadece, toplumsal yaşamın varoluşunu ve sürmesini sağlayan vede ulusal zenginliklerin temel üreticisi niteliğiyle bile, işçi sınıfı, ulusun çekirdeğini oluşturmaktadır.

İşçi sınıfı, büyük burjuvazinin, tekelci sermayenin el koyduğu artı - değer de temel yaratıcısıdır. Bu da, kapitalist toplumlarda işçi sınıfının, sadece üretim örgütlenmesinin merkezinde bulunmasıyla da belirlenen özel yapısını göstermektedir. İşçi sınıfı, böylece, kapitalist toplumdaki sömürünün objektif olarak en doğrudan hedefi olmaktadır. Kapitalist toplumda, başka hiçbir toplumsal sınıf ve tabaka, bu noktadan bakıldığında, işçi sınıfı ile özdeş toplumsal ilişkiler taşımamaktadır. İşçi olmayan ücretliler de (memurlar yada emekçi aydınlar) elbette ki, sömürülmektedirler; ve onların çalışması da, sermayenin kazanç kaynağıdır. Örneğin K. Marx, bu konuda şöyle yazmaktadır: «**Bütün bu kişiler, sadece maddi zenginliğin üretimine doğrudan katıl-**

makla kalmayıp, emeklerini, sermaye demek olan parayla doğrudan mübadele ederler; dolayısıyla, ücretlerinden başka, kapitalist için de bir artı - değer üretirler.»³

Fakat Marx'ın tüm eserlerinin gösterdiği gibi, işçi olmayan ücretliler, gerek emeklerinin farklı karakteri gereği, gerekse toplumsal iş - bölümündeki ve bu iş - bölümünün örgütlenmesindeki rolleri nedeniyle, artı - değer yaratılmasında, işçi sınıfı kadar **doğrudan** bir yer almamaktadırlar. Bunun sonucu olarak ta, bütün ulus içinde kapitalist sömürüyü en doğrudan ve en acımasız olarak yaşayan, tadan, işçi sınıfı olmaktadır. Ki bu durum, işçi sınıfını, ulusun sömürüden kurtulmak isteyen bütün toplumsal sınıf ve tabakalarının objektif olarak önüne yerleştirmektedir. En büyük acıyı çeken o olduğuna göre, bu acıya en başta direnecek olan da, o'dur.

Üretimin toplumsallaşması nedeniyle gitgide daha geniş ve daha büyük işletmelerde biraraya gelen işçi sınıfı, sınıf antagonizmalarının çok daha net bir biçimde ortaya çıktığı ve ideolojik sınıf ölçütlerinin çok daha yaygın bir karakter kazandığı bu tür büyük işletmelerde, kollektif eyleminin pratiği ile, kapitalist sömürüyü frenleme çabasını, her yaşanılan an'da, her yaşanılan günde sürdürmektedir. Bu da, o'nun siyasal bilinç düzeyinin hızla yükselişine ve toplumsal yapıyı değiştirmek için örgütlenme gerekliliğine inanmaya hızla itelemektedir.

Ulusal yaşamın candamarı olduğu halde, her türlü sosyo - ekonomik ve siyasal karar - alım mekanizmasından zorla uzak tutulması, bu tür mekanizmalara her türlü gerçek katılımının önlenmesi, işçi sınıfını, daha da radikalleştirmeye, savaşımını sonuna kadar, kapitalist sistemin ortadan tümüyle kalkmasına kadar, sürdürmeye itelemektedir.

İşte bütün bu nedenler ve koşullar, işçi sınıfını, sürekli bir savaşım içine sokmakta, toplumsal yaşamın hiç istisnasız bütün alanlarında kıyasıya bir savaş vermeye zorlamaktadır: ücretlerin yükseltilmesi için, iş güvencesi için, satın - alma gücünün yükselmesi ve haksız vergilendirmeye karşı, çalışma süresinin azaltılması için, emeklilik yaşının indirilmesi için, daha iyi çalışma koşulları için, işten atılmaları durdurmak için, bir toplumsal konut politikasının uygulanmasının sağlanması için, en geniş kapsamlı bir sağlık ve kamu hizmeti politikasını uygulamaya sokmak için, en geniş kitlelerin kültürel ve eğitimsel gereksinimleri için, vd. sürdürdüğü savaşım, işçi sınıfı, gerçekte ulusun diğer bütün sömürülen ve ezilen sınıf ve tabakaları için de savaşım vermektedir. Çünkü bütün bu savaşımın sivri ucu, kapitalist sömürüye karşı, bir avuç tekelcinin azgınca tekel kârı elde etme yarışına

karşı; kısacası, ulusun bütün emekçi kitlelerinin can düşmanı olan sömürücü azınlığa karşı yöneltilmiştir.

O halde, işçi sınıfının kazanımları, halk kitlelerinin hiçbir çıkarına ters düşmediği gibi, bu çıkarlara, temelden hizmet etmektedir.

Kısacası, işçi sınıfı, ulusun temel çıkarları adına halkın öncülüğünü yapmakta, Lenin'in deyimiyle, «**Proletarya bütün ulusun temsilcisi olarak, bütün sınıflarda en canlı ve en dürüst ne varsa onların adına müdahalede bulunmaktadır...**»⁴

Ulusun en dirimsel özlemleri olan barış, özgürlük, demokrasi, toplumsal ilerleme adına verdiği savaşla, işçi sınıfı, bizat ulusun varlığını korumaktadır.

İşçi sınıfının dirimsel çıkarları ile uluslararası barış ve detant (yumuşama) sorunları, birbiri içine ayrılmaz biçimde geçmiştir. Çünkü, ulusları oluşturan sınıflar arasında, savaştan ve savaşın yıkıcı sonuçlarından en çok zarar gören, en başta işçi sınıfı ve köylülüktür. Hiçbir zaman unutmamak gerekir ki, orduların ezici çoğunluğu, işçi ve köylülerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, savaşa, ateş hattına ilk sürülen, en haksız savaşlarda sonuna dek kırıdılan, hep onlar olmuştur. Köylülüğün göreceli geri kalmışlığından ve siyasal olgunlaşmamışlığından farklı olarak, işçi sınıfının, özellikle de bilinçli kesimlerinin, acı ve yoksulluk getiren, ulusu yokolmanın eşğine ulaştıran haksız ve yayılcı her türlü savaşa, çok eskiden beri karşı durduğu somut bir tarihsel gerçekliktir. Oysa, temel çıkarları kâr ve iktidar olan büyük burjuvazinin sınıfsal çıkarları, bütünüyle tersine olarak, savaş kışkırtıcılığına, yayılcılığa, militarizme sıkı sıkıya bağlıdır.

Yine aynı şekilde, emperyalist aşamaya ulaşmış olan dünya kapitalist sisteminin hemen her ülkesinde — somut tarihsel ve ülkesel koşullara bağlı olarak — büyük burjuvazinin, tekeli sermayenin, tarihsel olarak kendi yarattığı olan burjuva demokrasisini bile yıkmaya, daraltmaya yönelik çabaları açıkça görülmektedir. Bu da, açık yada kapalı faşist rejimlerin bu ülkelerin ulusları üzerinde Demoklesin kılıcı örneği sallanması sonucu, ulusu oluşturan geniş halk kitlelerinin bu tehdede karşı savaş vermelerine dirimsel bir önem kazandırmaktadır. Diğer bir deyişle, önce burjuva demokrasisinin kazanımlarını, büyük burjuvaziye rağmen korumak ve genişletmek; giderek te, bunu niteliksel olarak üstün olan ileri bir demokrasiye dönüştürmek, bütün halkların özlemidir.

Oysa bu, objektif olarak, en başta işçi sınıfının en derin öz-

lemi, en dirimsel gereksinimidir. Dolayısıyla, demokrasi ve ileri bir demokrasi için savaşımın öncüsü de, işçi sınıfı olmaktadır.

Kısacası, tarihsel evrim, işçi sınıfını, bütün halk tabakalarının en dirimsel çıkarlarının savunucusu yapmıştır. Çünkü, işçi sınıfının kendi sınıfsal çıkarları için verdiği savaşım, ulusun en geniş kesimlerinin çıkarlarıyla, gerçek ulusal çıkarlarla, tümüyle çakışmaktadır.

Ancak burada, çok dikkat edilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır. İşçi sınıfının sınıfsal çıkarları ile, ulusun en geniş kesimlerinin çıkarlarının çakışması demek, işçi sınıfının bağımsız bir sınıf olmaktan çıktığı ve bu geniş kitleler içinde eridiği anlamına hiçbir şekilde gelmemektedir. Bugün birçok kapitalist ülkede, birçok ara - sınıf ve tabakanın sınırlarının çok genişlediği, çıkarlarının işçi sınıfının çıkarlarıyla temelden bir yaklaşıma girdiği ne kadar doğruysa; bu sınıf ve tabakaların iki temel sınıf arasında olma niteliklerinden doğan özellikleri, toplumsal konumlarının dengesizliği ve değişirliği, demokratizme inançlarının buna bağlı olarak dar, sınırlı ve tutarsızlığı da o kadar doğrudur. Bu nedenle de, toplumun en ileri ve en tutarlı devrimci sınıfı olan işçi sınıfına düşen tarihsel sorumluluk daha da artmaktadır.

Diğer bir deyişle de, işçi sınıfının siyasal bağımsızlığı ve sınıfsal konumunun, diğer bütün sınıf ve tabakalardan farklılığının açık ve net bir biçimde sürekli olarak gözönünde tutulması, işçi sınıfının ulusal çıkarlara hizmet edebilmesinin, ulusun geniş emekçi kitlelerinin başını çekebilmesinin en temel koşuludur. Elbette ki; **«proletarya, ancak, dar bir korporatif çerçeveye içine hapsedilmediği ve toplumsal yaşamın her alanında, bütün emekçi ve sömürülen kitlenin yöneticisi olarak müdahalede bulunduğu ölçüde devrimci olur.»** ⁵

Fakat, ancak burjuva toplumunun temel çelişkisi olan, emek ve sermaye arasındaki çelişki gözönüne alındığı zaman, işçi sınıfının siyasal sınıf görevleriyle, ulusal tarihsel görevleri arasındaki karşılıklı bağıntı doğru olarak kavranabilir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, işçi sınıfının, kendini kurtarıırken bütün ulusu her türlü baskıdan ve sömürüden kurtaracağı sözü, bir propaganda cümlesi değil, fakat gerçekliğin objektif sürecinin kesin ve bilimsel bir özelliğidir.

Bütün bunlara karşın, gerek burjuva ideolojisinin, gerekse işçi hareketine musallat olan bazı küçük - burjuva sapkınlıklarının, bu konuda işçi sınıfını bazı «ithamlar»ı ve işçi sınıfını sapkırtma girişimleri vardır. Bunları da kısaca görmeye çalışalım.

ULUSAL ÇIKARLARLA İLGİLİ OLARAK İŞÇİ SINIFINI «SUÇLAMALAR»

Büyük burjuvazi, kendi çıkarlarıyla ulusal çıkarları birmişçesine göstermeye çalışmakla, aslında toplumda kendi sınıfsal egemenliğini «meşrulaştırmak» istemektedir. Özellikle de, işçi sınıfının giderek artan ve büyüyen gücü karşısında, buna daha büyük bir gereksinim duyar olmuştur.

Bu nedenle de, sürekli olarak, işçi sınıfının, ülkenin kaderine ilgisiz kaldığı, işçi sınıfının yurtseverlik bilincinden yoksun olduğu, dolayısıyla ulusu temsil etme hakkı ve yeteneği olmadığı şeklindeki adice ve düzenbazca yalanlarını yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.

Oysa bu yalanların somut gerçeklikle ne ilgisi olabilir?

Herşeyden önce, şunu açıkça vurgulamak gerekli : işçi sınıfı, diğer bütün sınıflar gibi, elbette ki, kendi özgün sınıfsal çıkarları için savaşmaktadır; fakat bu çıkarlar, ulusal gelişimin temel gereksinimlerine aykırı değildir. İşçi sınıfının sınıfsal konumları, onu en geniş halk kitlelerinden soyutlamaya, ulusun büyük ve temel önemdeki sorunlarına ilgisizliğe götürmez, tam tersine, bu sorunların toplumsal içeriğini daha açık olarak ortaya çıkarmaya yarar. Diğer bir deyişle, belli bir toplumsal ve etnik topluluğa ait olma bilinci, bu topluluğun varoluşunun ve gelişiminin maddi ve manevi gereksinimleri ile ilişkili olarak, bu toplulukta işgal edilen konumun bilinci demek olan ulusal bilinç, sınıfsal bir karakterden yoksun değildir. Bu nedenle de, ulusal bilinç, toplumu oluşturan sınıfsal yapıyla sıkı sıkıya ilgilidir.

İşte bu bilinç üzerinde Lenin, şöyle yazmaktaydı: «**Ulus, yani belli bir politik, kültürel ve toplumsal çevre, proletaryanın sınıf savaşımında en güçlü etkendir... Proletarya, yürüttüğü savaşımın politik, toplumsal ve kültürel koşullarına karşı ilgisiz kalamaz, bu nedenle ulusunun kaderine karşı da seyirci kalmayacaktır.**»⁶

Burjuvazinin uşaklarının, işçi sınıfının bilimine, Marksizm - Leninizme karşı dayattıkları «ithamlar» dan biri de, Marksizm - Leninizmin sınıf gerçeğinden başka birşey tanımadığı ve ulusu bilmemezlikten geldiği; Marksist - Leninistlerin ulusal görevleri yok sayıp, «sadece» işçi sınıfının sınıf çıkarlarına önem verdikleri, şeklinde özetlenebilir.

Oysa Marksist - Leninistler, sınıfları ve ulusları, toplumun objektif yapısının unsurları olarak, birlikte ele alırlar; ve işçi sınıfının ulusal görevleriyle sınıfsal görevlerini birbirlerinden ayrılmaz bir organik bütünlük içinde kavrarlar. Diğer bir deyişle; ulus, sınıflar tarafından oluşturulan büyük insan gruplarının,

kendi aralarında ulusal ilişkiler geliştirerek oluşturdukları bir topluluktur.

Kısacası, ulus, «kararlı, tarihsel süreç içinde kurulmuş ve bir kültür birliğini oluşturan dil, toprak, ekonomik yaşam ve ruhsal oluşum ortaklığı temeli üzerinde doğmuş bir insan topluluğudur.»⁷ Fakat bu, ulusal topluluğun sınıfsal ayrımlara son verdiği, sınıfsal antagonizmaları kaldırdığı anlamına kesinlikle gelmez.

Buradan da kolayca görülebileceği gibi, «Marksist - Leninistler, objektif olarak varolan ulus gerçeğini tanımayıp, sadece sınıf gerçeğini görmekte-dirler» şeklindeki yaygara gerçek dışıdır. Tam tersine, Marksist - Leninistler, hem objektif olarak varolan ulus gerçeğini ve hem de yine objektif olarak varolan sınıf gerçeğini birarada kavramaktadırlar.

Üstelik, «halk», «ulus», «ulusal çıkarlar», vd. gibi kavramlara ilk ve en bilimsel içerikleri kazandıranların da Marksizm - Leninizmin büyük kurucuları oldukları nasıl unutulabilir? Lenin'in, bu kavramları, Marksist kavramlar olmadıkları gerekçesiyle reddetmeye kalkanlara, bunları işçi sınıfı biliminden çıkarmaya kalkanlara karşı nasıl sert bir savaş verdiği hep bilinmektedir. Lenin, K. Marx'ın bu kavramları sürekli olarak kullanmış olduğunu, ezilen uluslara karşı büyük bir yakınlık duyduğunu, «başkalarını ezen bir ulusun, özgür olamayacağını» belirttiğini, sık sık kaydetmiştir.

Örneğin, «uluslararası barışı sağlamak için, ilk önce, bütün kaçınılmaz ulusal sürtüşmeleri saf - dışı etmek gerekir; her halkın bağımsız ve kendi ülkesinin hakimi olması gerekir.»⁸ diyen, Marx değil midir?

Yine aynı şekilde; «...Proletaryanın sınıf dayanışmasının gelişimini ve güçlenmesini, ulus olarak uğranılan haksızlıklar kadar geciktiren başka birşey yoktur»⁹ diyen Lenin değil midir?

Kısacası, Lenin'in sözleriyle: «Onun (Marx) için, 'işçi sorunu' yanında, ulusal sorunun birinciye bağımlı bir önemi olduğu kuşku götürmez. Fakat teorisi, göğün yeryüzüne uzak olduğu kadar ulusal hareketleri tanımamaktan uzaktı.»¹⁰

Ayrıca, Marksizm - Leninizmin büyük kurucularının, bu alanda sadece teorik önerilerle yetinmekten çok uzak oldukları; gerek Marx ve gerek Engels'in, yaşamları boyunca bütün ezilen ulusların ulusal kurtuluş hareketine sahip çıktıkları — örneğin Polonya kurtuluş hareketi için giriştikleri kampanya, bunlardan sadece bir tanesidir —; Lenin'in adının, «ulusların kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi» büyük ve ölümsüz ilkesine nasıl sınıksız bağlı olduğu; bütün dünya bilmekte ve tanımaktadır.

Marksizm - Leninizm, burjuva toplumunun, bir ulus içinde,

«iki - ulus» a bölündüğünü yadsınamaz bir gerçek olarak kabul etmekle beraber, ulusun parçalanma yolunda olduğunu kesinlikle iddia etmemiştir; ulusun, tarihsel olarak oluşmuş kararlı bir insan topluluğu olduğunu da hiçbir zaman inkâr etmemiştir; tam tersine, bu gerçeği, ilk kez onlar belirtmişlerdir. Ulusların «ortadan kaldırılması» gibi anarşist saçmalamaları ve ulusal nihilizm, işçi sınıfına ve Marksizm - Leninizme bütünüyle yabancıdır.

İşçi sınıfı, ulusların «ortadan kaldırılması» nı değil, fakat, «iki - ulus» a bölünmüş ulusları tek bir ulus, sömürden kurtulmuş bir «emek - ulusu»na dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Bunun en parlak ifadesini, hiç kuşkusuz, Manifesto'da görmekteyiz: «Ayrıca, komünistler, yurdu ve milliyeti ortadan kaldırmak istemekle suçlanıyorlar.

İşçilerin yurdu yoktur. Onların olmayan birşey onlardan alınmaz. Proletarya, herşeyden önce, siyasal iktidarı ele geçirmek, ulusun yönetici sınıfı olmak, bizzat kendi kendisi ulus olmak zorunda olduğu için, hiçbir şekilde kelimenin burjuva anlamında olmamakla birlikte, daha hâlâ ulusaldır.....

«Bir kişinin bir başkası tarafından sömürülmesine de son vermiş olacaksınız. Ulus içindeki sınıflar arasında çatışma ortadan kalktığı gün, bir ulusun bir diğer ulusa duyduğu düşmanlık ta sona erecektir.»¹¹

Doğal olarak, her ülkenin işçi sınıfının, sınıflar ve uluslar arasındaki bu karşılıklı bağıntıyı doğru olarak kavraması, kolay bir süreç değildir. İşçi hareketine daha doğuşunda musallat olan anarşizm, bu sorunu iyice tepetaklak etmiştir. Çünkü, anarşistlere göre, ulusal çıkarlarla proletaryanın sınıf çıkarları antagonik bir çelişki içindeydiler; ve hatta anarşizmin ilk teorisyenlerinden olan Proudhon, «sosyal devrim» adına, ulusal sorunu reddetmek gerektiğini öne sürmüştü. Öte yandan, anarşizmin bazı diğer akımları, tam tersine olarak, bu kez de bazı ulusların «özellikle devrimci», «ilerici», vd. olduklarını öne sürerek, tam bir «ulusal - darlık» şampiyonluğu yapmışlardı. Anarşizmden sonra ortaya çıkan bir diğer «sol» sapkın akım olan troçkizm ise, ulusal nihilizm ile, hiçbir ulusal gerçeği tanımadığı, ulusal çıkarlar kavramını tamamen burjuva kavramları olarak kavrayan ve giderek burjuva kozmopolitizmi ile kaynaşan bir görüştür. Troçkizmin ulusal nihilizmi, bir yandan ulusal çerçevede hiçbir sınıfsal çözümün olamayacağını iddia ederek, «tek ülkede sosyalizmin kuruluşunun olanaksızlığı» nedeniyle bir dünya savaşına yol açmayı arayan «sürekli devrim» düşüncesine kaynaklık eden görüşlerden biri olmuş; diğer yandan ise, «ulusal sorun» u reddederek, ulusların kendi yazgılarını kendi-

lerinin belirlemesi ilkesini çığnemiş ve böylece de büyük güç şovenizmiyle birleşmiştir.

Diğer yandan burjuvazinin, işçi sınıfının ulusal sorunları doğru kavramasını engellemek için, işçi sınıfı içinde şovenizm ve kozmopolitizmi körüklemeye çalıştığı da unutulmamalıdır.

Sonuç olarak denilebilir ki, sınıf düşüncesi ile, gerçekten ulusal düşünce arasındaki diyalektik bağlantı sorununu en iyi biçimde kavrayanlar ve proletarya enternasyonalizmi ile işçi sınıfı yurtseverliğini en iyi birleştirenler Marksist - Leninistler olmuştur.

Bizzat tarihsel gerçeklik, bunun en iyi ve en şaşmaz kanıtıdır.

Enternasyonalist görevlerine sıkı sıkıya bağlı işçi sınıfı ve Marksist - Leninistler, hangi ülkede olursa olsun, hangi koşulda olursa olsun; yurtlarının, uluslarının gerçek çıkarlarının en iyi, en yiğit savunucuları olmuşlardır.

Kendi ulusal kurtuluş tarihimizde, ateş boylarına ilk atılan, işgal altındaki İstanbul'da grevler düzenleyen, canlarını ortaya koyarak Anadolu'ya silah ve cephane kaçırarak, Onlardır.

İkinci Dünya Savaşı'nda, gerek sosyalist ana - yurt savaşında en büyük kahramanlık destanını yaratanlar, gerekse de Nazi çizmesi altında ezilen Fransa'dan Yunanistan'a, Norveç'e kadar bütün ülkelerde ulusal direnme destanlarını kanlarıyla yazanlar, yine Onlardır.

Vietnam'dan Kore'ye, Küba'dan Angola'ya kadar eşsiz yurtseverliklerini en yüce enternasyonalizm ile birleştiren, Onlardır.

Dikkat edilirse, sürekli olarak vurgulamak istediğimiz bir nokta var: gerçek enternasyonalizm ile gerçek işçi sınıfı yurtseverliğinin, birbirinden ayrılamazlığı.

İşçi sınıfı hareketi düşmanları tarafından, en çeşitli yorumlara tabi tutulan bu konu üzerinde de biraz durmanın gerekli olduğu inancındayız.

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ İLE İŞÇİ SINIFI YURTSEVERLİĞİNİN BİRBİRİNDEN AYRILAMAZLIĞI

Marksizm - Leninizmin büyük kurucuları, sorunu şöyle koymaktadırlar : «Ayrı ayrı her ulusun bağımsızlığı ve birliği gerçekleştirilmeden, uluslararası planda ne proletaryanın birliğini nede ortak hedeflere ulaşmak için ulusların barışçıl ve bilinçli işbirliğini gerçekleştirmek olanaksızdır.» ²² Fakat aynı zamanda; «küçük ulusçuluk, diğer uluslardan soyutlanma ve kendi

içine kapanma dar mantalitesine karşı»¹³ da savaşmak gerekir.

Buradan da açıkça görüleceği gibi, enternasyonalizm, ulus gerçeğini, yurt gerçeğini reddetmek şöyle dursun, tam tersine gerçek ulusal bilince gereksinim duymaktadır. Ve bu gereksinim, öyle duygusal ve boş bir gereksinim değildir; bu, enternasyonalizmin gerçekleşmesi için zorunlu bir koşuldur. Çünkü enternasyonalizm, bulutlardan hareket ederek değil, fakat ayağını yere basarak, yani gerçek uluslardan hareket ederek gerçekleşebilir.

Öte yandan, gerçek uluslardan hareket eden Marksizm - Leninizm, işçi sınıfının savaşımının zorunlu olarak enternasyonal olması gerektiğini de belirtir. Çünkü; «**Bütün ülkelerin işçilerinin bu birliği, işçiler üzerinde egemenliğini uygulayan kapitalistler sınıfının bu hakimiyetinin sadece tek bir ülke çerçevesi ile sınırlı olmaması olgusundadır... Sermayenin egemenliği enternasyonaldır. O halde, bütün ülkelerin işçilerinin kurtuluşları için savaşım da, işçiler eğer uluslararası sermayeye karşı birlikte savaşmazlarsa başarı ile taçlanamaz.**»¹⁴

Kısacası, işçi sınıfının sınıfsal kurtuluşunun, ancak, aynı zamanda hem ulusal ve hem de uluslararası çerçeve içinde gerçekleşebilmesinin olanaklı olması, onu hem en enternasyonalist ve hem de en yurtsever sınıf yapmaktadır. Çünkü, işçi sınıfı bilmektedir ki, gerçek sınıfsal kurtuluşu, ancak enternasyonal çerçevede olanaklıdır. Fakat enternasyonal çerçevede kurtuluşunun gerçekleşebilmesi için de, ilk ve en temel koşul, ulusal çerçevede kurtuluşunu gerçekleştirebilmesidir, ayağını yere basabilmesidir. Tek kelimeyle, işçi sınıfının ulusal ve enternasyonal görevlerinin diyalektiği öylesinedir ki, işçi sınıfının enternasyonalist birliğinin, ancak, işçi sınıfının her ülkede ulusal çerçeve içinde kurtuluşunu gerektirdiği gibi, bu ayrı ayrı her ulusal çerçevenin, enternasyonal bir birlik üzerinde yükselmesini zorunlu kılar.

O halde, işçi sınıfının, ulusal görevlerine, diğer bütün sınıflardan daha sıkı bağlı olması, bizzat işçi sınıfının enternasyonalizmi tarafından belirlenmektedir.

O halde, işçi sınıfının iki cephede birden savaşım vermesi, dirimsel bir zorunluktur.

— **Birincisi**, her türlü şovenizme karşı ve enternasyonalist görevlerin sıkı sıkıya yerine getirilmesi için;

— **İkincisi**, her türlü ulusal nihilizme karşı ve ulusal görevlerin canla başla yerine getirilmesi için.

NOTLAR

- 1 «Gramsci Dans le Texte», (Metinlerle Gramsci), Editions Sociales, 1975, Paris s. 568.
- 2 Vladimir Chtcherbitski, «Uluslar Arasında İlişkiler: Sovyet Deneyiminin Önemi», **La Nouvelle Revue Internationale**, Kasım 1974.
- 3 P. N. Fedoseyev, Alfred Kosing, **Çağdaş Revizyonizmin Eleştirisi**, Konuk Yayınları, s. 57.
- 4 V. İ. Lenin, **Oeuvres**, c. 26, s. 94.
- 5 V. İ. Lenin, **Age**, c. 31, s. 196.
- 6 V. İ. Lenin, **Age**, c. 15, s. 171.
- 7 J. Stalin, **Oeuvres**, Editions Sociales, Paris, 1958, s. 264.
- 8 K. Marx - F. Engels, **Oeuvres**, c. 3, s. 400.
- 9 V. İ. Lenin, **Age**, c. 36, s. 622.
- 10 V. İ. Lenin, **Age**, c. 20, s. 461.
- 11 K. Marx - F. Engels, **Age**, c. 1, s. 128.
- 12 M. Buhr - A. Kosing, **Marksçı - Leninci Felsefe Sözlüğü**, Konuk Yayınları, s. 175.
- 13 K. Marx - F. Engels, **Age**, c. 1, s. 109.
- 14 V. İ. Lenin, **Age**, c. 22, s. 373.

**DİMİTİR
BLAGOEV**

SEÇMELER

22.5 Lira

**temel
yayınlar**

P.K: 102 Kızılay - Ank.

dünya gençliği önemli bir haftayı kutluyor

Bülent AKSAN

10 - 17 Kasım günleri, 30 yıla yakın bir zamandır yeryüzünün birçok ülkesinde «Uluslararası Gençlik Haftası» olarak kutlanmaktadır. Bu haftanın ilk ve son günleri, Uluslararası gençlik hareketi tarihinde iki önemli yıldönümünün kutlandığı günlerdir. 10 Kasım 1945; II. Dünya Savaşı sırasında, değişik uluslara mensup gençlerin, faşizme karşı verdikleri zorlu savaşın ürünü, gençlerin faşizm ve yeni bir savaş tehlikesine karşı uluslararası birliğini oluşturmasının gerekliliği sonucu, **Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun (WFDY)** kurulduğu gündür. Gençlerin uluslararası en büyük yığın örgütü olan **DDGF (WFDY)**, kuruluşundan bu yana, saygınlığı giderek artan, değişik ulusların gençlerinin özlemlerine yanıt veren bir kuruluştur.

17 Kasım ise, 1939 yılında, Çekoslovakya'yı istila eden Nazilere ve işbirlikçilerine karşı direnen öğrencileri sindirmek için, ülkedeki tüm yüksek okulların kapatılıp, binlerce öğrencinin tutuklandığı ve liderlerinin toplama kamplarına gönderildiği gündür. Bu gün, dünya öğrencilerinin uluslararası yığın örgütü, **Uluslararası Öğrenci Birliği** tarafından «**Dünya Öğrenci Günü**» olarak kutlanmaktadır. Yazımızda, bu iki uluslararası yığın örgütünü kısaca tanıtacağız.

Uluslararası ve ulusal gençlik örgütleri, genç işçi birlikleri önderliğinde kutlanan bu haftada, gençliğin uluslararası dayanışması yükseltilmekte; faşizme karşı dövüşen, ulusal kurtuluş savaşları veren ülkelerin halkları ve gençleri ile etkin dayanışma kampanyaları yürütülmekte; gençlik sorunları ve çözüm yolları tartışılmaktadır.

TÜSTAV

Dünya gençlik hareketinin tarihine şöyle bir kısaca göz atmak, bugünlere gelişi daha açık anlatacaktır sanırız. Ondokuzuncu yüzyıl sonlarında, ileri kapitalist ülkelerde sosyalist hareketin gelişmesi, emekçilerin nicel ve nitel artışları, bu saflarda gençlerin çoğalmasına ve sonuç olarak ta gençlik örgütlerinin

kuruluşuna yol açmıştır. İlk gençlik örgütü, 1886'da kurulan Belçika Genç Muhafızlar Örgütü'dür. Doğaldır ki, o tarihten önce kurulmuş ve çalışmalar yapmakta olan dini ve burjuva gençlik örgütlerinin değerlendirilmesi bu yazının kapsamı dışındadır.

Belçika İşçi Partisi de dahil olmak üzere, birçok reformist sosyal - demokrat parti liderlerinin, uzlaşıcı tavırları reddeden gençlik örgütlerinin çalışmalarını ve etkinliklerini sınırlayıcı girişimlerde bulunmalarına ve onların parti ve sendikalara gitmelerini sınırlandırmalarına, dar - kapsamlı «kültürel» çalışmalarla hapsedmeye çalışmalarına karşın, gençlik hareketi, nitelik ve nicelik bakımından gelişti.

Diğer Avrupa ülkelerinde de, sosyalist partilerin sağ - reformist liderleri, ayrı gençlik örgütlerinin kurulmasını istemiyorlardı. Örneğin, 1907'lerde, ülkedeki 13.469.000 ücretli işçinin % 33'ünün 14 - 18 yaş grubundaki işçiler tarafından oluşturulduğu Almanya'da bile, devrimci yolda gelişeceği korkusundan, bağımsız gençlik örgütlerinin kurulması bizzat sağ sosyal - demokrat liderler tarafından engelenmekteydi. II. Enternasyonal'in sol - kanat temsilcileri ise, her zaman, genç işçileri, politik yaşam ve sınıf savaşımına çekmeye çalışıyor, reformist etkileri silmeye uğraşıyorlardı.

İşçilerin, polis zulmüne ve en ağır baskılara karşı savaşım verdiği Rusya'da, deneyim eksikliği ve yeraltı çalışmalarının güçlüğü nedeniyle, uzun ömürlü ve yararlı olamayacak ayrı bir gençlik örgütünün kuruluşu ise, gündemde değildi. Parti, tüm gücüyle genç emekçileri savaşıma çekmeye uğraşıyordu ve gençliğin eğitimi ve partiye alınmaları konusundaki kuşkulara, bizzat Lenin karşı çıkıyordu : «Sizi temin ederim ki, bizim aramızda, gençlikten, aptalca, hoş olmayan, Oblomovca bir korku var. Sizden rica ederim, bütün kuvvetinizle bu korkuya karşı savaşınız.»»

Rusya'daki 1905 Devrimi sonucu gelişen olaylar, gençliği, dünya çapında eylem birliğini sağlamak için harekete geçirdi. 1907 II. Enternasyonal'in Stuttgart Toplantısı sırasında, böyle bir girişimde bulunuldu. Stuttgart Konferansı'nda alınan kararda, şöyle deniliyordu: «Gençlerin sosyalizm ve ulusların kardeşliği ruhunda eğitilmelerine ve sınıf bilinciyle donanmalarına yardım ediniz.»¹ 24 - 26 Ağustos 1907'de, çeşitli ülkelerden 60.000 gencin temsilcisi 20 delegenin katıldığı, Birinci Uluslararası Gençlik Konferansı toplandı. Ve büyük anti - militarist gençliğin etkin liderlerinden Karl Liebknecht başkan seçildi.

Konferans'ın en önemli sonucu, militarizme karşı savaşın,

¹ Bu bölüm, August Bebel'in kararına, Lenin ve R. Luxemburg'un önerisiyle eklenmiştir (B. A.).

gençliğin birincil görevi olarak karara alınmasıydı ². Konferans, ayrıca gençlik hareketi tarihinde ilk kez, bir ekonomik istekler programı düzenliyor, emekçi gençliğin kapitalistler tarafından acımasızca sömürülmesine karşı çıkıyordu. Konferans'ta ayrıca, bir zaman sonra Gençlik Enternasyonal'i olarak tanınacak olan, K. Liebknecht başkanlığında bir büro seçildi ve çalışmalara başlandı.

1905 - 1907 yenilgisinden sonra, işçi partileri arasında hızla gelişmeye başlayan reformizm, sosyal - şovenizm; gençliğin beliren savaş olasılığına ve militarizme karşı savaşımında engeller çıkartıyordu. Reformistler, daha da ileri giderek, militarist gençlik örgütleri kurmaya başladılar ³. Gençlik Enternasyonal'i ve sol - kanat sosyol - demokratlar, sosyal şovenizme ve militarizme karşı kesin bir tavır takındı. Ama bu çalışmalar, reformizmin ihanetini, iki - yüzlülüğünü engelleyemedi; ve gelişen emperyalist rekabet sonucu, halklara büyük yoksulluklar ve yıkım getiren Birinci Dünya Savaşı başladı.

Savaş boyunca, en güç koşullarda savaşan ülkelerde her türlü ilerici girişimin ölüm cezasına çarptırıldığı anlarda bile, reformizmden arınmış genç işçiler, militarizme ve halkların toptan katledilmelerine karşı savaşım verdi. 1 Mayıs gösterilerinin yasaklanmasını protesto için, Uluslararası Gençlik Günü kutlanılmasına ağırlık verildi. 1915'te, ilk kez kutlanan bir günde, binlerce kişi «Kahrolsun Savaş» diye haykırıyordu. Almanya'da, genç işçiler, 1 Mayıs gösterilerinde, K. Liebknecht'in tutuklanmasını ve savaşı protesto ettiler. İtalya'da da, gençler tarafından yürütülen anti - militarist gösteriler, kanla bastırılmaya çalışılıyordu. Lenin ve Sol sosyal - demokrat liderler tarafından yürütülen, reformizme ve şovenizme karşı uzlaşmaz saldırı, gençleri hainlerin saflarından uzaklaştırıyordu. Bu sıralarda, Kollontai, Armand ve Krupskaya, değişik Avrupa ülkelerinde devrimci kuruluşların örgütlenmesine yardım ediyorlardı. Berne Konferansı'ndan sonra, sosyalist Gençlik Enternasyonal'i, hızla gelişti; uluslararası gençlik hareketinde etkin olmaya başladı ⁴

Rusya'da devrimci güçlerin hızlı gelişimi, 1917'de Çarlığın yıkılması, ve yeryüzünde ilk işçi - köylü iktidarının kurulmasıyla sonuçlandı. Gençlik, devrime aktif bir şekilde katılmıştı. Sovyet iktidarının kurulması, gençlik örgütleri tarafından coşkuyla kar-

² Bu Konferans'ta yaptığı konuşmadan ve anti - militarist yazılarından ötürü, Alman Mahkemeleri, Karl Liebknecht'i 1.5 yıl bir kalede hapse mahkum etti.

³ Alman Sosyal - demokrat Partisi'nin 1911'de kurduğu JUNGE DEUTSCHLAND (Genç Almanya) böylesine bir örgüttü.

⁴ 4-6 Nisan 1915'te, 10 ülkenin gençlik delegelerinin katılımıyla toplandı ve sağ sosyal - demokratların ihanetlerini mahkum etti.

şlandı. Savaşın bitişi, ve II. Enternasyonal'in çöküşü, gençlere yeni görevleri de beraberinde getiriyordu. Lenin, bu konuda; «Avrupa'nın bugünkü durumuyla; emperyalist burjuvazi safına kaçan oportünizm salgınına karşı, gerçek sosyalizm için, devrimci enternasyonalizm için savaşta, Sosyalist Gençlik Örgütleri Birlikleri'ne çok büyük, çok değerli fakat zor görevler düşmektedir» diye yazıyordu.

Gençlik hareketi, Komünist Enternasyonal'in kuruluşuyla birlikte, hızlı dönüşümler içine girdi; ve yeni enternasyonalin Yürütme Komitesi, bütün ülke gençlerine, Gençlik Enternasyonal'i kurmak için çağrıda bulundu. 229.000 genci temsilen 14 Birliğin katılımıyla, Komünist Gençlik Enternasyonal'i, Kasım 1919'da, Berlin'de toplandı, tüzük ve program kabul edildi.

Sovyetler Birliği'nin kurulması, işçi sınıfının nitel ve nicelik hareketlerinin gelişmesi sonucu, tüm dünyada yükselen devrimci harekette, KGE aktif rol aldı. Komünist Enternasyonal ve partilerin öncülüğünün kesin yol gösterici olduğu üçüncü Kongre'de, kesin karara bağlanmıştı; ve gençler, II. Enternasyonal'e karşı savaşımında en büyük destekti. Sömürgeciliğe, emperyalist oyunlara, faşizme, militarizme karşı kampanyalar düzenleniyor; olanaklı olduğu ölçüde, geniş kitleler bu savaşımın içine çekilmeye çalışılıyordu.

1929'lardan başlayarak, kapitalist dünyada bunalım gittikçe derinleşti; ve burjuvazi, sömürüye devam etme olanağını, faşizme başvurmada görmeye başladı. Bu yolda yoğunlaştırılan çalışmalar, yürütülen terör ve demokratik birliğin sağlanamaması sonucu, Nazizm iktidara geldi. Bu andan itibaren, Avrupa'nın tüm demokratik tabakaları ve örgütleri önünde, anti - faşist güçlerin birliğini sağlamak görevi duruyordu. Leipzig'deki savunması sırasında, gençlerin büyük çapta dayanışma ve destekleme kampanyası yürüttüğü G. Dimitrov'un da etkin katılımıyla yapılan Komünist Enternasyonal VII. Kongresi'nde, yeni görüş açıları beliriyor, sosyalizme giden yolun demokrasi ve barış için savaşımı, ilerici güçlerin önünde büyük bir görev olarak duruyordu. Bunu bir sorumluluk olarak bilen Gençlik Enternasyonal'i, Sovyet gençlerinin de katılımıyla, bu alanda kitle eylemleri örgütlemeye başladı. Faşizme ve militarizme karşı eylemdeki tek cephe politikası, 1936'larda tüm Avrupa'yı kapsıyordu.

Gençlerin aktif olarak katıldıkları bir eylem de, İspanya iç - savaşı sırasında yürütülen dayanışma kampanyalarıydı. Faşizme karşı dövüşen İspanyol halkı ve gençliğine yardımlar toplanıyor; hükümetler, İspanya Cumhuriyeti'ni desteklemeye çağırılıyor. 54 ülkeden gelen 35.000 gönüllü anti - faşistin katıldığı, Uluslararası Tugay'da birçok genç dövüşmekteydi.

1936 Eylülünde Cenevre'de, 1939 yazında, dünya, daha savaşın eşliğindeyken, çeşitli eğilimlere mensup gençlerin, anti - faşist cephe için birliğini sağlamak üzere, uluslararası alanda toplantılar yapıldı. Sosyalist Gençlik Enternasyonu'nun, karışmama faşist teslimiyet politikası sonucu, bu girişimler başarısızlığa uğradı.

1 Eylül 1939'da, Nazi ordularının Polonya'ya saldırısı ile, insanlığa açlık, ölüm, getiren İkinci Dünya Savaşı başladı. Sovyetler Birliği'nin savaşa girmesi ve cephelerde üst üste zaferler kazanması sonucu, savaşın gidişi ve niteliği değişti. Örgütlenen direniş hareketlerinde, kurulan gerilla müfrezelerinde, Komünist Gençlik Örgütleri militanları, büyük görevler aldılar. Sovyetler Birliği Leninci Komünist Gençlik Örgütü, büyük - yurt savaşında en büyük yükü omuzlayanlardandı.

Kasım 1942'de, daha savaş sürerken, Londra'da, 28 ülkenin genç demokratlarının katıldığı, savaş sonunda DDGF'nun kurulmasını büyük ölçüde etkileyecek olan, Dünya Gençlik Konferansı ve Dünya Gençlik Koneyi kuruldu. Uluslararası Gençlik hareketinin birliğine doğru ilk adım olan Koney, savaş boyunca, uluslararası bağları artırmak, faşizmin yenilgisini hızlandırmak için verimli çalışmalar sürdürdü.

Savaş sırasında, uluslararası anti - faşist cephenin birliğini daha iyi sağlamak, yöneltilen saldırıları geçersiz kılmak, demokrasi savaşımında cepheyi genişletmek amacıyla, Komünist Enternasyonel, kendini 15 Mayıs 1943'te feshetti. Dünya Komünist Partileri ve KGE tarafından da onaylanan bu karar uyarınca, KGE de çalışmalarına son vermiş oluyordu.

*
**

Savaştan sonra, yaşanan acı deney, tüm ilericilerin önüne tek bir görev sürüyordu: sürekli barış uğrunda, emperyalist soğuk savaş politikasına, silahlanmaya karşı savaşım; ve bu amaçla, uluslararası planda tüm demokratik ve ilericilerin birliği. Daha güçlü bir şekilde ortaya çıkan sosyalist sistemin, tüm alanlarda etkin katılımıyla da güçlenen demokratik gelişim, birçok uluslararası örgütün kuruluşunu birlikte getirdi.

Bunlardan biri olan Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF) en büyük gençlik örgütüdür. 90 ülkedeki 100 milyondan fazla genci temsil eden, 200 civarında ulusal gençlik örgütünü birleştiren DDGF'nun, her geçen gün etkinliği, saygınlığı artmaktadır. Her zaman, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve ilerleme için savaşan güçlerin tarafını tutan DDGF, barış için tüm güçlerin birliğini savunmaktadır. Daha ilk kuruluş toplantı-

sında, 30 milyon genç adına içtikleri antta, bu yol göstericilik açıkça bellidir: «Ant içeriz ki, 1945 yılının Ekim ayında meydana getirdiğimiz birliği, bugün, yalnız bu hafta, yalnız bu yıl değil; emelimiz olan ve savaştığımız yaşamı kuruncaya kadar, daima koruyacağız. Becerikli ellerimizden, keskin zekamızdan, gençlik heyecanımızdan savaş için yararlanılmasına hiçbir zaman izin vermeyeceğiz». Örgütün merkezi, Macaristan'ın başkenti Budapeşte'dedir, ve dört ay, dört ayrı dilde «Dünya Gençliği» adlı bir dergi çıkarmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, tüm baskılara karşın, ülkelerinde faşizme karşı yiğit bir savaşım veren öğrenci örgütleri, bu savaşımalarında birleşerek güçlenmek amacıyla; 27 Ağustos 1946'da, birleşerek «Uluslararası Öğrenciler Kongresi»ni topladılar. 39 ülkeden 43 öğrenci örgütü temsilcisinin katıldığı bu Kongre'de; «Uluslararası Öğrenci Birliği»nin kurulmasına karar verildi. Kuruluşundan bu yana, UÖB, emperyalizm, sömürgecilik ve faşizme karşı barış ve ilerleme güçlerinin yanında olmuştur. Tüzüğünde de belirtildiği gibi UÖB, «bir uluslararası öğrenci kuruluşu olarak, öğrencilerin haklarını savunma yolunda dünya barışının, ve uluslararası dostluk, bilim, kültür alanında yapılan ilerlemelerin insanlık yararına kullanılması için çalışacaktır». UÖB'nin kuruluşu ve kesin politik çizgisi, zamanın koşullarına verilen bir yanıtı; ve öğrencilerin, halkların yanbaşında anti - faşist savaşımı sürdürme geleneklerine uygundu. Kuruluşundan bu yana UÖB, emperyalizme, yeni - sömürgeciliğe karşı bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için verilen savaşta kazanılan zaferin, öğrenci kitlelerinin temel istek ve amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olan koşulları sağlayacağını vurgulamaktadır.

Savaştan sonra, sosyalist sistemin gelişmesi, gittikçe belirleyici bir güç haline gelmesi, barış ve silahsızlanma politikasının savunulması, ulusal kurtuluş savaşlarının zafere ulaşması sonucu; iki karşıt sistem arasındaki savaşımında, barış ve sosyalizm güçleri gelişmekte ve toplumdaki rolleri, sorumlulukları artan, kapitalizmin çirkefliklerini daha yakından görmeye başlayan gençler, bağımsızlık, demokrasi ve ilerleme kavgasında, uluslararası yığın örgütlerinin yürüttüğü ilerici çalışmalarda, kampanyalarda, etkin görevler almaya, her çağrıya uymaya başlamışlardır. Bu yığınsal gençlik örgütleri, daha soğuk - savaş döneminde, 1948'de, «barış ve silahsızlanma» kampanyaları yürütmeye başlamışlardır. Kore'de ve Hint - Çini'ndeki emperyalist ABD saldırılarının lanetlenmesi, saldırganlara karşı dövüşen halklara yardım çalışmalarının örgütlenmesi, «Stockholm» barış çağrısına etkin katılımı, ulusal bağımsızlık savaşlarının desteklenmesi, yeni - sömürgeciliğe, ırkçılığa karşı uluslararası kongrelerin toplanması, bu yolda yü-

rütülen çalışmalardan, bir çırpıda sayabildiklerimiz. Bütün dünya ilerici kamuoyu, faşizme karşı dövüşen Şili halkıyla dayanışmasının, bu iki örgüt tarafından ne denli öz - veriyle yürütüldüğünü somut olarak görmektedir.

Sosyalist ülkelerin gençlerinin, ulusal bağımsızlık savaşlarının genç kahramanları, ve kapitalist dünyanın ilerici gençliğinin katılımlarıyla kutlanan uluslararası gün ve haftalar, dayanışma kampanyaları, sosyalizme giden yolda somut kazanımların sergilendiği, uluslararası işçi sınıfı hareketi doğrultusu ve desteğindeki girişimlerdir. Barış, bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme yolunda savaşıma atılmış olan her gençlik örgütünün en büyük sorumluluklarından, görevlerinden biri de, uluslararası gençlik hareketinin içinde olmak, bu harekete yöneltilen saldırıları ulusal planda göğüslemek ve olanaklı olduğu oranda, bu uluslararası gün ve dayanışmaları kutlamak ve yürütmektir. Anti - demokratik yasaların, Türkiye gençliğinin, dünya gençliği ile organik bütünleşmesini önlediğini, burada vurgulamakta yarar var.

Ülkemizde bu sorumluluğu duyan, kuruluşunu ve gelişimini sağlam ilkeler çevresinde bütünleştiren tek gençlik örgütü, **İlerici Gençler Derneği'dir.** «Güçlü bir gençlik hareketinin birbirine bağlı, vazgeçilmez iki temel koşulu var: birincisi, örgütlü olmak; ikincisi, gençlik hareketini, işçi ve emekçi sınıfların, halkın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine bağlayan, onun düzeyine çıkaracak, sınırları çizilmiş bir eylem platformu yaratmak...» * Böyle bir atılımla yola çıkan İGD, çok kısa bir zaman içinde, gençliğin yığın örgütü olma yolunda ileri adımlar atmış; görüşlerinin, belgelerinin, Anadolu'nun her yanında yanıt bulduğu bir gençlik örgütü haline gelmiştir. İGD, emperyalizm ve işbirlikçilerinin her türlü baskısına, engellerine, sömürü düzenine, dünya ve bölge barışını tehlikeye sokan militarist, şoven politikalarına karşı, ulusal bağımsızlık ve demokrasi savaşımında, işçi sınıfının yanında ve onun açtığı yolda hızla yürümektedir.

İşçi sınıfı içinde barınmayan, dünya ilerici hareketine ters, maocu - goşist - troçkist akımlar, işçi sınıfının maceracılığı reddetmesi, bu akımları teori ve pratik alanda mahkum etmesi ve içinden atması sonucu, gençlik içinde yuvalanmaya çalışmaktadırlar. Karşılıklarına, ilk kez, İGD gibi güçlü, ödün - vermez şekilde işçi sınıfının yolundan yürüyen bir gençlik örgütünün çıkması ve maocu - goşist - troçkist bozgunculara karşı gençlik içinde savaşım vermesi ve bunun sonucu olarak ta, gençlik hareketinin

* İGD Genel Başkanı A. Muhtar Sökücü'nün, «Bağımsızlık ve Demokrasi» Gecesi'nde yaptığı konuşmadan; aktaran: İlerici Yurtsever Gençlik Gazetesi, sayı: 14.

de, her geçen gün bu maceracı, işçi sınıfına ters akımlardan temizlenmesi, onların karşı - devrimci yüzlerini hergün biraz daha açığa çıkarıyor. Son günlerde, bu bozguncuların İGD'ye karşı giriştikleri saldırılar, nedensiz değildir.

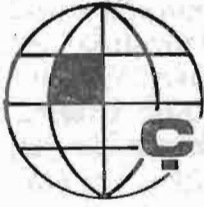
Hergün biraz daha ulusal örgütlerle eylem birliğini sağlayan, uluslararası gençlik dayanışması ruhunu yükselten İGD; bu yıl, ilk olarak Dünya Gençlik Haftası'nı yığinsal olarak kutlamak; her yıl birçok ülkede milyonlarca genç tarafından kutlanan bu Hafta'da, kendine düşen görevi yerine getirmek için karar almıştır. Bu, Türkiye ilerici gençliğinin, dünya gençliği ile bütünleşmesi yolunda büyük dönüm noktalarından biridir.

Burjuva egemenliğine, faşist saldırılara karşı işçi sınıfının yolundan yürüyen gençliğin görevlerinden biri de, aynı zamanda maocu, troçkist, goşist akımlara karşı savaşım vermesi, bunların gençlik hareketi içinde varoluş koşullarını ortadan kaldırma girişimlerinde bulunmasıdır. Ancak o zaman, uluslararası gençlik hareketiyle, ulusal planda Türkiye gençliğinin, anti - emperyalist anti - faşist birliğini sağlamış olarak, daha güçlü bir şekilde bütünleştirebilir.

Tüm Türkiye'li ilerici - demokratlar, Türkiye gençliğinin ivedi gereksinimlerinden biri olan şu belginin yaşama geçirilmesine, var güçleriyle katılmalıdırlar :

DÜNYA GENÇLİĞİNİN BİR PARÇASI OLAN TÜRKİYE GENÇLİĞİNİN, ULUSLARARASI GENÇLİK ÖRGÜTLERİYLE BÜTÜNLEŞMESİNİ ENGELLEYEN YASALARA HAYIR!

TÜSTAV

Çeviriler

burjuva propagandasının psikolojik yöntemleri

Dafin TODOROV

Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin yürüttüğü ardicil barış ve barış içinde yanyana yaşama politikası, uluslararası ilişkilerin gelişiminde yepyeni bir çığır açtı. Moskova Dünya Barışseverlerinin Kongresi kürsüsünde, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri Brejnev yoldaş, bu yeni çığırı belirleyen bir söylev yaptı. Haklı olarak «Barışın korunmasında yapıcı ve son derece önemli bir eylem planı» olarak tanımlanan bu söylevinde, şöyle dedi : «Soğuk savaştan gerginliğin azaltılmasına, askersel çatışmalardan güvenliğin pekiştirilmesine ve barışçıl işbirliğine dönüşümün, çağdaş uluslararası ilişkilerin gelişiminde başlıca eğilimler olduğuna derin inancımız vardır.»

Siyasal havanın durulması, askersel alanda gerginliğin azaltılmasına bağlıdır. Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı'nın ikinci aşaması, Cenevre'de çalışmalarına başladı (*). Aynı zamanda, Orta Avrupa'da silahlanmayı durdurma ve silahları azaltma görüşmeleri Viyana'da sürdürülüyor. Avrupa halkları ve dünya barışsever güçleri, Doğu - Batı arasındaki bu iki temel barış görüşmelerine, büyük umut bağlamaktadır. Bu görüşmeler; iki dünya sistemi ülkelerinin, barış içinde yanyana yaşama politikasını güçlendirmeye yöneltilen süreçleri geri - çevrilemez duruma getirebilir, Sovyetler Birliği'nin barışçıl akınlarından ve Brejnev yoldaşın birkaç kapitalist ülkeye yaptığı bir dizi ziyareten doğan sonuçları güçlendirebilir.

Fakat ne var ki; emperyalist gericilik, güttüğü saldırgan politikanın yenilgisini gösteren kanıtlarla bağdaşamamaktadır.

(*) Bu yazı, Avrupa Güvenliği ve İşbirliği (Helsinki) Konferansı'ndan önce yazılmıştır.

O, siyasal ve askersel alanlarda dara düştüğünü görünce, sosyalist dünyanın temellerini baltalamak ve darbelere girişmek için yeni alanlar aramaya başlamıştır. Barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin onaylanması, öncelikle düşünsel ve tinsel (ruhsal) yaşam alanlarındaki savaşımın keskinleştiğini gösteren bir çok kanıt sağlamaktadır. Burjuva propagandasının başlıca görevlerinden biri, çağdaş kapitalizmin kusurlarını örtbas ederek, süsleyip püsleyerek, bu sistemi sosyalist ülke halklarına model olarak göstermek; sosyalizmi «yıpratma», «yumuşatma», «insancılaştırma» (buna benzer bir dizi deyimler), ve eninde sonunda, onu, halkların bilincinde zayıflatma amacıyla apaçık ideolojik baskıda bulunmak ve saptırmalar yapmaktır. Bu propaganda, sosyalist ülke halklarını kandırmak için binbir türlü söz cambazlığına başvurmakta ve neler neler uydurmamaktadır ki : barış içinde yanyana yaşamının, ideolojik ilkelerimizden geri çekilmek anlamına geldiğini söylemekte; barış içinde yanyana yaşama politikasının sınıf savaşımını gerektirmediğini, hatta reddettiğini; iki sistem arasında tam bir uyuma sağlanması için bütün alanlarda, özellikle de ideolojik ve tinsel yaşam alanlarında yürütülen savaşıma son verilmesi olacağını iddia ederek kandırmalar yapmaktadırlar. Barış içinde yanyana yaşama politikasının, herkesçe kabul edilirliliği şansının artmasına paralel olarak, burjuva propagandasının şantaj ve saptırmaları da o derece hızlanmaktadır.

Burjuva propagandacılarının başlıca hedeflerinden biri anti - komünizmi aşılamaştır. Onlar, her yerde komünistlerin suçlu olduğunu, iç ve dış yaşamı komünistlerin engellediğini söylemektedirler. Üstelik komünistler arasında ayırım da yapılmaktadır. Moskova'dan «uzak duran», bolşevikler gibi düşünmeyen komünistlerin «iyi» komünistler olacağını belirtmektedirler. Böylece, baş düşmanlarının Sovyetler Birliği olduğunu, bütün atılan okların o yöne yöneltilmesi gerektiğini apaçık göstermektedirler. Bugün, anti - sovyetizm, burjuva ideolojik saptırmasının ve baskısının en karakteristik çizgisidir. Çin liderlerine ve sözde «ulusal» çıkarlara anlayış gösterdiklerinden dolayı anti - sovyetizme yönelenlere, bugün, ancak ve ancak bunun için komplimanlar yapılmakta, eyvallah denmektedir. Küçük ulusların «bağımsızlığı», halkların «ulusal çıkarları» için «tasalanan» yada Sovyetler Birliği'ne karşı en ufak bir eleştiri içeren konuşmaların, çeşitli yönetim basamaklarındaki Batılı yöneticiler tarafından istahla övülmesi, bizi asla hayrete düşürmesin. Anti - sovyetizm, bugün, anti - komünizmin özünü oluşturmaktadır. Amaçları açıktır : sosyalist topluluğun birliğini ve bütünlüğünü parçalamak. Bunun için, Bulgaristan'ın ve onun ekonomik başarılarını

sık sık överken, diğer yandan Sovyetler Birliği'ne sitemler ve hatta küfürler yağdırmalarına asla şaşmayalım.

Ülkemize yöneltilen ideolojik baskının başka bir belirli çizgisi de, sosyalist gelişimimize gösterdikleri «özen»dir. Bulgaristan halkı için «tasalanma», «çileli emeğine özen», sosyalist gelişmenin «iyileşmesi», «hafiflemesi», «dilekleri», vd. Ve bütün bunların altında, sosyalist ülkelerle, öncelikle de Sovyetler Birliği ile bağlarımızın gevşetilmesi hedefi saklıdır.

PSİKOLOJİK ETKİLEME

Burjuva propaganda uzmanları «haber yayılımı», yani yaşamın her alanını kapsayan haber akımına dayanarak «propaganda yayılımı» yapmaktan söz etmeye başlamışlardır. Onların kanısınca, «propaganda yayılımının» teorik özünde psikoloji bulunmaktadır. «Psikolojik savaş», v.d. deyimleri hep buradan gelmektedir. Başlıca etki hedefi olan bilincin yanısıra, bütün psikolojik yapının etkilenmesine çalışılmaktadır. Bu kötü niyet asla küçümsenmemelidir. Bilinci etkilerken, ideolojik savaşla psikolojik savaş birleştirilmektedir. Bu alanda, bilinç - altı, hatta bilinçsiz ilkel iç - güdülerden, irrasyonel (ussal olmayan) dürtüler ve atılımlardan yararlanılmaktadır. «Psikolojik savaşın» elebaşları; bunları, etkileme, emri altına alma, şaşırtma, yanıltma çabalarında en elverişli düğüm noktası olarak saymaktadırlar.

Propaganda hangi «duygulara» doğrudan veya dolaylı etki yapar? Bu sorunun tek bir yanıtı vardır : bütün duygulara. Örneğin, basit duygulara (korku), bileşik duygulara (gurur, onur, macera düşkünlüğü), soylu duygulara (acıma), kötücül duygulara (kıskançlık), bencillik duygularına (açgözlülük), altruizm — bencilliğin tam karşıtı — duygularına (aile, yurt sevgisi), v.d. Bu duyguların, hedef alınıp kışkırtılması neye yarar? «İhtirasların yığınsal, sosyal hoşnutsuzluğu, kişisel korkaklığın yığınsal paniğe, tartışmanın güvensizliğe, kör inançların azgınlığa nasıl dönüşebileceğini psikologlar kolayca gösterebilirler. Duygulardaki bu dönüşümler bilinç - altı duygu tellerine dokunmakla olur...»¹

Dinleyici üzerinde emosyonel (duygusal - coşkusal) etki yapabilmek için, dil ve söz araçları son kerteye kadar kullanılır. Çünkü emosyonel etkileme, verilen haberi istenilen yönde alma ve istenilen etkiyi yapmak için en önemli ön - koşullardan biridir.

Burjuva propaganda uzmanlarına göre, ters bir tasarımın olumluya dönüşmesi, antipatiyi safdışı etmek, güvensizliği yokedip yerine güven sağlamak, ancak söz ve dil yardımıyla olur.

Böylece yavaş yavaş olumlu tasarımlar yaratılır, kasıtlı yanıl-

tiya ulaşılır. Seçilen söz araçları, hiçbir zaman övünme türünden olmamalı, objektif bir düşünceye benzemeli, gerçek kanıtları perdelemek için olay ve problemler hoş bir hava içinde yansıtılmalıdır. Bu hoş ve uyumlu, güven sağlayıcı, olguların yalnız olumlu yönlerini belirten sözler, Lenin'in bir çok yerde belirttiği gibi, «şaşırtıcı», «tunturaklı» sözlerle olur. Düşmana karşı yöneltilen enformasyonda (haberde) ise, bunun tam tersi yapılır. Bu kez, söz ustalığı, aynı anlam ve içeriğin renk renk giysisi rolünü oynar. İnsanlarda dayanıklı izlenimler yaratma denemeleri, yapılan emosyonel kalıplar bu alanda büyük bir rol oynar. Bu «emosyonel giysiler» dil klişelerinin önemli bir bileşim unsurudur. Bunların görevi, gerçeğin görüntüsünü, kapitalizmin yararına uydurmak, değiştirmek veya süslemektir. Bunlar, dil klişelerinin ardıcıl olarak yinelenmesiyle insanların bilincine yerleşirler ve çoğu zaman gerçek düşünceyi yanıltır ve saptırırlar. Objektif enformasyonun yerini aşırı - modern biçimler alır ve olağanüstü söz oyunları, hazır klişeleşmiş belgilerle ters kavram yaratırlar. Örneğin, «gerginliğin azaltılması», «soğuk savaş», «barışı bozanlar», v.d., bu tür hazır klişe kalıplardır. Bu klişeleri, temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp öne sürmek vasıtasıyla, kapitalist ülkelerde, halkın bir bölümü arasında «barışın bozucusunun SSCB ve öteki sosyalist ülkeler olduğu», «Soğuk savaş suçluların komünistler olduğu», «gerginliği azaltanların kapitalist ülkeler olduğu», v.d. gibi ters görüşler yaratılmıştır. Klişeleşmiş deyimler, propaganda araçlarıyla insanların bilincine yerleştirilir, böylece özgür düşünce saptırılır, her zaman ve hep aynı duygu ve tasarımı perçinleyen bu deyimlerin derinliğine anlamı üzerinde çok çok düşünülmez olur. bunlar olduğu gibi kabul edilir. Kendi ülkelerinde, halkı klişelerle yozlaşmış düşünmeye eğiten kapitalist ajitatörlerin enformasyon ve propagandası, başlıca bir kaç klişeye dayanır. Bunlar yerine göre ayrı ayrı, yada insanların bütün duygularını etkileme amacıyla hep birden işe koşular. Yine böyle kapitalist ülkelerde psikologlar, dil klişelerinin ve klişeleşmiş düşünmenin, bugünkü sanayi toplumunda kaçınılmaz olduğu izlenimini yaratmaya çalışmaktadırlar. Sözde beyinlerin aşırı yorgunluğu, yaşamın dinamik ritmi, duyum organlarının körelmesi, yaşamın tam bir standardizasyona girmesi, seri halindeki tip üretimi yöntemini gerektirmekteymiş.

Peki, beyin yorgunluğu nasıl giderilmeli? Elbette ki, buna yarışır biçimde propaganda yöntemleri hazırlanmasıyla. Bunun da «start zamanı atılan tabanca»² gibi yâni kısa ve dinamik olması gerekir. Haber olağanüstü, başlık ilgi çekici, resim sansasyonel! Kapitalist basın, artık, olguları normal biçimde yayınlamaktan vazgeçmiştir. Haber mutlaka kısaca, dramatik, iştah ve

coşku uyandırıcı biçimde sunulmaktadır. Böylece de okuyucu, seyirci veya dinleyici, eğer hazırca paketlenmiş olarak verilen haber yığını karşısında, eleştirisel usunu kullanmazsa, düşünüp derinleşme yetisini yitirecektir. Bundan dolayı da toplum, bomba etkisi uyandıran başlıklarla, sözde aktüel konularla, korkulu ve ürpertici olaylarla bombardıman edilmektedir. Hatta sunulan haber, ne kadar olanak dışı ve önemsiz ise, başlık o derece büyük ve çekici olmaktadır. Yanlış haberler, kuşkuolu olaylar yayınlanmakta, yani «hiç yoktansa, yanlış haber olması daha iyidir», «okuyucu, dinleyici ve seyirci bilinmezlik içinde kalmayı sevmez» ilkesi uygulanmaktadır.

HABER VERME BİÇİMİNDE HABERSİZ KILMA

Bir bakıma, «haber verme biçiminde habersiz kılma» bir karışıklıkmış gibi gelmekle beraber, yanıltıcıların kullandığı bol «haberler» yalan - dolan denemesinden başka bir şey değildir. Görünüşte bol ve geniş kapsamlı haberler arasından, dünyanın görüntüsünü değiştirebilecek, bir olayı ters açıdan aydınlatacak, şu veya bu kanıtı değiştirecek olanlar seçilip sunulur. Bir düşünce, sözümona «apolitik haber» biçiminde insanların bilincine öylesine sinsice yerleştirilir ki, okuyucu, dinleyici veya seyirci, bu saptırmanın farkında olmaz ve artık «düşünce makinası» her fısıltı ile onun dikkat ve düşüncesini kapitalistin istediği yöne çevirebilir.

«Apolitik veya saf - arı haber» kavramı da kendiliğinden bir politik saptırma türüdür. Özellikle de bu, propaganda amacıyla kullanılırsa tam bir politik saptırma türüdür. Buna dayanarak kurulan gazetecilik teorisinde, basını «haber gazetesi» ve «düşünce gazetesi» diye ikiye ayırmışlardır. Yani gazetelerin bir kısmı «apolitik» olup bir kısmı ise, politika ile uğraşmaktadır, demektedirler. Oysa, her zaman sınıfsal olan basın, nasıl olur da apolitik olur bilinmez.

Bugün Batılı kapitalist ülkelerde «kitlese haberleşme araçları» diye yeni bir deyim kullanılmaktadır. Burada «propaganda» veya «etkileme» sözcükleri kasıtlı atılsa bile, bu, yine propaganda ve etkileme amacıyla yapılmaktadır. Evet, bu araçlar, gerçekten de haber vermektedirler, fakat bunlar da, tamı tamına hesaplanmış, belli bir hedefe yöneltmiş politik haberlerdir aslında. Sosyalist ülkelerde, işçi ve ilerici basının ve haber araçlarının gücü ve üstünlüğü şudur ki; onlar, politik yönlü olduklarını hiç bir zaman saklamamaktadırlar. Onlar, politik eğitim aracıdır, insanların yüreğini ve beynini kazanma silahlarıdır, kültür ve propaganda kurumlarıdır.

Lenin, daha 1919'da şöyle yazmaktaydı : «Kapitalizm, işçi ve

köylüleri ayartan yalan - dolan cihazını burjuvanın eline vermeseydi, o zaten kapitalizm olamazdı...»³ Bu dev makina, bugün burjuvaziye her zamankinden daha gereklidir. Çünkü, kamuoyunun gücü son derece fazla artmıştır ve artmaktadır, bir çok yeni halklar ve devletler, sömürgeci boyunduruğunu kırıp sosyal kurtuluş yoluna girmektedirler. Bundan dolayı, burjuva ideolojisinin uzmanları, sözümona «propagandist yayılımın» politika ile bir işi olmadığını göstermeye çaba harcamakta ve bunu, bilimsel - teknik devrim ve kitlesele haberleşme araçlarının son derece artmış olmasıyla haklı çıkarmak istemektedirler. Fakat ne yaparlarsa yapsınlar, «propagandist yayılımın» nedenlerinin teknik nitelikte değil, fakat sosyal nitelikte olduğunu saklayamamaktadırlar. Sosyal değişimler savaşımı, şu veya bu politik düşüncelerin etkisi, çatışması, sınıfsal çelişkiler, bu çelişkiler nedeniyle kapitalist ve yeni kurtulmuş ülkelerde giderek artan sınıfsal çatışmalar, burjuva propagandasının etkileme gücünü arttırmaya zorlamaktadır.

Burjuva «apolitik» habercileri, ideolojik baskı ve saptırma eyleminde hangi yöntem ve araçları kullanırlar?

Kapitalist ülkelerde, her zaman politik amaca bağlanan haberler, kapitalist dünyanın asıl sahipleri olan tekellerin arzu ve isteklerine göre düzenlenmektedir. Bu düzenlenmeye uygun olarak «haber verme biçimindeki habersiz kılma» nasıl uygulanmaktadır?

Küstahça, açıkça, kabaca büyük yalanlar. Eski, fakat klasik bir yöntem olan, yalan kullanma yöntemi bugün de burjuva propagandacılarının en sevdiği bir yanıltı aracıdır. İnsan bilincinin olur olmaz ufak tefek yalanlar değil de, her zaman, büyük ve kaba yalanları daha kolay benimsenmesi kuralına bel bağlanır. Bu kuralın, az da olsa gerçeğe dayandığını pratik hayat ta doğrulamaktadır. Normal insan bilinci, salınan büyük bir yalanın aldatıcı olabileceğini zor kabul eder... Bu kadar da büyük yalan olamaz! Bunda bir gerçek olsa gerek, der...!⁴

Son yıllarda, bu tür propaganda yönteminin yeniden canlanması göze çarpmaktadır. Bu yeniden canlanan yöntem, önemli politik anlarda, yani herhangi bir uluslararası anlaşma veya devletle ilgili önemli bir kararın alınacağı sıralarda uygulanmaya başlamıştır. Örneğin, ABD ile SSCB temsilcilerinin, stratejik silahların azaltılmasıyla ilgili bir karşılaşması öncesinde, sözümona «Kruşçev'in Anıları» yalanı ortaya salınmıştır. Bununla, SSCB'nin içtenliğinin ve uluslararası anlaşmalarda sebatkarlığının gölgelenmesi hedefi güdüüyordu. Yine böyle, 1972'nin Mayıs ayında, Batı Almanya Meclisinde, FAC ile SSCB ve Polonya arasında imzalanan anlaşmaların onaylanmasından hemen önce,

Springer'in bütün gerici basınında göklere çıkarılan ve radyo ile de yayınlanan «anlaşmalarda bazı gizli noktalar bulunduğu, herhangi bir ödün sorunu, işgal korkusu» v.d. ile ilgili büyük bir yalan salınmıştır. Elbette ki, bu asılsız haber derhal yalanlanmıştı, fakat, nede olsa saptırma yapılmıştı. Yalanın tortusu, para kesesini koruyan ve «bolşevik işgalinden» korkan Batı Almanyalı dar kafalı küçük - burjuvazinin bilincine çökmüştü... Yalanı yayınlıyan iri puntolu başlıklar, gazetenin belli belirsiz bir yerine sıkıştırılan, yada buna gerek bile görülmeyen yalanlama yazısından kuşkusuz ki, daha büyük ve daha derin izler bırakacaktır. Çok eski, fakat sık sık uygulanan bir yöntemdir bu. Nitekim, yalanın, yalan olup olmadığının araştırılmasının, büyük güçlülere bağlı olması da, bu yönteme büyük bir üstünlük sağlamaktadır. Böyle bir psikolojik işlemden geçirilen kapitalist ülke halkı, kendisine sunulan haberin aslı olup olmadığını bilemez, bunu «olduğu gibi» algılamak zorundadır. Burjuva propagandasının en güvendiği nokta da zaten budur. Eğer «haber vererek habersiz kılma» sosyalist ülkeler için hazırlanıyorsa, yalan yöntemi pek geçerli olmaz. Örneğin Dobruca'da bir kooperatifçi, bulunduğu tarım - sanayi Kompleksinde «köylülerin ayaklanması» haberini, yada buna benzer bir yalanı kolay kolay yutmaz. Bundan dolayı da, böyle hallerde, yarı - yalan ve yarı - gerçek yöntemlerine başvurulur. Yarı - yalan, kendisinde belli bir doz gerçek olanağı bulundurur. Bu olanak aracılığıyla, alıcı - dinleyici, okuyucu veya seyirci, yalanı yutmaya hazırlanmış olur. Yani, yarı - yalanın doğru olan kısmı, algıya «zemin» hazırlar ve yalan etkisini göstermiş olur. Yarı - yalan öylesine ustalıkla hazırlanır ki, insan bilincinde haberin yalnız yalan kısmı kalır. Yarı - gerçek haberlerde yalan bulunmaz, fakat haberin yarım - yamalak sunulması, gerçeği alıak bullak eder. Yarı - yalan ve yarı - gerçek nazik durumlarda kullanılır. Burada, yanıltı açıkça ve kabaca değil, ince bir şekilde, dolaylı yolla olur. Olgu haberleri, çok büyük bir dikkatle seçilip incelenir. Gerçek, güzelce ve ustaca perdelenir, fakat küçük bir gerçek ipucu, bir ayartma hapi bırakılır ve alıcı bununla kolayca oltaya yakalanmış olur. Yarı - yalan ve yarı - gerçek yöntemlerinde, hemen her zaman abartmalar bulunur, üstünlük verilmesi gereken yön vurgulanır, bilinçte derin izler bırakacak şekilde hazırlanır.

Yalan haber vermenin başka bir geçerli yöntemi de, «tur-fanda» haber kullanarak yapılan yayınlardır. Her zaman seve seve kullanılan bu yöntem, son yıllarda, gazetelerle, kitleli haber ve propaganda amaçları arasındaki azılı rekabet nedeniyle büsbütün yaygın bir hal almıştır. Bilindiği gibi, «haber tez bozulan bir maldır.» «Dünkü gazeteden daha eski bir şey düşün-

lemez.» En önce yayınlanan haberin altın değer kazandığı durumlara, basın tarihinde sık sık rastlanır. Haberi ilk yayan «büyük şöhret» kazanır, tam ve tez haberci olarak itibarı artar, fazla tiraj, fazla kazanç, şan şöhret... İlk izlenimler en sağlamdır. Burjuva haber uzmanları, bu şaşmaz kuralı her zaman kendilerine kılavuz alarak alırlar, «turfanda haber» yayımına büyük önem verirler. «...İyi haber alan çevrelere göre, başkentte...» ardından herhangi bir sosyalist ülke gelir. Genellikle bu biçim yayınlar, küstahça bir saptırmadan başka bir şey değildir. İlk izlenim gücüne güvenen yalan haber kaynağı, alıcılar üzerinde etki yapma üstünlüğünü kazanmış olur ve onların düşüncesini istediği yöne (asıl amaçta zaten budur) doğrultur. Kısacası haber tam olmayabilir, fakat ilk olması şarttır! Bazı hallerde, haberin tam olmayışı kasıtsız yapılır, bu aceleden olabilir, fakat çokçası kasıtlıdır. Önemli olan, alıcının düşüncesini çelmek, istenen yöne saptırmaktır. Sonraları, olayın gelişimine göre, asılsız haber yalanlanır, fakat ilk izlenimler kalmıştır, yalan haber rolünü oynamıştır. «Nede olsa, diye düşünür alıcı, yel esmese, yaprak oynamaz». Yine böyle kapitalist propagandacılar, yalan haberin milyonlarca insan tarafından algılanacağını, muhtemel yalanlanmanın, «turfanda» haberi alanların hepsine ulaşmayacağını bilirler ve buna güvenirlir. Bu türlü «turfanda» haber verme yöntemi, genellikle sosyalist ülkeler için, örneğin, seçim, kongre, v.d. gibi önemli olaylar öncesinde uygulanır. Tahminler, kehanetler, örneğin, «parti içi çatışmalar», «parti ve devlet yönetiminde değişiklikler», «görüldüğü gibi, filanın yıldızı sönüyor, veya doğuyor», v.d. gibi iftiralar yayılımı, kapitalist ülkelerini baştan aşağı istila eder. Tahminler yanlış çıkmış, ne zararı var. Sosyalist ülkelerde kavgalar, üstünlük yarışları, v.d. yapıldığı «haberi» kulağa erişmiştir ya! «Turfanda» yayınlanan haber doğrulanmasa da büyük kusur sayılmaz. Nasıl olsa «turfanda» haberdir, yapılan «hataya» her türlü özür uydurulabilir.

Olguyu yorumsuz ve yarım - yamalak yayınlama tarzı da, çok sevilen yalan - yanlış haber verme yöntemlerinden biridir. Bu şöyle yapılır: olgular dizisi hiç kusursuz olduğu gibi verilir, fakat bütün olayın özünü oluşturan olgu kısılır. Böylece, en önemli yeri saklayarak gerçeğin asıl çehresi sakatlanır. Örneğin, bir sosyalist ülkede herhangi bir doğal afet, deprem, su baskını, yıkılan evlerin sayısı, mal ve can kaybı, hepsi sırasınca olduğu gibi bildirilir ve sonunda «İsviçre Kızıl Haç'ı yardıma hazır olduğunu bildirdi, gereken ilaç ve malzemeyi yolladı...» 6 diye bir ek yapılır. Felakete uğrayan ülke hükümetinin ne gibi önlemler aldığı, insanları kurtarmak için neler yaptığı konusunda susulur. Böylece, alıcı, (İsviçre Kızıl Haç örgütü haberiyle) kimsenin

yardıma koşmadığı, yalnız dışardan yardım geldiği, hükümetin felakete uğrayan halkı yüzüstü çaresiz bıraktığı izlenimleriyle kalır. Olguların bu tür verilmesi, kasıtlı yanıltı demektir, yalan haber verme rolünü oynar. Bu yöntem, sosyalist ülkelere ilişkin bütün olaylar için uygulanabilir (uygulanıyor da). Bu türlü yalan haber verme yönteminin bir başka biçimi de, susarak şaşırtma'dır. Burada, olgu ve olaylar hiç dikkate alınmaz. Susarak geçilir. Örneğin, bizde Merkez İstatistik Müdürlüğü, sıralı olarak ekonomik başarılarımız için bilgi verir. Fakat kapitalist propaganda ve kitlesel haber araçlarında bu konuda hiçbir şey anılmaz, susulur.

Yine böyle durumlarda, başka bir yalan bilgi verme yöntemi daha kullanılır. **Olgu doğru dürüst bildirilir, yorumu değişik yapılır.** Yani ele alınan olgu tıpkı «şeytanın Kuran okuması gibi» yorumlanır. Yalan haber verme alanında, her türlü ölümcül sıçramalara (cambazlık sıçramalarına) müsaade edilir. Sözkonusu yöntemin tersi de yapılır. Örneğin, olgu değişik verilir ve son derece mantıki ve sağlam bir yorum kondurulur. Hedef yine aynıdır!

Olguları değişik verirken, nedenler sonuçtan, yada olgu sonuçtan ayrı olarak verilir.

Resimler, tam, gerçek ve otantik belgelerdir. Bunlarla «şaka olmaz». Fakat, en koyu yalan haber vermenin resimlerle yapıldığı görülmektedir. Hem de bu gayet basit yollarla olur. Kapitalist ülkelerdeki gazetecilik pratiği ve kitlesel haber araçları, bu alanda her gün ilginç örnekler sunmaktadırlar. Örneğin, «...Sofya'da 'Aleksandr Nevski' katedrali kapısı önünde genç bir adam durmuş. Düşüncelidir. Resmin altında şunları okuyoruz: Girmem mi, girmesem mi, içerde bir tanıdık rastlarsa? Kovuşturma başlar mı acaba? Bulgaristan'da mimli dindarlar listesine yazmazlar mı?»

Münih'te çıkan «Quick» dergisi, Ağustos 1960. Resimlerle yapılan şaşırtma ve yalan haber vermeler, o kadar yaygın bir hale gelmiştir ki, İsviçre'nin Zürih kentinde çıkan Uluslararası Basın Enstitüsü organı «İPI - Runduş» dergisi, bu sorunu ele almak zorunda kalmıştır. Bu Enstitü, kapitalist ülkelerde büyük gazete ve dergilerin yayınevlerini birleştirmektedir. Kendi dergisinde, kapitalist ülkeleri birbirine kışkırtan resimle yalan haber verme yöntemini yermektedir. Şöyle örnekler vermektedir: Batı Almanya şansölyesi Erhard, Fransa'yı ziyaretinde De Gaulle'le görüşmeye giderken, otomobilden inip basamaklara doğru yürürken ayağı sürçerek sendeliyor. Yanındakiler hemen yetişerek tu-

tuyorlar. Ve Resmin altında şöyle yazıyor: «Erhard, De Gualle'le görüşmesinden duyduğu psikolojik sarsıntıdan baygınlık mı geçirdi acaba?». Resmi böyle kullanarak kasıtlı yalan haber verme nedeniyle Fransa - Batı Almanya ilişkileri gerginleşmişti. Ve büyük gazete şirketleri, gazetecilik mesleğinin namusu ve şerefi adına değil de, ilişkilerin gerginleşmesi nedeniyle olayı sorun yapmışlardı. Fakat sosyalist ülkelerle ilgili yapılan yalan ve yanlış haber vermelerde, burjuva ideolojik saptırması ve yalan - dolanları hiç bir sınır tanımamaktadır. Sosyalizm kuran insanların bilincini yıpratmak, komünizme zarar vermek söz konusu oldu mu, her türlü yöntemler işe koşulmaktadır.

İdeolojik baskı ve saptırma, ne kadar yığınsal olursa olsun, yalan ve yanlış haber verme ne kadar geniş çapta ve kurnazca yapılırsa yapılsın, burjuvazi; stratejik hedefine, yani halkları tarihsel sosyalizm ve komünizm yolundan saptırma hedefine ulaşamayacaktır. Çağdaş aşamanın ana gerçeği apaçık ortadadır: dünya sosyalizmin ve komünizmin utkusuna doğru doludizgin ilerlemektedir. Bu ilerleyiş ne saptırılabilir, nede halklardan gizli tutulabilir. Fakat ne olursa olsun, burjuvazinin büyük bir özenle giriştiği propaganda yayılımı ve etkileme yöntemleri, asla küçümsememelidir. İnsanların usunu kazanma savaşımında, düşmanın küçümsememesi, karşı tepkilerin gecikmesi, insiyatifin elden kaçırılması, büyü bozgun yaratabilir ve başımıza büyük belalar açabilir. Bundan ötürü, düşmanın strateji ve taktiğini, propaganda teknolojisini öğrenmek, etkileme yöntemlerinin içyüzünü açıklamak ve bilimsel analizini yapmak, ideolojik savaşımımızın ana çizgilerinden biri olmalıdır. Bu, hiçbir zaman, boşuna bir zahmet olmayacaktır. Çünkü, bu propaganda ve ideolojik baskı ve saptırma yöntemleri, sosyalizme karşı, sosyalist devletlerin yöntemlerine karşı güvensizlik yaratma, «soğuk savaş» dönemine dönme yolunda kullanılmaktadır. Sosyalizmin üstünlükleri kanısı sarsıldı mı, sosyalist ülkelerin parti ve devlet yönetmenlerine olan güven baltalandı mı ve suçun sosyo - politik düzende, sosyalizm ve komünizmde, öncelikle de «sosyalist ülkeleri demir disiplin altında tutan» Sovyetler Birliği'nde olduğu, insanların beynine aşılandı mı, biricik alması kalır ortada: bu insanlık - dışı düzenin güçlenmesi, «sıcak» savaşa dönme amacıyla «soğuk savaş» yöntem ve pratiğine dönüş. Bir sözle, ideolojik saptırma ve baskı, uluslararası gerginliği azaltma çabalarını doğrudan doğruya etkilemektedir, iki sistem arasında barışçıl, iyi - komşuluk ilişkileri kurulmasını, halkların barış ve işbirliği çabalarını engellemektedir. Bütün bunlar, burjuva propaganda yöntemlerini iyi tanımayı ve açıklamayı bir kez daha zorunlu

kılmaktadır. Böylelikle, «soğuk savaş» dönemine dönüş, yada herhangi bir savaşın patlaması önlenmiş olacaktır.

NOTLAR

- ¹ E. Heyde, Einige Methoden der geistigen Manipulierung in Vestdeutschland. Beilage «Neue Deutsch» (Berlin), No: 16. 1972.
- ² Graf Sedvitz - Arnim. «Public Relations»
- ³ V. İ. Lenin, «Eserleri», c. 28, s. 98.
- ⁴ Ayrıntılarını, E. Guz. «Münih'te Göbels Propagandası» **Demokratik Jurnalist**-dergisi, sayı: 4, s. 9-12, 1972.
- ⁵ «Der Stern» (Hamburg)
- ⁶ Viyana Radyosundan 1970'te Romanya ve Macaristan'da su baskınında verilen haber.
- ⁷ IPI - Rundschau, Zurich, No. IX - X, s. 12, 1969.

KADINLARIN SESİ

İlerici Kadımlar Derneği Yayın Organı

16. SAYISI ÇIKTI

- ★ Ulusal Kurtuluş Savaşı ve Kadınlarımız
- ★ Kiralar Neden Yükseliyor!
- ★ Ev Kadınlığı Meslek Değildir!
- ★ Santral Memurelerinin Sorunları
- ★ Kıyım Uğrayan İşçiler ve Aileleri
- ★ 1976 Helsinki Konferansı Kararları
- ★ Ezilen Brezilya Halkı
- ★ Hortensie Bussi de Allende'nin İKD'ye Mektubu
- ★ Sağlık Köşesi

KADINLARIN YÜZYILLARDIR KAYBETTİKLERİ EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜKLERİNE KAVUŞMALARI, BAĞIMSIZLIK, BARIŞ, DEMOKRASİ VE TOPLUMSAL İLERLEME YOLUNDA.

AYLIK : 2 Lira

Adres : Gümüşsuyu Mah. Mete Cad. 26/2 TAKSİM - İSTANBUL

Şili deneyimi ışığı altında komünist hareketin stratejisi ve taktiğinin bazı sorunları

Dimitir MİTEV

Çeşitli toplumsal düzenli devletler arasında, barış içinde yan yana yaşama koşullarında, ideolojik savaş gittikçe daha keskinleşiyor. Ve bu, tümüyle doğal bir olay. Çağdaş emperyalizm, barış içinde yanyana yaşama politikasını kabul ederken, sosyalizme karşı savaşmaktan hiç te vazgeçmiş değildir. Bundan dolayı, ideolojik savaş alanı, birbirine zıt iki sistem arasında, esas savaş alanına dönüşüyor.

Bugün marksist - leninistler ve uluslararası komünist hareketin düşmanlarının, üzerinde keskin ideolojik savaş yürüttükleri esas sorunlardan birisi, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin çağdaş stratejisi ve taktiği sorunudur. Bu sorun, Şili olaylarından, başında general Pinochet'in bulunduğu faşizmin iktidara gelmesinden sonra, hepten keskinleşti. Haftalık Fransız gazetesi «Nouvelle Observateur» ün baş - redaktörü Olivie Tot'un geçenlerde yazdığı bir yazı, derhal «News Week» ve diğer dergiler tarafından da yayınlandı. Tot, bu yazıda şunları belirtiyordu; La Moneda sarayında oynanan dramın en akla gelen sonucu, şu eski dövizin güçlendirilmesi olacaktır: «toplum, sadece mevcut yasaları çığnemekle değiştirilebilir. Reformcular bir şey kazanamaz. Kan dökmeler kaçınılmazdır». Bu hat, artık dolambaçlı yollarla da olsa, Fransa'da, sosyalistler ile komünistler arasındaki sağlam birliği zorlamaya başladı. Fransa'da Komünist Partisi, parlamenter yolu izliyor. Mitterand, birçok kez şunu söylemiştir: «Fransa Sosyalist Partisi, Allende tarafından yapılan demokratik ve legal devrimin, birçok Avrupa ülkelerini esinlendirebilecek bir model olduğu kanısındadır». Şimdi Mitterand'ı yericiler, sevincinden kabuğuna sığmıyorlar. Bazıları —hepsi değil— De Gaulle'cü yorumcular, nereye çekersen oraya gelecek türden ölüm ağıtları yakıyorlar.

«Şili'de sosyalistler ve komünistler beraberdi. Başaramadılar. Bundan dolayı onlar hiç bir yerde başarıya ulaşamayacaklar».¹

Şili'de devrimin hezimete uğraması ile, uluslararası komünist hareketin, kapitalist ülkelerdeki genel stratejisinin de hezimete uğradığı savını, bugün sadece «Nouvelle Observateur» savunmuyor. Fransa'da belli «solcu» aşırıların görüşlerini dile getiren bu gazetenin ortaya attığı savın, başka taraftarları da var. Bu sav, çağdaş komünist harekete karşı savaş yürüten, tüm anti - mark-sist akımların ortak savı. Maocular, troçkistler, anarşistler, emperyalizmin akla gelebilen her biçimden ideologları, ve sağcı revizyonistler; bugün Şili'deki trajediden faydalanarak, uluslararası işçi sınıfını, köy ve şehirdeki orta - tabakaları, 1957, 1960 ve 1969 yıllarında yapılan Moskova toplantılarında kabul edilen strateji ve taktiğin doğru olmadığına inandırmaya çalışıyorlar. Onların birçokları, şimdi şu savı savunuyor: «Moskova toplantılarının tezini kabul etmek, dereler dolusu kan akıtılmasına ve faşizmin iktidara getirilmesine sebep oluyor; demokrasi ve sosyalizmin zafetine götürüyor».

Doğaldır ki, bu savı savunanların hepsinin, hareket noktaları aynı değildir. «Solcu» taşkıncılık akımları, yığınları maceraperest hareketlere itmeye çalışıyorlar. Böyle hareket, eninde sonunda devrimin hezimetine götürüyor. Burjuva ideologları da, yukarıki savı savunuyorlar; çünkü halklara, dereler dolusu kan dökmeler ve faşizmi iktidara getirme perspektivi karşısında, aynı «zayıflıklarına» rağmen kapitalist sistemin tercih edilmesi gerektiği fikrini aşılamaaya çalışıyorlar. Başka bir yol olmadığını iddia ediyorlar. Sözde Şili, çağdaş koşullarda, insan toplumu önünde sadece iki reel gelişme olanağı bulunduğunu «kanıtlamış»mış: burjuva demokrasisi veya faşizm.

Sübjektif fikirler ne olursa olsun, bu savın objektif amaçları aynıdır: kapitalist ülkelerdeki uluslararası komünist hareketin stratejik çizgisinin doğru olmadığını göstermek; komünist partiler ile yığınlar arasına duvar çekmek; ve böylece ulusları, sosyalizme götüren gerçek yoldan saptırmak.

Bütün bunları gözönünde bulundurarak, aslında Şili'de suya - düşenin ne olduğu sorununu aydınlatmak; büyük teorik ve güncel - politik önem taşıyan bir sorundur. Şili'de hezimete uğrayan nedir? Uluslararası komünist hareketin stratejik çizgisi midir; yoksa bu çizgiden, sağ ve «sol» dogmatik sapmalar mıdır?

Bu sorunun aslına geçmeden önce, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin çağdaş stratejisini ve taktiğini niteleyen bazı temel noktaları hatırlatmakta yarar vardır.

Daha 1960 yılında, Moskova toplantısının Bildirisi'nde belirtiliyordu ki, tekeli kapitalizmin, devlet - tekeli kapitalizme dönüşmesi sonucu, «büyük tekellerin, ulusun tüm tabakaları üzerindeki baskısı, gittikçe ağırlaşmaktadır. Burjuva toplumunun

temel sınıfsal çelişkisi olan emek ile sermaye arasındaki çelişkinin keskinleşmesi ile birlikte, çağdaş aşamada, bir avuç tekelci ile halkın tüm tabakaları arasındaki çelişki de gittikçe derinleşmektedir.»

Bu, muazzam teorik ve politik önem taşıyan bir tesbitdir. Bu, kapitalist toplumda geçmişte var olan, fakat şimdi çok daha açık ortaya çıkan yeni süreçleri, gözler önüne sermektedir. Bunlar, kapitalist sistemin niteliğini etkilemişler, ve komünist hareketin yeni strateji ve taktik uygulaması gereğini kanıtlamışlardır.

Tekeller ile ulus arasındaki sosyo - ekonomik çelişki, baş çelişkidir. Bu çelişki, işçi sınıfı ile köy ve şehirlerde orta - tabakaların, burjuvazinin tekelci sermayenin öldürücü darbeleri altında kalan kısmı arasında, çıkar - birliğinin temelini oluşturmaktadır. Bu çıkar - birliği, tüm kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin ortaya attıkları, demokratik programın içeriğini belirlemektedir. Komünist partiler, şimdi, ulusun bütün sınıflarını ve tabakalarını, bu program etrafında birleştirmeye çalışıyorlar.

Komünist partilerinin bu programlarla güttükleri temel amaç, ulusların tüm demokratik güçlerini, büyük tekelci sermayeye karşı yöneltmektir

Demokratik, anti - tekelci savaşımın, ne kadar radikal olursa olsun, ne kadar derin yapısal reformlar uygularsa uygulasin, sömürücü sınıfları kaldırma amacı izleyemeyeceğini ve izlemediğini belirtmeye, gereksinim var mıdır bilmem. Demokratik programı gerçekleştirme savaşımı, burjuvazinin sadece bir kısmını ve daha somut olarak, tekelci sermayeyi ekonomik ve politik iktidardan uzaklaştırma amacı izlemektedir. Bundan sonra, güçler dengesine bağlı olarak, V. İ. Lenin'in de ön - gördüğü gibi, «daha hızlı veya daha yavaş, sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. Biz kesintisiz devrim taraftarıyız. Biz yolun ortasında duraklayıp kalmıyacağız.»²

Böyle bir yol, devrimci sürecin gelişmesinde iki veya daha fazla aşama gerektirmektedir: demokratik aşama, tek cephe, ve sosyalist devrim aşamaları. Fakat bunların hepsi, toplumu sosyalizme götürmelidir.

Bundan dolayı, «kapitalist ülkelerdeki uluslararası komünist hareketin, çağdaş stratejisinin en büyük nitelik göstergesi hangisidir» sorusunu cevaplandırmak gerekirse; çeşitli aşamalar ölçeğidir, denebilir. Yani, devrim, artık tek hücum ile proletarya diktatörlüğünü kurarak sona eren bir süreç değildir; birkaç aşamayı içeren, devamlı bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır.

Her şey sınıfsal güçler arasındaki dengeye bağlıdır. Bu denge ise çabuk değişen, baştan görülüp kanıtlanması olanaksız olaylardan etkilenen bir unsurdur. Fakat ne de olsa, şimdi, kapitalist

toplumda derinleşen ardıcıl çelişkilerden hareket edilirse, şu sonuca varılması gerekir: genel bir kural olarak, çağdaş koşullarda, devrimci süreç; halkçı, ulusal, yurtseverler cephesi ve diğer cephele kurmak, bu cephele hükümetlerini iktidara getirmek, devrimci süreci derinleştirmek, eninde sonunda devrimci - demokratik değişiklikleri sosyalizme dönüştürmek; yani, proletarya diktatörlüğü kurmak ile nitelenir ve nitelenecektir.

Bu stratejik hattı gerçekleştirirken, hiç kuşkusuz en çeşitli araçlardan yararlanılacaktır: parlamenter ve parlamento - dışı, barışçıl ve barışçıl - olmayan, politik - ideolojik araçlar gibi. Yani devrimci güçlerin taktiği çok çeşitli ve durmadan değişen bir taktik olacaktır. Bu taktik, sınıf savaşımının niteliği, hele de sömürücü sınıfların hareket biçimi tarafından belirlenmektedir. Komünistler, sermaye ile halk arasındaki tarihsel çelişkiyi, barış yoluyla çözümlenmeye çalıştıklarını, işin iç - savaşa vardırılmasını istemediklerini, toplumsal devrimin barış yoluyla yapılmasını, istediklerini birçok defalar söylemişlerdir. Fakat bununla birlikte onlar (komünistler) barışçı yolun başlıbaşına bir amaç, stratejik mesele de olmadığını; stratejik amaca daima hizmet etmiş ve edecek olan bir araç, taktik, olduğunu da belirtmişlerdir.

Bu genel stratejik ve taktik çizginin Şili Komünist Partisi tarafından da kabul edildiğini söylemek gerekir. Parti, bu çizgiyi, Şili'nin ulusal koşullarına göre geliştirip uygulamak için büyük çabalar harcadı. O, bu durumda, şu üç noktadan hareket ediyordu: bir, Şili ulusu bir tüm olarak Amerikan tekellerinin sömürsü altındadır; iki, ülkenin genellikle geri - kalmış bir ülke olmasına karşın, küçük bir grup yerli - tekelci türemiştir. Bunların çıkarları, sadece işçi sınıfının çıkarlarına değil, orta - tabakaların esas bölümünün çıkarlarına ters düşmektedir. Üçüncü olarak, Şili köyünde, büyük çiftlikçiler (latifundistler) hakimdir; ve onlar, tüm köy halkını sömürmektedirler. Şili halkının ünlü evladı ve uluslararası komünist hareketin tanınmış eylemcisi, Parti'nin genel sekreteri Luis Corvalan'ın yönetiminde yapılan Şili Komünist Partisinin XIV. Kongresi, devrimin, anti - emperyalist, anti - tekelci ve anti - feodal nitelikte olacağını belirledi. Parti, işçi sınıfının, köylülerin, şehir orta - tabakalarının, küçük - tüccarların, halk aydınlarının, çıkarlarına uygun geniş bir demokratik program hazırladı. Böylece, gerek devrimin temel güçlerini, gerekse esas darbenin yönünü doğru belirledi.

Şili Komünist Partisi, açıkça şunu söylüyordu: «genel demokratik program gerçekleştirildikten sonra, ulusu sosyalizm savaşına davet edeceğiz»³. Yani O, demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürmeye çalıştığını ilan ediyordu.

Bu stratejik çizgi doğru idi. O, Şili'deki mevcut sınıf çelişkilere

rine yaptığı marksist - leninist analize dayanarak, yürünecek yolu belirliyordu. Bu yol hem sağ revizyonist, hem de «sol» sapmalardan temizlenmişti.

Program, aslını değiştirmeyen bazı ufak - tefek düzeltmelerden sonra, Halk Birliği'ne giren tüm partiler tarafından kabul edilmişti.

Şili komünistleri ile diğer devrimci güçlerin, bu Programı gerçekleştirme savaşımında, büyük başarılarla ulaştıkları belirtilmelidir. Her şeyden önce, Amerikan emperyalizminin Şili'nin zenginliklerinden yararlanma olanaklarının yok edilmesi için geniş bir önlemler sistemi uygulandı. Bu sistem, Şili ulusu ile Amerikan emperyalizmi arasındaki çelişkiyi çözümlenmede işe yaradı. Şili bakır madenlerinin, güherçile işletmelerinin, bankaların, telgraf ve telefon sisteminin ulusallaştırılması, v.s, bu tür önlemlerdir. Böylece, Şili'nin ulusal gelirinin büyük bir kısmını Birleşik Amerika'ya akıtan kanallar kapanmıştır.

Amerikan emperyalizminin Şili'yi soyup - soğana çevirmesini yoketme amacını güden önlemlerin yanısıra, Halk Birliği hükümeti, Şili'li büyük tekellere ve çiftlikçilere de ağır darbeler indirdi. Sanayi alanında çimento, taşkömürü, demir üretimi, v.s.; köy işletmeciliğinde ise, 1300 kadar çiftlik, ulusallaştırıldı.

Şili'nin temel zenginliklerinin, Halk Birliği hükümeti eline geçmesi; ulusal gelirin halk çıkarına uygun biçimde yeniden bölüşümünü gerçekleştirmek, işsizliği azaltmak, düşük ücretleri yükseltmek, eğitimi demokratikleştirmek, emekçilerin sosyal güvenliği için daha fazla para ayırmak, yerlilere daha büyük kaygılar göstermek için, yavaş yavaş koşullar hazırlama olanağı yarattı. Bunların sonucu olarak, halk yığınları, daha iyi yaşamaya başladılar. Halkın satın - alma gücü arttı. Ülkede devrimci yükseliş göze çarpıyordu.

Bu önlemler, Halk Birliği hükümetinin etkisini artırdı. Şili komünistleri, onlarla birlikte diğer devrimci güçler, bütün dünyaya gösterdiler ki; geniş halk yığınlarının çıkar ve emellerini doğru dile getiren bir program izlendiği zaman, ulusun esas bölümü birleştirilebilir; büyük sermaye ve gerici güçler yahtlanabilir; toplum, silahlı savaşım metotları uygulanmadan, sosyalist perspektifli derin devrimci - demokratik değişiklikler yoluna çıkarılabilir.

Bu, başlıbaşına muazzam teorik ve politik önem taşıyan bir konudur. O, uluslararası komünist hareketin stratejisi ve taktiğinin doğruluğunu yalanlaması şöyle dursun, tersine, onun doğruluğunu kanıtlamaktadır. Bu sorun, uluslararası Moskova Toplantısı tarafından hazırlanan, geniş tek ve halk cephele kurulması çizgisinin doğru olduğunu, muazzam bir yaşam gücüne sa-

hip bulunduğunu göstermektedir. Bilindiği gibi, bu sorunlar, daha Komintern'in VII. Kongresi'nin değerlendirmelerinde ve kararlarında, Georgi Dimitrov'un Kongre'de okuduğu raporda işlenmişti.

Fakat Halk Birliği hükümetinin programındaki devrimci önlemlerin gerçekleştirilmesi sürecinde, ortak hazırlanan politik çizgiye uymayan bazı görüşler, yavaş yavaş ortaya çıkmaya ve gittikçe güçlenmeye başladılar. Halk Birliği'ne altı politik parti giriyordu: sosyalistler, komünistler, radikaller, Tek halk hareketi akımı (MAPU), sosyal - demokratlar, ve Bağımsız halk hareketi (APU). Halk sosyalist Birliği ve MİR (Sol - devrimci hareket) gibi aşırı «sol» mevzilerde duran partiler, Halk Birliği'nin dışında kaldılar. Bazan onlar da hükümeti destekliyorlardı. Fakat aslında, hareketleriyle, hükümete büyük zararlar getirdiler.

Sosyalist Parti'ye ilişkin önemli bir ayrıntının belirtilmesi gereklidir. Artık belirtmiş olduğumuz gibi, sosyalist parti, ulusal birlik blokunda en yığinsal parti idi. Cumhurbaşkanı Salvador Allende, bu parti saflarından geldi. Bu yüzden sosyalist partisi, Şili'nin politik yaşamında yönetici - rol oynama iddiasında bulunuyordu.

Hiç kuşkusuz Şili Sosyalist Partisi, kendisini Komünist partisine bağlaşıklık yapan, bir çok niteliklere sahiptir. O, dünyada, burjuvazi ile sınıfsal uzlaşmayı yadsıyan, sosyalist Enternasyonal'e giren sosyalist partilerin uzlaşma çizgisine karşı koyan, birkaç sosyalist partiden biri idi; ve böyle olarak kalmaktadır. Şili sosyalist Partisi, ülkenin demokratik, sosyalist gelişmesi adına, Komünistler ile bağlaşıklık yolunu seçti.

Fakat Şili Sosyalist Partisi'nin devrimciliği, ardıcıl değildi. Onun politik çizgisinde, hem güçlü solcu - taşkınlık sapmaları, hem de sağcılık sapmaları vardı. Saflarında işçi sınıfıyla birlikte, çok sayıda küçük - burjuva öğeleri de bulunuyordu. Bunlar büyük - sermayeye ve faşizme karşı savaşta, aşırı «devrimcilik» ile, son derece ardıcısızlık, pasiflik ve direşkensizlik arasında yalpaıyorlardı. Sosyalist Partisi üyelerinden birçokları, aynı zamanda MİR'e de üye idiler. MİR ise, Şili'nin tarihine, küçük - burjuva devrimci boşboğazlığı ve maceracı hareketleri ile girdi. Bu durum, Sosyalist Parti'nin mevzilerini de etkiledi. Sosyalist Parti, MİR'in hareketleri ulusal birlik hükümetinin programına aykırı olmasına rağmen, onunla bağlarını kökünden keseceği yerde, kendisi birçok hallerde MİR'in aşırı mevzileri üzerinde duruyordu.

Salvador Allende hükümetinin iktidarda bulunduğu 1104 günde, Şili'de politik yaşamın gelişmesi izlenirse, şu durum saptanacaktır: demokratik programın ilanından çok az sonra, bu programın esas çizgisinden sapma eğilimleri belirlemeye başlamış-

tır. Şili'de Amerikan emperyalizmi güçlerinin hep daha çok olduğu, büyük tekelci sermayenin yokedilmediği, büyük çiftlikçilerin muazzam zenginlikleri ellerinde tuttıkları ve bu yüzden yığınların politik hareketlerini etkilemek için muazzam olanaklara sahip olduklarını, gözönünde bulundurmadan; aşırı «solcu» radikalist ögeler, aralarında Hristiyan Demokrat Partisi de bulunan sağcı taşkınlar ile birlikte, hükümet programına karşı saldırıya geçtiler. Bununla da kalmıyarak, ülkede büyük politik ve ekonomik kargaşalıklar çıkaran hareketlere giriştiler. Şili'deki «solcu» taşkınlar, Komünist partisini sağ revizyonizmle, parlamentarizm ile, sınıf savaşından vazgeçmek ile, genellikle bugün Maocuların depolarında bulunan her şey ile suçlayarak; üretim araçlarını gelişi - güzel millileştirmeye başladılar. Gericiler, bu işe onları kasten itiyorlardı. «Solcu» taşkınlar, sadece Cumhurbaşkanı'nın buyruğunda belirlenen büyük kapitalist işletmelerin ve büyük çiftliklerin malını mülkünü almakla yetinmeyerek, bir çok küçük ve orta - üreticilerin de malına mülküne al koydular. Şili sorunları hakkında, Sovyet uzmanı G. N. Yürkin, MİR partisinin dergisi «Punto final» in yayınladığı makaleden ve bu parti yönetiminin 6 mart 1972 yılında verdiği demeçten parçalar verdi. Bunlarda, MİR'cilerin yönetimi altında, yasalar gereğince müsadere dışında bırakılan 1564 çiftliğin ve sanayi işletmesinin malına mülküne el-konduğu bildiriliyor. ⁴

Hükümetin takdirine göre, devrimin demokratik gelişme aşamasında, 31 Aralık 1969 yılında sermayesi 14 milyon eskudoyu (1 milyon dolar) ⁵ bulan 256 kadar iri işletmenin millileştirilmesi gerekirken; «solcu» taşkınların bu hareketlerinin, nasıl ekonomik bir karışıklık yarattığı, küçük ve orta - zanaatçıların, tüccarların, sanayicilerin bilincine nasıl politik etkide bulunduğu, kolayca tahmin edilebilir.

«Solcu» taşkınlar ve sekterler, ülkedeki gerici güçlerin bilinçli desteği ile tarım reformunu uygularken de böyle girişimlerde bulundular. Onlar, bir çok eyaletlerde (hele de Kautin eyaletinde) bu aşamada millileştirilmeyecek olan toprakların yağma edilmesini kışkırttılar. Bunun sonucu olarak, doğaldır ki, başka da nedenler yüzünden —bu yazıda biz o nedenlerin analizini yapmıyoruz— orta - halli köylülerin büyük bir kısmında devrimin başlangıcındaki heyecan çabucak sönmüverdi.

Ulusal birlik blokunun ortak hazırladığı stratejik çizgiye yapılan bu hücum ile birlikte, hükümetin, Komünist Partisi'nin etkisiyle «burjuva alışkanlıkları» bataklığına yuvarlandığı suçlamaları yağdırılmaya başlandı. Yığınları, toprakları ve işletmeleri gelişi - güzel ele geçirmeye özendirilenin, «onların devrimci bilincini yükseltmeye yardım edeceği» savı ortaya atıldı.

Şili Komünist Partisi, bu gürültücü demagojiye verdiği cevapta, MİR yöneticilerinin, objektif olarak ulusal birlik hükümetine karşı hareket ettiklerini gösteriyordu.

Ve gerçekten, bu «ekonomik önlemlerin» nasıl politik etkisi olduğunu anlamak, güç bir iş değildir. Küçük - burjuvazinin, halkın çoğunluğunu oluşturduğu Şili gibi bir ülkede, «sol» ve sağcı taşkınların ekonomideki girişimleri, küçük - burjuvaziye işçi sınıfından uzaklaştırdı; ulusal birlik blokunun doğal bağlaştığı olmaktan çıkardı; hiç olmazsa emperyalizm ve gericiliğe karşı verilen büyük savaşta onu pasif bir seyirci durumuna getirdi.

MİR'cilerin Şili Hristiyan Demokrat Partisi'ne ilişkin politik değerlendirmeleri ve hareketleri de, küçük - burjuva taşkıncılığı ile dolu idi. Halbuki bu parti, en yığınsal ve Şili halkı arasında etkisi en büyük bir parti idi. Ülkede devrimci sürecin gelişmesi, Hristiyan Demokratların hareketine bağlı idi.

Peşinen şunu söylemek gerekir ki, Şili Hristiyan Demokrat Partisi, büyük sermayenin çıkarlarını ifade eden, gerici politikanın ardıcıl iletkenleri olan dünyadaki bazı Hristiyan Demokrat Partileri'nden farklı kimi özelliklere sahiptir. Hiç kuşkusuz o, Şili burjuvazisinin çıkarlarını dile getiren bir partidir. Fakat bununla birlikte, belki de Şili'nin Amerikan emperyalizmi tarafından çok soyulmuş bir ülke olduğundan, parti saflarında küçük - burjuvazinin çok sayıda temsilcisi, hatta işçiler bulunduğu, Hristiyan Demokrat Partisi, bir çok önemli politik sorunlarda ilerici güçler tarafından desteklenmesi gereken tutum alıyordu ve alıyor. İlerici güçler, bu tutumları desteklemiş olsalardı partiyi devrime düşman bir faktör olmaktan çıkaracaklardı.

Örneğin 3. X. 1970 yılında, Hristiyan Demokrat Partisi'nin ulusal konseyi, ulusal birlik temsilcileri ile müzakerelere devam olunmasını ve kongrede Salvador Allende'nin Cumhurbaşkanı seçilmesine oy verilmesini kararlaştırdı. (271 evet, 191 hayır). Hristiyan Demokrat Parti'nin, bu kararda, belli demokratik güvencelerin kabul edilmesi gibi bazı belli koşullar ortaya attığı bir gerçektir. Fakat bu koşullar, onun ulusal birlik güçleri adayına aldığı tavrın ilerici önemini azaltamaz.

HDP yönetiminin bu tutumu, Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Komisyonu üyesi V. Teitelboim tarafından, Ulusal birlik politik komitesinde, «Ulusal birliğin daima istediği, başlayan dialogun devamına» yardım edecek bir hareket olarak değerlendirildi. ⁶

Kongre, 24 Ekim 1970'de, Salvador Allende'yi üstün bir çoğunlukla Cumhurbaşkanı seçti. Bunda, büyük bir parlamento grubu bulunan HDP'nin, Halk Birliği adayını desteklemesi önemli rol oynadı.

Şili'de ekonomik, politik ve kültürel yaşamda demokratik değişiklikler başladıktan sonra da, HDP'nin ilerici eğilimleri olduğunu belirtmek gerekir.

Doğaldır ki, bu aşamada, hele de Halk Birliği hükümeti iktidarının sonlarına doğru, HDP'nin tutumu, sadece olumlu değildir. Onun saflarında, devrimci sürecin gelişmesini durdurmaya çalışan ve bu amaca ulaşmak için herşeyi yapan kalabalık güçler vardı. Bu güçler, birçok defalar üstün geliyor, gerici kararlar kabul ettiriyor; veya bilinçli olarak, hükümeti halkın gözünde düşürmek amacıyla, HDP'yi yığınsal el - koymalarda angaje ediyorlardı. Fakat herşeye karşın, bu partide olumlu eğilimler de vardı. Bu tutumlar, HDP yönetiminin, ilerici güçlere, bu partiye dikkatle yanaşıp Şili'de devrimci sürecin gelişmesine yardım edecek herşeyi destekleme olanağı veriyordu.

Verilen örneklerden görüldüğü gibi, Şili Komünist Partisi, HDP'ye karşı, işte böyle somut ve dikkatli bir çizgi izliyordu. ŞKP, bu partiyi, ayrı durumlarda devrimden uzaklaştırmaya değil, onu devrime kazandırmaya çalışıyordu. Komünistler, bu amaçla HDP'yi tereddüte düştüğü, tutumunda belli gerici eğilimler olduğu zamanda bile, destekliyorlardı. Bu, devrim çıkarına bir ilişki idi. Çünkü yığınlar arasında devrime daha büyük bir toplumsal dayanak sağlıyordu.

Fakat MİR temsilcileri, hem de yalnız onlar değil, böyle hareket etmediler.

Amerikan gazetesi «Daily Mail» in Amerikan emperyalizminin Şili devrimi hakkındaki stratejisini dile getirerek, «Biz Şili'deki kargaşalıkların Allende hükümetinin bir saat evvel düşeceğini müjdelemesini bütün kalbimizle arzu ediyoruz»,⁷ diye yazdığı bir zamanda, MİR'ciler, HDP'ye karşı, partiyi maceracı hareketlere iten bir çizgi izliyorlardı. Örneğin, Hristiyan Demokratlar, gerekli makamların resmi izni ile, 12 Mayıs 1972'de, Kontseptсион şehrinde bir yürüyüş örgütlediler. MİR'ciler, sosyalistlerin, MAPU üyelerinin ve diğer bazı grupların desteği ile, Hristiyan Demokratların yolunu kapatmak için sokaklara barikat kurdular. Çarpışmalarda, bir insan öldürüldü, birkaç kişi de yaralandı. MİR yönetimi, böyle bir çizginin, Amerikan emperyalizminin değirmenine su getirme olduğunu anlayacağı yerde, HDP'ye karşı yönetilen direk hareketlerin güçlendirilmesini istedi. Kendilerine engel olmaya çalışan komünist belediye başkanının istifasında diretti. MİR'cilere göre, Halk Birliği hükümeti önünde iki yol varmış: ya reformcu yol ve HDP ile bağdaşıklık, yahutta, HDP'ye bir sınıf düşmanı gibi cephe açarak, devrimci hücumu geçme yolu; parlamentoyu dağıtıp halk meclisi kurma yolu.

«Sol» revizyonizmin bu gibi ve başka hareketleri, Şili devrimi-

nin toplumsal temelinin daraltılmasına yardım etti *. Ne yazık ki böyle tutumlar, hükümetin bazı hareketlerinde de vardı. Şili komünist Partisi genel sekreteri yardımcısı V. Dias'ın, ŞKP Merkez Komitesi'nin ekonomik politika sorunları hakkında düzenlediği plenumda okuduğu raporda, şunlar belirtiliyordu: «Hükümetin ekonomik politikasındaki sektör yanlışlar yüzünden, burjuvazi orta - tabakaların büyük bir kısmını kendi tarafına çekmeyi başardı.»⁸

Şili'de alabildiğine yaygınlaşan «solcu» eğilimler, gerek Marksizm - Leninizm görüşlerine, gerekse halk - demokrasili ülkelerin tarihsel deneyimine ters düşüyorlardı. Bilindiği gibi, bu ülkelerde komünist Partileri, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, kendi güçlerinin esas vuruşunu faşizme ve büyük sermayeye karşı yönelttiler; ülkelerini demokratikleştirme, anti - faşist savaş zafere ulaştırma yoluna koyuldular. Komünist Partileri, devrimci sürecin gelişmesindeki gerekli aşamaların atlanıp geçilmesine kesinlikle karşı koyarak; ilerici güçlerin mutlaka savaş yürütmek zorunda kalacakları cepheyi, mümkün olduğu kadar daraltmaya çalışıyorlardı. Proletarya ile diğer devrimci güçlerin gerektiği kadar sağlamlaşmadıkları bir anda, onların, kendi hareketleriyle düşmanlarını fazlaştırmalarından daha büyük bir yanlış olabilir mi bilmem.

İktidarın devrimci güçler tarafından ele geçirilmesinden hemen sonra, ekonomiyi canlandırmak bir numaralı görev oluyor. Devrimin güçlenmesi ve zaferi, bu görevin başarı ile çözümüne bağlı. Halk yığınları doyurulmalı, günlük gereksinimleri karşılanmalı, onların ayaklanmasına neden olan birçok sorunlar çözümlenmelidir. Tüm bu işler, durmadan gelişen bir çizgi üzerine oturtulmuş sürekli bir süreç olmalıdır. Aksi takdirde, yığınlar, devrimden desteklerini çekecektir; bu da, onun hezimetidir. İşte bunun için, bu aşamada küçük ve orta - burjuvazinin çıkarlarına dokunulmamalı; onları, köylü işletmelerini, işliklerini, sanayi işletmelerini, ticaret mağazalarını aktifleştirmeye özendirecek durum yaratılmalıdır.

Böyle bir çizginin, emekten elde edilmeyen gelir yığılmasına, geçici bir zaman için de olsa sömürünün korunmasına, özel sektörün aktifleşmesine ve zenginleşmesine yol açacağına hiç kuşku yoktur. Fakat tüm bunlar, devrimin güçlenmesine olanak yara-

* Bu makalede biz Şili devrimini hezimete götüren bütün nedenleri inceleme amacı gütmüyoruz. Eğer, devrime karşı savaşan esas güçlerin hangileri olduğu sorusuna yanıt vermek gerekirse, bakışlarımızı Amerikan emperyalizmi ile Şili faşizmine çevirmeliyiz. Fakat makalemizin amacı bu meseleyi incelemek değil; Şili olaylarına bağlı olarak, komünist hareketin çağdaş stratejisi sorunlarını incelemektir.

tıp, işçi sınıfı ile orta - tabakalar arasındaki bağlaşıklığı ve halk iktidarını sağlamlaştırdığı için, kârı zararından çok daha büyüktür.

Şili'li «solcu» revizyonistler, işte bu sorunlara, doğru yanıt bulamadılar. Bunun için, onların «devrimin geliştirilmesi» ne ilişkin gürültücü şamataları ve hareketleri, devrimin hezimetini kolaylaştırıyor, suya düşmesini çabuklaştırıyordu. Bu, uluslararası komünist hareketin kapitalist ülkelerdeki stratejik çizgisinin suya düşmesi değil, kendilerinin stratejik çizgisinin suya düşmesidir.

Kanımıza göre, devrimin hezimete uğramasının en önemli nedenlerinden birisi işte budur. Biz, sağcı revizyonist nitelikte bazı nedenleri de, başka yazarlar tarafından ortaya atılan nedenleri de yadsımıyoruz.⁹

«Solcu» revizyonistlerin görüşleri, devrimin gelişmesinde demokratik aşamanın önemini anlamamak, bu aşamanın hem genel devrimci sürecin oluşturucu bir kısmı olduğunu, hem de onun oldukça bağımsız bir kısmı sıfatıyla ortaya çıktığını kavrayamamak esası üzerine kurulmuştur. Demokratik, anti - tekelci aşama, devrimin gelişmesinde öyle bir devredir ki, bu devrede diğer sorunlarla birlikte, demokratik devrimin sosyalist devrime geçmesini sağlayan subjektif koşulların da hazırlama görevi çözümlenmektedir. Komünist Partisi'nin kendisini toplumun yöneticisi olarak kabul ettirmediği, yığınların çoğunluğunun desteğine dayanmadığı bir ülkede, sosyalist devrim gerçekleştirilemez. V. İ. Lenin, Komintern'in Üçüncü kongresinde şunları belirtti: «Hemen hemen tüm proleterlerin örgütlü bulunduğu Avrupa'da, bizim işçi sınıfının çoğunluğunu elde etmemiz gerektiğini anlamayan insan, komünist hareket için kaybedilmiş insandır; büyük devrimden bu yana üç yıldır, bunu öğrenmemiş olan insan, hiç bir zaman bir şey öğrenemez.»¹⁰

Bunlar geçici önem taşıyan fikirler değildir; tüm ülkeler için, devrimci şamata ile meşgul olmayıp kapitalizmi yıkmaya eylemli olarak hazırlanan bütün devrimci güçler için geçerli stratejik ilkelere. Bunun için, Fransa komünist Partisi'nin 1974 yılının Temmuz ayında yaptığı plenumda okuduğu raporda, genel sekreter George Marchais şöyle konuştu: «Bizim önerdiğimiz reformlar, en büyük kapitalist işletmelerinin mutlak iktidarını sınırlandırıp, halkın gereksinmelerinin ve millî gereksinimlerin karşılanması için gereken koşulları yaratmak suretiyle, Fransız toplumunu demokratikleştirmek amacı izlemektedir. Bizim istediğimiz, halk yığınlarının; bu çizginin doğruluğuna inanmalarıdır. Şimdi gündemde bir sorun vardır; o, şimdiki istemlere cevap vermektedir. Şayet işçi sınıfının ilerlemeci kısmı, seçmenlerin bir kısmı,

sosyalist fikirler için kazanılmışsa; öte yandan Fransız halkının çoğunluğu, daha sosyalizme geçmeye hazır değildir. Doğaldır ki, sosyalizm için yeni emekçi tabakaları kazanabilmek amacıyla, gerçekleri aydınlatmaya devam etmeliyiz. Biz, yığınların deneyine, partinin girişeceği politik ve ideolojik hareketler sonucuna halkın daha sonra sosyalizmi arzu edecek bilince ulaşacağına inanıyoruz.»¹¹

Kapitalist ülkelerdeki komünist partileri, işte böyle stratejik bir çizgi izleyerek, kapitalizmin genel bunalımının ikinci aşamasında ve ondan sonra devrim sürecinde meydana çıkan yeni değişiklikleri gözönünde bulundurmamakla kalmıyorlar. Böyle hareket etmekle onlar, ne yazık ki sadece Şili olayı olmayan, «solcu» luğa ve aşırıcılığa da direnç gösteriyorlar.

V. İ. Lenin bir zamanlar, «solcu» luğu, «komünizmin çocukluk hastalığı» olarak nitelendirdi. Georgi Dimitrov, Komintern'in VII. kongresinde, 1935 yılında okuduğu raporda, «solcu» luğu, «Temel kusur» olarak karakterize etti. Şimdi, Maoizmin etkisi altında «solcu» luk, korkunç ölçüler alıyor ve onun devrime karşı objektif hainlik gibi nitelendirilmesi yanlış olmayacaktır. İşte bunun için, bugün Maoizmin fikirsel konsepsiyonlarına (görüşlerine) ve eylemlerine karşı, sürekli ve aktif bir yerme gerçekleştirilmeden, uluslararası komünist hareketin çağdaş stratejik çizgisini savunmak olanaksızdır.

Şunu da belirtmek gereklidir: çağdaş koşullarda devrim, eskiden hesabedildiği kadar kısa zamanda gelişmeyecektir. Bir sıra halk demokrasili ülkelerde, devrimin iki - üç yılda başarılmış olması, bu aşamanın her yerde o kadar, veya yaklaşık olarak o kadar süreceğini iddia etmeye hak vermez.

Kapitalist ülkelerde böyle elverişli bir durum yok. Dahası var. Latin - Amerika ülkelerinde, hem de sadece onlar da değil, Amerikan emperyalizminin baskısı çok büyük. Bu durum, devrimci sürecin gelişmesinde ek - güçlükler çıkarıyor. Bundan başka, o ülkelerde, işçi sınıfı da daha bir hayli zayıf; ve oluşumu çok karışık. Örneğin Şili'de, proleterlerde küçük - burjuva bilinci bir hayli güçlü. Bu yüzden proletarya, kendi çıkarlarına aykırı hareketlerde bulunabilmekte. Fakat bunlar, sadece Şili'ye özgü olaylar değildir. Komünist hareketi, onların daha - az gelişmiş kapitalist ülkelerde az veya çok derecede kendisini göstereceğini beklemelidir. Onlar, bu ülkelerin ekonomik gelişme derecesinin ürünleridir; ve bundan dolayı da, oldukça devamlı bir nitelik taşımaktadırlar. İşte bunun için, büyük sermaye ve çiftlikçilerin iktidarını devirdikten sonra, işçi sınıfı yararına güç dengesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra halk demokrasilerinde olduğundan daha yavaş değişecektir. Bundan da şu sonuç çıkarılmalıdır: devrimin sosyalist

aşamaya yükselmesi, nisbeten daha yavaş tempolarla olacaktır.

Aynı sonuç, gelişmiş - kapitalist ülkeler için de geçerlidir. Bu ülkelerde sınıfsal durumun, Latin - Amerika ülkelerindeki farklı olmasına rağmen, gelişmiş - kapitalist ülkelerde proletaryanın göreceli büyük ağırlığına rağmen, onlarda da, başka köstekleyici faktörler mevcuttur. Burjuva ideolojisinin, geniş halk tabakaları arasında, hatta işçi sınıfı arasında bir hayli yaygın olması, dinin etkisi, toplumsal demokrasinin politik otoritesi, v.s. gibi. Bu köstekleyici faktörler, büyük sermayenin iktidarını yıldıktan sonra, kolayca ve çarçabuk bertaraf edilemez. Bu da, yığınların çoğunluğunun Komünist Partisi etrafında birleşmesi ve ivedi sosyalist değişikliklerin gerçekleştirilmesine başlama işini geciktirir.

Fakat, veriler böyle olunca, köy ve şehir orta - tabakalarının belli aşamada anlayıp kavrayamayacakları ödevleri, öne sürmek gerekir. Zira böyle anlarda, devrimin gelişmesinde bu tabakaların rolü, çözümleyici değilse bile, çok büyüktür; onların sosyalizm yönünde evrimleri temposu gözönünde tutulmalıdır. Karl Marx diyor ki; «Eğer bu toplumda, sınıfsız toplum için gerekli maddi üretim koşulları ve onlara uygun ilişkiler gizli biçimde bulunmuyorsa, her çeşit dinamitleme, Donkişotluktan başka bir şey değildir.»¹²

K. Marx'ın bu fikrini, çağdaş koşullarda yorumlayacak olursak, çıkaracağımız sonuç şu olacaktır: eğer bir ülkede işçi sınıfı kendi tarihsel misyonunu henüz kavramamış ise, orta - tabakaların çoğunluğunu kendi etrafında toplama işini başaramamış ise, proletarya diktatörlüğü kurmak için harcanan bütün çabalar Donkişotluğa dönüşür.

Doğaldır ki, halk yığınlarının, bu cümleden işçi sınıfının da, politik tutumuna dış faktörler de etki gösterir. Sosyalizmin ekonomik başarıları ve ahlaki gücü, bu faktörlerdendir. Şimdi dünyada, dünya sosyalist sisteminin, bu sistem tarafından dünyanın her köşesinde yaratılan politik iklimin etkisi altında bulunmayan tek bir olay yoktur. Bu durum, halkların bilinci üzerinde, gittikçe daha fazla devrimcileştirici etki gösterecek ve devrimci - demokratik değişikliklerin daha çabuk sosyalist düzeye çıkması için uygun - koşullar yaratacaktır. Bundan dolayı, demokratik aşamanın ne kadar devam edeceği sorunu, hayli bileşik bir sorundur; ve bu sorun şimdi, sadece tek yönlü geçerli faktörleri incelemekle, doğru çözümlenmez.

Fakat buna rağmen, iç faktörlerin gücü ve etki derecesi, ve aynı zamanda uluslararası sahnede şimdiki güç dengesi hesaba katılırsa, şu sonucu çıkarmak gerekir: devrimci sürecin gelişmesinde, anti - tekelci demokratik aşamanın kısa süreli olacağı beklenemez.

Böyle bir gelişme yolu, devrimin duraksaması, onu yerinde saydırmak değil midir? Eğer devrimci - demokratik hükümet, tekeli sermaye, derebeyleri ve büyük - çiftlikçilere karşı sürekli hücumda bulunmazsa; orduda, miliste ve devlet aygıtındaki mevzilerini kuvvetlendirmek için kesintisiz kaygular göstermezse; yukarı sakınca gerçektir. Bu hücum süreci, büyük kapitalistlerin malını mülkünü millileştirmeye ilişkin ise, hızlı tempolarla yürütülmelidir. O zaman, işçi sınıfı da, orta - tabakalar da, devrimci - demokratik diktatörlüğün eylemlerini destekleyeceklerdir. Fakat sosyo - ekonomik değişiklikler genişletilmeye, tekeli - olmayan burjuvazi ile orta - tabakaların elindeki üretim araçlarının millileştirilmesine başlayınca, tempolar yavaşlatılmalıdır.

Böyle bir çizginin gerçekleştirilmesi, devrimin duraklaması anlamına gelmez; yeni hücumla geçme anlamı taşır. Bu hücum, ancak şu koşulların gerçekleştirildiği takdirde başarılı olabilir: **bir**, devrimci güçlerin iktidara gelmelerinin daha ilk gününde kurmaya başlayacakları yeni ekonomik örgütler, yeni hücum aşamasında sağlam dayanak oluşturacak kadar güçlendirilmelidirler; **iki**, silahlı kuvvetlerin büyük bir kısmının devrim tarafına geçmeleri, devrimin edinimlerini her ne pahasına olursa olsun savunmaya hazır duruma getirilmeleri. *

Doğruluğu hem Sovyetler Birliği'nde, hem halk demokrasili ülkelerde denenmiş olan böyle bir politik çizgi izlenirse, toplumda köklü değişiklikler gerçekleştirme sırasında mutlaka meydana çıkan ekonomik ve politik güçlükler, en - az dereceye indirilebilir; böylece sınıf düşmanının, bu güçlüklerden kendi amaçları için yararlanması olanakları bertaraf edilebilir.

Yazımızın başında belirttik ki, devrimin barışçı olan ve olmayan yolu sorunu, taktik nitelikte bir sorundur; ve kapitalist ülkelerdeki komünist hareketin genel stratejisinde bağımlı bir rol oynar. Fakat Şili'de devrimci sürecin gelişmesini incelerken ve bu sorunu analiz eden bazı makaleleri okurken vardığımız sonuç şu oluyor: burada, tüm ağırlık devrimin barışçı yoluna verildi; o kadar ki, bazı hallerde, o, tek yol olarak ele alındı. Örneğin, bazı yazarların Şili olaylarına ilişkin yazılarında ortaya attıkları fikirleri

* Bununla ilgili olarak şunu belirtmekte yarar vardır: Şili Halk Birliği hükümetinin 15 Aralık 1970'de «Tek bir halk milisi müfrezesi dahi kurulmayacaktır» diyen beyannamesi, en azından tuhaf geliyor insana. Aynı zamanda hükümetin 21 Mart 1973'de yasallaştırdığı durum da şaşkınlık yaratıyor. Hükümet, faşist general ve subaylardan temizlenmemiş olan orduya, silahlı halkın silahlarını kontrol edip alma hakkı verdi. Bunlar, tamamıyla sağcı politik nitelik taşıyan uygulamalardı. Hükümetin kendisinde ardıcıl devrimci çizgi olmadığını gösteriyorlardı. Bu durum da, Şili devriminin beziminde belli bir rol oynadı.

zor kabul ederiz. Zira onlar, kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin çoğunluğunun, devrimin barışçı gelişme yoluna yöneldiklerini iddia ediyorlar. Komünist partilerinin çoğunun, devrimi aşama aşama geliştirme yoluna yöneldiklerini söylemek daha doğrudur. Bu gelişmenin barışçı çizgide mi, yoksa barışçı - olmayan yolda mı gerçekleştirileceği sorunu, ikincil bir sorundur. O, biz barışçı gelişme yolunu tercih etmemize rağmen, sadece bize bağlı bir mesele değildir.

Hiç kuşku yoktur ki, devrimin barışçı niteliği belirtilirken, bununla, komünist hareketin ardıcıl demokratik bir hareket olduğu, demokrasiden korkmadığı, tersine, eğer bu demokrasi ardıcıl ise, toplum mutlaka sosyalizme varacaktır; komünist hareketin, politik savaşıla, burjuva toplumundaki demokratik ve anayasal olanaklardan yararlanma niyetinde bulunduğu savı da belirtilmektedir. Tüm bunlar, burjuva propagandasının, halkın belli tabakaları ile komünist hareket arasına onlarca yıldır yığıldığı ve yığılmaya devam ettiği buzları kuşkusuz eritmektedir.

Fakat buna paralel olarak şu da gözden kaçırılmamalıdır: barışçı yolu kesinleştirmek, devrimci güçler ve yığınlar arasında leğallik hayalleri yaratır; onları sadece legal savaş biçimlerinden yararlanmaya yöneltir. Gerektiğinde sınıf savaşının tüm biçimlerinin uygulanmasından alıkoyar. Böyle bir savın, komünist hareketin, belli bir ülkede gericilerin karşı - devrimci uygulamalarına karşı koymaya hazırlanmamasına neden olabileceğini belirtmek, gerekli midir, bilmem. Eylem gittikçe daha fazla saptıyor ki, şayet komünist partileri, kendi ülkelerinde barışçı yolla devrim yapmak isterlerse, sınıf savaşının, silaha sarılmak da dahil tüm biçimlerinden yararlanmaya hazır olmalıdırlar. Zira gericiler, silahlı direnişten, sadece politik bakımdan izole edildikleri, çıkış yolu olmayan durumda bırakıldıkları vakit, vazgeçerler.

Şimdi, «sadece barışçı yolu göstermezsek, sağcı - revizyonistlerin, bizi aşırılıkla suçlamalarına bahane yaratacağımız» savı, ciddi bir kanıt değildir. Burjuva propagandasının, sağcı - revizyonistlerin, ve «solcu» tedhişçilerin, bu sorunlarda, karşı - devrimci amaçları tarafından dikte edilen, kendilerine özgü çizgileri vardır. Sağcı - revizyonistlerin komünist hareketi dogmatizm ve tedhişçilikle; gerçek dogmatikler ile Maocuların, bizleri «sınıfsal uyuşmacılık» ile suçlamaları eski bir numaradır.

Komünist hareketin kendi çizgisi vardır. O, devrim çıkarları tarafından dikte edilmiştir. Bunun için, marksist - leninistlerin, sağcı - revizyonizm veya tedhişçilik ideologlarının bizim çizgimizi nasıl suistimal edeceklerini düşünmemeleri, bunun etkisi altında kalmamaları gerekir. Marksistler - Leninistler, «taktiğimiz, stra-

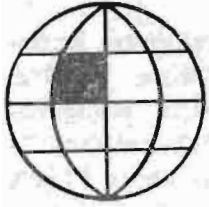
tejik amacımızın gerçekleştirilmesine ve sosyalist toplumun kuruluşuna ne kadar yardım ediyor» ilkesini, kendilerine kılavuz tutmalıdırlar. Bu düşüncelerden hareket ederek, sınıf savaşımının tüm biçimlerini benimsemek için savaşım yürütülmelidir. Zira ancak böyle bir taktik, stratejik amaçlarımızı güvence altına alabilir.

Fakat Şili sorununda, bu yanaşıma, galiba pek uyulmadı. Ulusal birlik bloku etrafında birleşmiş olan devrimci güçler, sadece barışçı yola bağlanmışlar; «aman vatandaş harbine gidilmesin» çizgisinde saplanıp kalmışlardı. Hatta büyük burjuvazi ekonomik sabotajlar örgütlerken, ilerici eylemcileri kurşuna dizerken, karşı - devrimci komplolar örgütlerken bile, devrimci güçler, barışçı - yol savına kakılıp kaldılar. Bununla, objektif olarak gerçek barışçı çizginin zafere kavuşması olanakları kapanıyordu.

Kanaatimize göre, komünist hareketin Şili'deki devrimden ve karşı - devrimden çıkaracağı en - önemli sonuçların bazıları işte bunlardır.

0

- 1 NEWSWEEK, sept. 24, 1973, p. 17
- 2 V. İ. Lenin, *Bütün Eserleri*, c. 9, s. 237
- 3 *Programa del Partida Comunista de Chile*, Santiago de Chile, 1970, p. 10.
- 4 *Komünist hareketi ve düşünsel - politik savaşın bazı güncel sorunları*, Uluslararası İşçi Hareketi Enstitüsü'nün 2 numaralı haber bülteni, 1974, s. 150
- 5 Bkz. Allende'nin Kongre'ye gönderdiği yasa taslağı; 19 ekim 1971, «*Nation*» gazetesi.
- 6 «*Daily Mail*», 1 Aralık 1971
- 7 «*Daily Mail*», 1 Aralık 1971
- 8 «*Siglo*», 26 Haziran 1972
- 9 A. İ. Sobolev, «Devrim ve Karşı - devrim. Şili'nin deneyi ve sınıf savaşı sorunları», *İşçi sınıfı ve çağdaş dünya* dergisi, 2/1974; V. Teitelboim, «Gelecekteki zaferlerin başlangıcı», *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi, sayı 3, 1974; P. Kastilio «İbret dersleri ve devrimin geleceği» (Şili'den mektup), *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisi, sayı 7, 1974.
- 10 V. İ. Lenin, *Bütün Eserleri*, cilt 32, s. 497.
- 11 «*L'Humanite*», 11 Haziran 1974
- 12 K. Marx - F. Engels; *Bütün Eserleri*, c. 46, s. 102 - 103.

işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

aynı görüşteki komünistlerin ittifakı *

RULA KUKULU

Yunanistan Komünist Partisi
MK Politbüro Üyesi

Marksist - leninist kitle partisini inşa etmek, biz Yunan komünistleri için acil bir sorundur. Bu sorun, güncel pratiğimizde, Parti'yi 27 yıllık gizlilikten sonra yeniden örgütlemek ve canlandırmak görevleri ile direkt olarak bağlıyor. «World Marxist Review» dergisinde, kitle partisi inşası sorunları ile ilgili her makaleyi yakından izlememiz, bu yüzdendir. Hem sayı bakımından, hem de toplumun devrimci yoldan dönüşümünün Marksist - leninist öğretisine dayalı politik, ideolojik ve örgütsel birliği bakımından, güçlü bir militan kitle partisi istiyoruz.

Partimizin 9. Kongresi'nde (Şubat 1974) sorun böyle konmuştu. Kongre gizli koşullar altında yapılmasına rağmen, cuntanın günlerinin sayılı olduğu ve yeni üyeleri kaydetmekle ilgili sorunların pek yakında büyük önem kazanacağı açıktır. Bir taraftan, uzun gizlilik yılları ağır kayıplara yol açmıştı. Kayıplarımız, özellikle, geçmiş 7 yıllık militarist - faşist diktatörlük sırasında, çok yüksek oldu. Bu kayıplar karşılanmalı idi. Legalite kazandıktan sonra, Parti ve Parti örgütlerinin hızla büyümesi için hazırlanmamız gerekiyordu. Diğer taraftan, tecrübeyle biliyorduk ki, olgunlaşan devrimci süreçte, Komünistlerin çizgisi —devrimci eylem çizgisi— ile reformist ve oportünistlerin çizgisi arasında savaşım, yeni bir güçle canlanacaktı. Oportünistler, işçi sınıfı hareketini devrimci yoldan, reformizm çizgisine çevirmeye teşebbüs ettiler. Bu yüzden, Parti'nin büyümesi ve güçlenmesi iki - yönlü bir görev getirdi — saflarımızın kalitatif (niteliksel) ve kantitatif (niceliksel) büyümesi arasında doğru bir ilişki kurmak görevi.

Kongrenin bildirdiği gibi, «işçi sınıfı, emekçi köylülük ve tüm çalışanlar içinde derin kökleri olan iyi örgütlenmiş ve güçlü bir Komünist Parti'ye, Yunan halkını utkuya götürmeye muktedir bir Parti'ye» gereksinimiz vardır. Parti'yi, Leninist bir parti

* Bu yazı; World Marxist Review Dergisi'nin 6/1976 sayısından çevrilmiştir.

olarak, aynı fikirdeki komünistlerin militan ittifakı olarak inşa edeceğimiz vurgulandı. Parti'nin son hedefi, kapitalizmi kaldırmak ve sosyalizm ile komünizmi inşa etmek aracılığıyla Yunan halkının devrimci dönüşümünü sağlamaktır. Kongrenin belirttiği gibi, Komünist Partisi enternasyonalist bir Parti'dir ve Komünist Manifesto'da Marx ve Engels'in belirttiği ve işçi sınıfının utkusunun gücünü ve güvencesini oluşturan, proletarya dayanışması ilkelerinden ilham alır. Dünya komünist hareketinin bir bölümünü oluşturan Partimiz, çağımızın tüm devrimci güçleri ile sıkıca bağlıdır ve ulusal - yurtsever görevlerinin, enternasyonalist görevlerinden ayrı tutulmamasını savunur.

Lenin'in, yeni - tip bir parti kurulması için gerek olan önemli önerilerinin, kongre dökümanlarında bulunması bir rastlantı değildir. Yunan komünistleri de, bu önerileri iyi biliyorlardı. Fakat deneyimlerimizin eleştirisel bir tarzda incelenmesi gösterir ki; Parti, belli dönemlerde bu ilkelerden sapmamış olsaydı, çok daha başarılı olabilirdi. Tarih bize öğretmektedir ki, böyle bir sapmaya, önemli bir taktik hedefe yönelik savaşım veya özel durumlar, sapmayı halkı gösterse bile, izin verilemez.

Örneğin, İkinci Dünya Savaşının bitmesinden hemen önce, faşizme karşı utkunun gün sorunu olduğu ve birçok insanın, komünistlerin yakında hükümete katılacağını düşündüğü bir dönemde, yeni - Parti üyelerinin kayıtları için (gerekli) düzeyler düşürüldü. Sekiz milyondan az nüfusu olan bir ülkede, Parti'nin üyesi 400.000'e ulaştı. Partiyi; ülkedeki ulusal Direnişin başlatıcısı, esas örgütleyicisi ve lideri, ve en etkin gücü olarak gören halk, Parti'ye katıldı. Bu insanların çoğu, faşist istilacılara ve savaş sonrası dönemde de, iç karşı - devrimci harekete karşı savaştilar. İngiltere'nin ve daha sonra da ABD emperyalistlerinin askeri müdahalesine karşı, ülkemizin, ABD emperyalizmi ve NATO'nun köprü - başı haline gelmesine karşı, barış ve ilerleme için savaştilar. Onbinlerce komünistin kahramanca öldüğü bu savaşım da, Komünist Partisi, kendine özgü popüler ve yurtsever karakterini gösterdi. Aynı, zamanda, Parti'ye, devrimci savaşımın en kopardığı anda katılanların hepsi de yenilgi, geri - çekilme ve gizlilik deneyimlerine dayanmaya muktedir değildi. Bilindiği gibi, İngiliz birliklerinin açık müdahalesi, ülkede, demokratik gelişmeyi engellemiş ve 1946 iç - savaşına yol açmıştır. Parti, yasa - dışı ilan edilmiş ve binlerce komünist hapsedilip, idam edilmiştir. Bu anda, sınıf düşmanlarının hücumlarına dayanamayanlar, Parti'yi terkettiler. İç - savaş yenilgisi (1949) sonrası, yeni üye kayıtlarında gerekli düzeylerin düşürülmesi de, Parti'yi gizlilik koşullarında kurmayı ve güçlendirmeyi olumsuz yönde etkiledi.

Yeraltında çalışan Parti; çabalarını, emekçi halkın ekonomik

ve politik eylemlerini örgütlemeye, demokratik güçleri birleştirmeye, yöneltti. Fakat, 1958 - 68'de, Merkez Komitede ve liderlikte, sağ - oportünist görüşlere kapılan pek çok kişi bulunduğundan, Parti liderliği; üye sayısını artırmak ve yeni Parti örgüt ve komiteleri kurmak, varolanları güçlendirmek görevlerini ön - plana almamaya karar verdi. Parti örgütleri dağıtıldı ve komünistlerin, sol güçlerin (EDA) koalisyonuna katılması önerildi. Bunun, EDA'yı etkileyeceği, onu işçi sınıfının politik platformuna kazandıracığı ve giderek onu pro - komünist (komünistlerin yandaşı) ve komünist bir örgüt haline dönüştüreceği sanılıyordu.

Bu politika, Parti'ye, büyük zarar verdi ve gerçekte kendi - dağılmasını sağladı. Aynı şekilde, çok olumlu işler yapmış ve daha yapabilecek olan EDA'ya da zarar verdi. Parti örgütlerinin dağıtılmasından sonra, komünistler, Partilerinin güç, deneyim ve prestijine dayanarak, EDA'yı yönlendirebilecek etkiden yoksun kaldılar. Dahası, bazıları yabancı ideolojiden etkilendiler. Ve militan komünist olmaktan çıkıp, iyi - niyetli filistenler oldular. Bu ise, oportünist çizgilerin doğması ve büyümesi için uygun bir ortam yarattı. Sonuç olarak, işçi sınıfı ve diğer emekçi halk kitlesi, karşı - devrimin hücumları karşısında silahsız kaldılar. Parti'nin, 1967 faşist darbesinde halk direnişini örgütleyememesinin ana nedenlerinden bir tanesi, Parti örgütlerinin eksikliğidir.

Bu acı deneyim, bize, devrim bilimini kavramada, deneyimi önemsememenin, Marksist - Leninist düşüncenin uluslararası başarılarını ve kendi tarihimizin derslerini ihmal etmenin boşluğunu ve tehlikesini kanıtladı. Hataları da dahil olmak üzere, Parti'nin geçmiş deneyiminin analizi ve kardeş partilerin deneyiminin incelenmesi; cuntanın düşmesinin hemen ertesinde, Parti'yi yeniden örgütlemeye ve canlılık kazandırmaya hızla başlanmasını sağladı; bu görev, 9. Kongre'de saptanmış ve yeni koşulların ışığı altında Merkez Komite'nin İkinci Genel Kurulu (Ocak 1975) tarafından belirlenmişti.

Yunanistan'da sınıf savaşımının keskinleşmesi ve grev hareketinin kabarması; ilerici işçileri ve diğer emekçi halkı, Parti'ye çekmek için yeni olanaklar sağladı. Parti safları; işçi sınıfı ideali için, daha iyi bir yaşam için, çalışma hakkı için, komünistlerle birlikte emperyalizm ve tekellere karşı, yükselen fiyatlara ve kötüleşen hayat standartlarına karşı çarpışanlar arasından dolmaktadır. İşçileri, genellikle tezgah işçilerini ve genç işçilerle kadınları kaydetmeye önem veriyoruz. Çabalarımızı; Parti üyeliği içinde, endüstri işçilerinin oranını artırmaya yöneltiyoruz. Pratik göstermiştir ki, Parti örgütlerimiz daha aktif hale geçtikçe, kitlelerle bağları yakınlaşmakta, emekçi halkın komünistlerin önderliğindeki savaşımı etkinleşmekte, bu ciddi görevin gerçekleşmesi

daha başarılı olmaktadır. Komünist Partisi'nin üyeler kazanması, emekçi halkın çıkarları için yaptığı savaşımın yolundan geçer.

Fakat sorunun diğer yönünü de hatırla tutuyoruz. Saflarımızı tekrar doldurmak girişimleri, Yunanistan Komünist Partisi'nin, her türden insana açık olduğu anlamına gelmez. Hayır, Parti üyeliği için müracaat eden istisnasız herkes, o kişinin, hazır olup - olmadığını, Komünist Partisi'nin bir üyesi olmaya layık olup - olmadığını belirleyecek bir araştırmadan geçecektir.

Bu konuda nasıl hareket ediyoruz? Size, bir komünistin karısı olan bir kadın işçiden bahsedeceğim. O, Cuntanın devrilmesinden sonra, kocasının yoldaşlarına, Parlamento'ya girecek komünist aday için ev ev gezerek oy için propaganda yapmak suretiyle yardım etti. Daha sonra, kendisi de Bölge Konseyi için aday gösterildi. Seçildi, işin üstesinden geldi ve yoldaşlar Onu, Parti üyeliği için tavsiye ettiler. Aday üye olarak kabul edildiği toplantıda, kendisine bölgenin ev kadınlarını, Demokratik Kadınlar Birliği'nde örgütlenme görevi verildi. Bu ve bunun gibi diğer görevleri gerçekleştirdikten sonra, Parti'ye bilinçli olarak ve kendi inancı ile gireceğini, Marksizm - Leninizmi ciddiyle incelemek istediğini kanıtladıktan sonra Parti'ye kabul edildi.

Bu tipik bir örnektir. Fakat, bütün yeni üyeler Parti'ye bu şekilde girmez. Birçoğu, bize Komünist Gençlik Örgütü'nden gelmektedir. Bu örgütün saflarında binlerce genç insan, komünist ideoloji ve politik mücadelenin ABC'sini öğrenirler. Birçok iyi insanda, Parti'ye, ciddi sınıf kavgalarından geçtikleri sendika ve diğer kitle örgütlerinden gelirler. Fakat bu durumda da, bireysel yaklaşım, tavsiyeler ve tecrübe devresi vazgeçilmeyen unsurdur.

Bu yasal gereklere, tüm Parti örgütlerince harfiyen uyulur. Komünistler yeni gelenlere karşı titizdirler. Parti kadrolarının ve eylemcilerinin çoğunluğu ağır bir savaşım okulundan geçmişler, tutuklamalara maruz kalmışlar, hapislerde, toplama kamplarında ve sürgünde 15 - 20 yıl geçirmişlerdir. Bunlar, çelikleşmiş komünistlerdir. Parti'yi, oportünizme karşı verilen zor savaşımında korudular. Bölünme dönemi boyunca toplama kamplarında, hapisanelerde ve gizliliğin getirdiği zorlu koşullar altında, Marksist - Leninist ilkelerin sağ kalması için, Komünist Parti'yi, yeni - tip bir parti şeklinde muhafaza etmek için savaştilar. Onların kendi tecrübeleri, daha önce belirttiğimiz gibi, Parti'nin ideolojik ve örgütsel birliğini korumayı ve Parti'nin sayısal büyümesinin, niteliksel güçlenmesi ile uyumlu olmasını sağlamayı bir gereksinim olarak görmelerine yardım etmektedir.

Kendisine «İç Yunan Komünist Partisi» diyen bir grubun varlığı ve eylemi; yeni - tip Parti'nin Leninist ilkelerinden sapılmasının getirdiği sonucun sürekli hatırlatıcısıdır. Onun bölücü

eylemleri, hükümet ve burjuva partileri tarafından, Yunan Komünist Partisi'ne karşı savaşlarında kullanılmaktadır. Bu grup, şimdi Kongresini yapmağa hazırlanıyor. * Bunların tezleri; delegelerinin sadece «İç YKP» nden değil, aynı zamanda asgari program ile temelde anlaşılan destekleyiciler arasından da seçileceğini belirtmektedir. Liderlerinden biri, bu konuyla ilgili olarak «İç YKP» nin, eski EDA'yı yasal varlığı sırasında takip eden, tüm marksist eğilimli sol güçleri, içermesi gerektiğini yazmaktadır. Şekilsiz ideolojik ve örgütsel yapısı bu gruba uymaktadır. Çünkü bu yapı taktiklerine uygundur. Böyle taktikleri çıkartan da partinin kendisidir. Bu taktikler, özellikle, «İç YKP» liderlerinin milliyetçi, anti - sosyalist, anti - sovyet eylemlerinde ve Marksizm - Leninizme hücumlarında belirlemektedir.

Birşey açıktır: Bizim görüşlerimiz bu gruba bütünüyle zıttır. Fakat hâlâ, daha sendikalar ve gençlik vs. arasında biraz etkinliği vardır. Bu çizginin özünü açığa çıkarmakla devrimci boşboğazlığına kanmış olanların «İç YKP» nin ideoloji ve pratiğinden ayrılmasına yardım ediyor.

Yeni bir kitle partisi inşası çabalarımızda, doğal olarak, zorluklarla karşılaştık. Ve kapitalist bir ülkedeki, her komünist Partisi'nin karşılaştığı objektif güçlüklerle değil, subjektif olanları ile de. Gizlilik içinde geçen 27 yılın, Parti çalışmasının bilinen stil ve yöntemlerine yansımaması olanaksızdı. Örneğin biz, mitingler düzenlemeye alışkın değiliz. İlegal koşullarda herşey gizli üyelerin ferdi temaslarına dayanmakta idi. Bu yüzden, yapılan mitingler genellikle sönük geçiyor. Birçok komünistin de, Leninist tip bir partinin çalışma tarzından hayli farklı bir çalışma tarzı olan, eski EDA içinde aktif olarak çalışmış olması da, Parti çalışmaları üzerinde iz bıraktı. Geçmişten kalan tüm bu olumsuz eğilimleri yenmeliyiz.

Merkez Komite'mizin geçen Kasım'da yapılan Üçüncü Genel Kurulu, Komünist Partisi'ni yeniden örgütleme ve aktif hale getirmenin ilk devresini —ki hayli başarılı gerçekleşti— özetledi ve varolan yetersizlikleri yenmeyi görev olarak saptadı. Yeni gelişme devresinde, Parti üye sayısını artırma çabalarını gevşetmeksizin, legal koşullara geçişten sonra kurulan birincil örgütlerin çalışmasını düzeltmek önemlidir; çünkü komünistlerin, yeni üyelerin ve özellikle gençlerin eğitildiği yerler onlardır. Birincil örgüt, onlar için sınıf savaşımının ilk Parti okuludur; çünkü burada dımsel sorunlar tartışılmakta, hedefler saptanmakta ve eleştiri - öz eleştiri pratiğe uygulanmaktadır. Marksizm - Leninizmin ilk derslerinin öğrenildiği yer, orasıdır. Pratik ideolojik savaşım sürecinde,

* Bu yazı, Haziran 1976'da yayımlanmıştır. (ç. n.)

komünistlerin ideolojik bakımdan çelikleştiği yer, orasıdır.

Birincil örgütlerimizi, Partimizin yaşayan hücreleri haline getirmek istiyoruz. Birincil örgüt, daha yüksek organın veya komitenin verdiği görevleri yapmakla kalmamalıdır; sadece kendi iç hayatını ilgilendirmeyen, güncel sorunlarla ilgilenip onları çözmek de görevidir. Şubelerimizin, emekçi halkın ilgilendiği sorunları açık şekilde anlamasını, savaşımalarını koordine etmesini ve yönetmesini istiyoruz; bu arada da, halkın isteklerinin karşılanmasını sağlamalı, demokratik ve anti - emperyalist güçlerin birliğini artırmalıdır.

Leninist bir kitle partisinin önemli bir özelliği de, bilimsel önceden - görme yeteneğinin, yani Marksist - Leninist teorinin yaratıcı bir biçimde uygulanmasıdır. Partinin, uzun - vadeli hedefleri —toplumun devrimci dönüşümü— için savaşımını, devrim sürecinin çeşitli dönemlerinde ara hedeflere yönelik savaşımı ile doğru olarak birleştirmesini, iyi bir teori bilgisinin sağladığını unutmuyor, bunu çalışmalarımızda daima hatırdta tutuyoruz. Marksizm - Leninizmin incelenmesi, üyelerin ideolojik ve teorik düzeylerini yükseltmekte, bu da komünistlerin ideolojik birliğinin temelini oluşturmaktadır. Marksist - Leninist çalışmaları örgütlerken, genellikle sıfırdan başlamak zorunda kalıyoruz. İlegal yıllar sırasında, bu çalışmalar daha özel koşullarda gerçekleştirildi. Hapishane ve toplama kampları, o zamanın Mar' izm - Leninizm üniversiteleri idiler. En iyi eğitilmiş Parti üyelerinin, bilgilerini genç yoldaşlara naklettiği yerler buralardı. Yine, uygun koşullar buldukları zaman, günlük devrimci çalışmalarını sürdüren komünistler, genellikle, daha iyi çalışmalar için gerekli zaman ve koşullardan yoksun idiler.

Şimdi, kasabalarda, komünistlerin haftada bir şubelerinde, Marksizm üzerine dersler için toplanmalarını sağlamış bulunuyoruz. Bu dersler, kıdemli, teorik düzeyi iyi olan yoldaşlar tarafından yönetilmekte ve ideolojik sorunlar tartışılmaktadır. Şimdiye kadar böyle dersleri, illerde, düzenli şekilde örgütlemeye muvafak olamadık. Fakat, yeni kadroların eğitilmesi ile ve gerekli koşullar sağlandığı zaman, bu çalışmalar genişletilecektir.

Bazı zamanlar bize soruyorlar: Parti'nin ideolojik birliği üzerinde ısrar ettiğimiz için haklı mıyız? Sorunu bu şekilde koymakla, komünistlerle ortak politik hedef —demokrasinin genişletilmesi ve sosyalizm için— birlikte çalışmaya hazır olanları soğuttuğumuz belirtiliyor. Buna yanıtımız şudur: aynı fikirde olanların ittifakı ve proletaryanın örgütlü gücü olan Parti; değişik ideolojiler taşıyıp, ortak bir hedef kovalayan ve ortak savaşıma katılan güçlerin geniş ittifakı ile karıştırılmamalıdır.

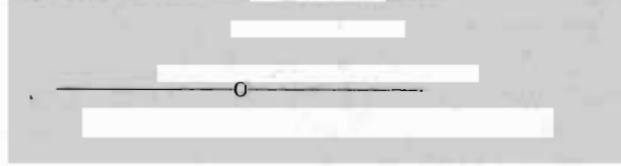
Partimiz, taşrada da büyük etkiye sahiptir. Yakın bağlarımızı

zın bulunduğu aktif destekleyicilerimiz vardır. Parti tarafından düzenlenen mitinglerde ve emekçi halkın çıkarları için verilen günlük savaşımelerde, aktif görevler almakta ve kitle örgütlerinde, sendikalarda vs. katılmaktadırlar. Komünistlerden az aktif olmamalarına rağmen, çeşitli nedenlerden ötürü henüz Parti'ye katılmadılar. Çeşitli kitle kampanyalarına ve özellikle seçim kampanyalarına katılan, daha az aktif destekleyicilerimiz de vardır. Onlarla olan bağlarımızı da güçlendirmekteyiz.

Hedefimiz, tüm kitle örgütlerinde ve özellikle sendikalarda, sesi duyulan yetkin savaşçılar haline gelmektir. İşçilerin ve diğer emekçi halkın çoğunluğunu kazanmaya çalışıyoruz. Komünist ideolojiyi onların içine yerleştirmek ve onları, Parti'nin kısa ve uzun vadeli stratejik hedefleri için, yeni bir demokrasi ve sosyalizm için, savaşıma çekmek istiyoruz. Böylece, devrim ordusunu emin bir şekilde yaratıyoruz.

Aynı zamanda, tüm demokratik güçlere aktif işbirliği öneriyoruz. Yakın zamanlarda, Parti, bu konuya ilişkin olarak özel bir bildiri yayınladı. Bu bildiri, uygun ve geniş demokratik değişiklikler için, Yunanistan'ı emperyalizme bağımlı olmaktan kurtarmak için, Yunanistan'ın çıkarlarının çokuluslu tekellerin çıkarlarına bağımlı olmaması için verilen savaşımında tüm demokratik, anti - emperyalist ve anti - tekel güçleri birleştirmeye çağırırdı. Bu birliğin başlatıcısı olan Komünist Partisi, halkların yazgısına ve Yunanistan'daki devrimci sürecin gelişmesine olan tarihi sorumluluğunun bilincindedir.

Partimizi ve örgütlerini, yoğun ve sert bir savaşım içinde, denmiş ve sınavdan geçmiş Leninist ilkelerin temelinde inşa ediyoruz. Parti'yi doğru şekilde inşa ettiğimize ve halkına daha iyi bir gelecek vermeye muvaffak olacağına eminiz.

TÜSTAV

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

ayın haber özetleri(*)

SOVYET ÖNERİLERİ SİLAHSIZLANMA İÇİN PRATİK YOLLAR GÖSTERİYOR

BMT Genel Kurulu'nun, New York'ta başlayan 31. Olağan Toplantı döneminde ağırlık merkezini, önceki dönemlerde olduğu gibi gene silahsızlanma problemleri oluşturmaktadır. Gündemdeki 122 sorundan 20 tanesi, doğrudan doğruya çağımızın bu en güncel sorunu ile ilgilidir.

Gene bu günlerde, Helsinki'de, silahlanma yarışına son verilmesi, silahsızlanma ve detant konularına ilişkin olarak temsili bir zirve konferansı yapılmıştır.

Uluslararası yaşamda meydana gelen bu iki önemli olayın, aynı zamana rastlaması, hiç kuşku yok ki tesadüfi bir karakter taşımamaktadır. Bu durum, insanlığın karşı karşıya bulunduğu, çözümü ivedilikle gerekli sorunların çözümü için, tüm diplomasi ve kamuoyu güçlerinin seferber olduklarını kanıtlamaktadır.

Barışçı Sovyet girişimlerinin, BMT Genel Kurulu'nun olağan toplantı dönemi çalışmalarının ağırlık merkezini oluşturması, artık iyi ve kurallı uygun bir gelenek haline almıştır.

SBKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve SSCB Dışişleri Bakanı Andrey Gromiko; yeni toplantı döneminde yaptığı ilk konuşmada, bütün katılanların dikkatini bir kez daha, silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi için zorunlu olan önlemlerin

ivedilikle görüşülmesi konusuna çekmiştir. Uluslararası durumun bir analizi ve böyle gerçeğe uygun bir yaklaşım sağlayan koşullar, bu yoldaki gelişme perspektifleri, bu konuşmada en inandırıcı ifadesini bulmuştur. «Sovyetler Birliği'nin silahlanma yarışına son verilmesine ve silahsızlanmaya ilişkin memorandumunda» Sovyetler Birliği'nin tutumu kısaca kanıtlanmış ve açık bir biçimde belirtilmiştir. Bu memorandumda Sovyetler Birliği; tüm dünya devletlerini, kapsamları ve önlemleri bakımından uluslararası ilişkilerde önemli bir yer tutan sorunların çözülmesi için çabalarını artırmaya çağırılmaktadır. Bugün, insanlığın önünde dünyayı tehdide devam eden imha savaşının önüne geçilmesinden daha önemli bir başka ivedi görev yoktur.

Modern bir nükleer savaş başlığı, İkinci Dünya Savaşında kullanılan, tüm patlayıcı maddelerin taşıdığı enerjiyi kat kat aşan bir imha gücüne sahiptir.

Bu arada, kitle imha silahları da bilimsel - teknik devrimin en yeni buluşlarını benimseyerek etkinleşmeye devam etmektedir.

Memorandumda silahlanma yarışını «terör dengesi» gibi göstererek, bunu barışın garantisi imiş gibi açıklayan kavrayışın baştan başa sahte olduğu belirtilmektedir. BMT'nin dünya çapında ün yapmış olan eksperleri tarafından hazırlanan resmi

* «Aynın Haber Özetleri» Sovyetler Birliği Haber Ajansı — Tass'ın; APN Ajansı'nın; ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliği «Basın Bülteni»nin Türkiye'de yayınlanan, TÜRKÇE Bültenleri'nden derlenmektedir.

raporda, kitle imha silahlarının hazırlanmasında atılan her yeni adımla çok daha tehlikeli bir güvensizlik ve aşırı tehlikeli devrelerin başladığı gayet adilane bir biçimde itiraf edilmiştir.

Silahlanma yarışı, kimsenin güvenliğini sağlamamakta, fakat herkes için korkunç bir tehlike arz etmektedir. Silahlanma yarışının devamının, siyasal detantın iyileştirilmesine sınır koyacağı, devletlerarası ilişkilerde ulaşılmış başarıları hiçe indireceği gözden kaçırılmamalıdır.

Günümüzde silahlanma yarışına son verilmesinde, daha kesin bir ilerleme kaydedilmesi için, yeni siyasal ve ekonomik önlemler alınmaktadır. Tüm devletlerin görevi, uluslararası barış ve güvenlik yararına elverişli olanaklardan maksimum derecede yararlanmaktır.

Sovyetler Birliği, önce de olduğu gibi, genel ve tam bir silahsızlanma için alınacak her türlü radikal önlemler konusunda anlaşmaya hazırdır. Eğer herkes, bu amaçların hemen gerçekleştirilmesine girişmezse, o zaman adım adım, derece derece ilerlenmelidir. Silahlanma yarışına son verilmesi konusunda yapılan tartışmaları bırakıp, söylenenlerin pratikte uygulanması son derece önemlidir.

Sovyetler Birliği'nin görüşüne göre, devletlerin çağdaş koşullarla silahsızlanmanın sağlanması için yapacakları çalışmaların en önemli yönlemleri şunlardır :

1- Nükleer silahlanma yarışının azaltılması, nükleer silahların ortadan kaldırılması :

Nükleer silahsızlanmanın, ancak nükleer silahlara sahip tüm ülkelerin katıldığı taktirde gerçekleşebileceği açıktır. SSCB'ye gelince, defalarca açıklandığı gibi, gereken görüşmelerin yapılması için her zaman masa başına oturmaya hazırdır. Sovyetler Birliği, tüm dünya halklarının nükleer silahsızlanma ile ilgili olmalarını nedeniyle, nükleer silahı ol-

mayan ülkelerin de bu görüşmelere katılmasına itiraz etmemektedir.

2- Nükleer silah denemelerinin yasaklanması :

Bu önemli sorunun, tam bir nükleer silahsızlanma için yapılacak olan görüşmelerin sonucu beklenmeden çözümlenmesi gerekmektedir. Herşeyden önce bu silahın niteliksel olarak geliştirilmesine bir sınır konulmalıdır.

3- Nükleer silahın yayılmama rejiminin sağlanması :

Anlaşma katılımcılarının sayısı, yaklaşık olarak 100 devleti bulmaktadır. Katılımcılar çevresinin maksimum derecede genişletilmesi için, öncelikle nükleer silahlara sahip ve bu silahlara sahip sayılabilecek devletlerin katılımı gerekmektedir. Nükleer enerjinin, barışçı amaçlarla kullanılması alanında yapılan uluslararası işbirliğinin, nükleer silahların yayılmasında bir yol olmaması için kesin garantilerin bulunması da gereklidir.

4- Kimyasal silahın yasaklanması ve kaldırılması :

Bu sorunun, bakteriyolojik silahlara yapıldığı gibi, radikal bir şekilde ve bir defada çözümlenmesi gerekirdi. Fakat, bu konuda, Batı devletleri tarafından yapılmış olan bir hazırlık yoktur, kimyasal silahların en tehlikeli, öldürücü türlerinin yasaklanması ve ortadan kaldırılması için anlaşmaya varılması gerekmektedir. Batılı çevrelerin frenlenmesinde yararlanılan denetim sorununda, daha önce imzalanmış buna benzer anlaşmalardan kazanılan olumlu deneyler gözönüne alınmalıdır. Bununla beraber, Sovyetler Birliği, bu silah rezervlerinin ortadan kaldırılmasının denetim yöntemini görüşmeye, ek denetim prosedürlerini kullanma olanaklarının gözden geçirilmesine hazırdır.

5- Yeni fip ve yeni sitem kitle imha silahlarının yapımının yasaklanması :

Bu önerinin önemi, silahlanma yarışının yeni alanlara yayılmasını ön-

lemesinde. Halen bu konu üzerinde görüşmeler sürdürülmektedir ve buna son derece dikkat edilmesi gerekmektedir.

6- Silahlı kuvvetlerin ve klasik silahların azaltılması :

Yaşam; devletleri, uçakların, top- ların, tankların ve bu tür klasik silah- ların modern türleri ile donatılan si- lahlı kuvvetlerin azaltılması için, ger- çek önlemlerin alınmasına zorlamak- tadır. Yabancı topraklarda bulunan yabancı askeri üslerin ortadan kaldı- rılması, bu üslerde bulunan yabancı askerlerin geri çekilmesi için de, ye- ni çabaların harcanması gerekmektedir. Bütün bunlar, savaş tehlikesini önemli derecede azaltacak, ekonomik harcamaların yükünü hafifletecektir. Viyana'da yapılan görüşmelerde Batı- lı devletlerin bu soruna daha gerçek- çi bir şekilde yaklaşmaları gerekme- ktedir.

7- Hint Okyanusu'ndaki ve di- ğer bölgelerdeki barış alanları :

Sovyetler Birliği, buna benzer önerilere anlayışla eğilmektedir. SSCB'nin hiç bir zaman Hint Okya- nus'unda askeri üsler kurmak gibi bir niyeti yoktu ve şimdi de yoktur. Okyanus ve deniz devletlerinin, karşı- lıklı olarak askeri eylemlerinin azal- tılması için, diğer devletlerle birlikte çözüm yolu aramaya hazırdır.

8- Askeri bütçelerin kısıtılması :

Sovyetlerin bu önerisi, silahlan- ma yarışına son verilmesi ve silah- sızlanma için perspektifli konsepsi- yonlardan (görüşlerden) biri olabi- lir. Askeri bütçelerin kısıtılması ile hemen olumlu bir sonuç alınabilecektir.

9- Silahsızlanma sorunları: üze- rinde yapılan görüşme şekillerinin

çoğaltılması :

Bugüne kadar kullanılmakta olan iki taraflı, grup halinde, bölgesel ve evrensel görüşme şekilleri yararlıdır. Fakat, bu görüşme şekillerinin daha geniş kapsamlı ve yetkin yeni şekil- lerle desteklenmesi gerekliliği vardır. Bu konuda, tüm ilgili devletlerin eşit hak temeline dayanarak, bu ortak so- runa katkıda bulunabilecekleri, silah- sızlanmaya ilişkin zirve konferansı çağrısını yeni görüşme şekillerinden biri olarak niteleyebiliriz.

BMT Genel Kurulu'nun, silahsız- lanma sorunlarının geniş kapsamlı bir şekilde incelemesi, ortak çabalarla bu sorunların çözüm yollarının belirlen- mesi, pratik adımlar için, hazırla- nacak uzun süreli programların düzenlenmesi konusunda yapacağı özel bir toplantıda yararlı ola- bilir. Bu toplantı, silahsızlanma prob- lemlerinin çözümünde bir dönüm nok- tası olacak şekilde hazırlanmalı, ör- gütlenmeli ve yapılmalıdır. Böyle bir toplantının yapılması, silahsızlanma konusunda yapılacak olan zirve kon- feransını engellemelidir. SSCB, bu tür bir toplantı çağrısını, kararları ile, silahsızlanma sorunlarının daha geniş ve radikal bir şekilde görüşül- mesini sağlayacak zirve konferansı arasında, bir ara - aşama olarak öngör- mektedir.

Gerçekleştirilmeleri için, öneri ve tasarılarını tüm dünya devletleri- nin bilgisine sunan SSCB, bunların dik- katle inceleneceklerini ve insanlığın karşı karşıya bulunduğu tarihi sorun- ların çözümünde, pratik sonuçlara ulaşılmasına yardım edeceklerini ümit etmektedir.

Sviatoslav Kozlov- APN Siyasi Yorumcusu

BMT: VIETNAM'A KARŞI AMERİKAN ENGELLEMESİ

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti; BMT'deki daimi temsilcisi Din Ba Thi'nin ağzından, BMT Tüzüğü'nün il-

kelerini sıkı sıkıya gözetmeyi ve BMT'nin başlıca görevini yerine getirmesi- ne yardımcı bulunmayı taahhüt etti- ğini açıklamıştı.

Şimdi, Vietnam Sosyalist Cumhu-

riyeti'nin, BMT Tüzüğü'nün dördüncü maddesinde belirtilen ve örgütün yeni üyelerine sunulan taleplere tamamen cevap veremeyeceği konusunda, gerçekten kuşku duyan kişilerin bulunabileceğine inanılmaz. Sağduyu, en geniş temsil gücüne sahip uluslararası forumun kapılarının, Vietnam önünde ardına kadar açılması gerektiğini gösteriyor.

Fakat, Vietnam'ı BMT'ye götürecek olan yolda, yeniden suni engeller ortaya çıkıyor, geçen yıl olduğu gibi, gene Amerika Birleşik Devletleri'nin vetosu görünüyor.

Geçen yıl Birleşik Devletler, iki Vietnam'ın da BMT'ye kabulü aleyhinde oy veren tek Güvenlik Konseyi üyesi idi. Amerika'nın geleneksel müttefikleri bile, sağma «kanıtlara» dayanan bu vetoyu desteklemek istememişlerdi. Washington, o zaman, Demokratik Vietnam Cumhuriyeti'nin ve Güney Vietnam Cumhuriyeti'nin üyeliğini, Güney Kore'nin BMT'ye kabulü koşuluna bağlamıştı.

Doğal olarak, dünya ülkelerinin çoğunluğu; Güney Kore yönetimini, sadece, Kore halkını temsil etmemekle kalmayıp, aynı zamanda, Kore Yarımadası'nın güneyinde en kötü biçimde bir totaliter rejim kurduğu için, ultimatov şeklindeki bu isteği kabul etmemişlerdi.

Washington, temelden yoksun tutumunu haklı çıkarmak için, şimdi de inadınıcı olmayan «kanıtlar» ileri sürüyor. Güney Kore'ye ilişkin tezin yanısıra, Vietnam'a karşı saldırı yıllarında kaybolan Amerikalılar sorunu da politika alanına çıkarıldı. Örneğin Başkan Ford, bu Amerikalıların akibetine ilişkin olarak Hanoi tarafından «doğru bilgiler» verilinceye kadar, Amerikan - Vietnam ilişkilerinde hiç bir ilerleme olamayacağını açıklamış ve insanların açısından yararlanmanın «insanlık dışı ve gaddarca» olduğunu eklemiştir.

Hümanizm çağrısıyla hafifçe pudralanmış olan bu suni engelleme, en azından şaşkınlık dolu üç soruyu or-

taya çıkarıyor :

Öncelikle şu hususun sorulması gerekirdi: ABD gibi güçlü bir devletin hükümetinin, ikili ilişkilerin durumunu; BMT çerçevesinde barışın korunması ve uluslararası güvenliğin güçlendirilmesi gibi dünya sorunlarına bağlı kılması, uygun bir davranış mıdır? BMT kararları, Birleşik Devletler'in topraklarında bulunsa bile, Vietnam, ABD'ye çalışmak üzere kiralanmamıştır! Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti; Birleşmiş Milletler'in genel dünya barışının korunması konusundaki somut eylemlerine aktif olarak katılmak, halkların güvenliğinin sağlanması için harcanan ortak çabalara, katkıda bulunmak istiyor. Washington, sorunun çözümüne emperyalist açıdan yaklaşıyor: Vietnam'ın BMT'de olması yada olmaması, sadece, Vietnam halkının değil, fakat aynı zamanda, tüm bloksuz ülkelerin ve tüm ilericiler insanlığın gönlünü kıracaktır.

Eğer ABD, uluslararası kamuoyunu hesaba katmak istemiyorsa ve herşeye rağmen, ortaya çıkan fırsattan kendi bencil amaçları için yararlanmak niyetindeyse, şu soru sorulabilir: Amerikan - Vietnam ilişkilerinin normalleşmesine ve şu halde, karşılıklı çıkar arzeden sorunların çözümüne kim engel oluyor?

Son altı ay boyunca, taraflar, ikili görüşmelerin hazırlanması amacıyla üç kez nota teatisinde bulundular. Vietnam, Amerika'yla olan ilişkilerini normalleştirme isteğini defalarca açıkladı. Eylül ayı başında, Vietnam'a Amerikan saldırısı yıllarında ölen 12 pilot hakkında bilgi verdi. Ancak, Amerikan tarafı pasif davranmış ve hatta son Vietnam notasına cevap bile vermedi.

Hanoi bu suskunluğu, Washington'un Paris Anlaşması yükümlülüklerinden kaçınma niyetiyle bağdaştırıyor. Bilindiği gibi, Birleşik Devletler, kayıplara ilişkin maddenin hemen yerine getirilmesini talep ediyor, fakat; ABD'nin savaş yaralarının tedavisine ve Vietnam'da savaş sonrası kuruculuğuna katkıda bulunmasına ilişkin

yükümlülüklerinin belirtildiği, 21. madeyi yerine getirmek istemiyor.

«İnsanlık dışı gaddarlık» suçlamalarına gelince, Sovyet kamuoyunun düşüncesine göre, Vietnam'a yapılan bu suçlamalar; böylesi bir tepkiye olanak vermeyecek şeyler sözkonusu olduğu gibi, sadece, acı bir gülümsemeye neden olacak suçlamalardır.

Vietnam'da, 50 bin Amerikalının ölümü, Birleşik Devletlerin saldırı savaşının sonucudur. Yakınları Hind - Çin'i ormanlarında ölen yada kaybolan Amerikan ailelerinin acısını, Vietnam'ın hesabına yazmak olanaksızdır.

Kuşkusuz, yakınlarını Vietnam'da kaybeden Amerikan ailelerinin acısının nedeni, Washington'da gayet iyi anlaşılmaktadır. Hiç şüphe yok ki, Washington'dakiler; kayıplar sorununun, sırf dünya kamuoyunu yanılgıya düşürmek ve ABD'nin gerçekçi olmayan tutumunu, dünya kamuoyu nazarında bir dereceye kadar yumuşatmaya çalışmak için uydurulduğunu anlıyorlar. Amerikalılara ilişkin bu «kaygının», önümüzdeki seçim kampanyası sırasında, oy toplama amacı taşıması da olanak dahilindedir.

Eğer, dış politika amaçlarından söz etmek gerekirse; Washington tarafından, Vietnam'ı BMT'ye gürülen yolda çıkarılan suni engeller, Vietnam halkını uluslararası bir kürsüden yoksun bırakmak için düşünülmüştür. Önde gelen bir emperyalist

devlet; kendi görüşüne göre, emperyalist saldırıya karşı, özgür gelişme hakkını korumak için verdiği savaşında, büyük deney kazanmış olan sosyalist Vietnam'ın gelişen ülkelere yapabileceği «tehlikeli» etkiden korkuyor herhalde. Zaten, geçenlerde Kolombo'da bir araya gelen, 85 bloksuz ülkenin liderlerinin görüşüne göre, Vietnam halkının utku kazanan savaşını, tüm dünyadaki halkların ortak düşmana; yani; emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni - sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme uğrunda ortak savaşımına büyük bir katkı olmaktadır.

Bloksuz ülkelerin Kolombo'daki Beşinci Zirve Toplantısı; Güvenlik Konseyi'ni, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin BMT üyeliğine kabul edilmesine ilişkin isteğini ivedilikle ve olumlu olarak ele almaya çağırmıştı.

Sovyet kamuoyu da, Vietnam'ın bu yasal isteğini tam olarak desteklemektedir.

Bununla birlikte, Sovyet kamuoyu, zamanın ruhuna ve Washington'un, geçen yıl Helsinki'de, Amerika Başkanı tarafından da imzalanan Sonuç Belge'den çıkan yükümlülüklerine ters düşen Birleşik Devletlerin, bu konudaki tutumunu da kesinlikle kınamaktadır.

Aleksandr Lavrentyev- APN
Gözlemcisi

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERE NİÇİN YARDIM EDİYOR?

Amerikan Senatosu, meydan kavgalarına benzeyen ve aylar süren tartışmalardan sonra, 30 Haziran'da, o gün biten 1976 mali yılı dış yardım ödenekleri hakkındaki yasa tasarısını onayladı. Cumhurbaşkanı G. Ford, yasa tasarısını imzaladı. Artık, bitmiş bir yılın ödenekleri hakkındaki bu tuhaf yasa, işte böyle ortaya çıktı.

Sorun, her ne kadar ABD'nin gelişmekte olan ülkelere yardımı ile ilgili ise de, bu durumda bir olağanüstülük yoktur. Amerika Birleşik Devletleri'nin, «Üçüncü Dünya» ülkelere, yardım politikasını gerçekleştirdiği 20 yıllık süre içinde, yardımlar hakkındaki yasa tasarılarının müzakereleri ve kabulü; politika, iş ve bilim çevrelerinde ardı - arkası kesilmez tartışmalarla aynı zamanda aynı sorunlar üzerinde yapılıyordu: kime

yardım edilecek? Ne kadar verilecek? Ne üzerinden verilecek? Hangi ölçütler kılavuz edinilecek? Ve her zaman yardım edilecek mi?

Amerika, yardım etmekten vazgeçmeyeceğine göre, sonuncu soru, daha çok şekli kalmaktadır. Bu; ABD yönetici çevrelerinin «Üçüncü Dünya»nın, kadın, erkek, çocuk, aç insan kitleleri önünde derin bir moral huzursuzluğu duyması nedeni ile değildir. Sorun başkadır.

Truman'ın sözlerine göre, yardımda bulunma, Amerika Birleşik Devletlerinin «köklü çıkarları» için gereklidir. Askeri, ekonomik yada teknik olsun, Amerikan yardımının her şeyden önce politik bir anlamı vardır: bu, dış politika silahı olmakta, emperyalizmin evrensel stratejisinin önemli sorunlarının çözümüne hizmet etmektedir. Profesör G. Morgenthau, «Dış Yardım Niçin Gereklidir?» isimli kitabında, dış yardım sorununun ülkenin politik çizgisinin temeli olarak incelenmesi gerektiğini yazmaktadır. Morgenthau: «Bu noktada dış yardım politikası, diplomasi, askeri yada propaganda politikasından pek farklı değildir. Tüm bu silahlar, ulusların politika silah depolarında bulunur» demektedir. Uzun yıllar, Uluslararası Sorunlar Senato Komisyonu'na başkanlık etmiş olan senatör G. W. Fullbright, dış ülkelere yapılan yardımın, daha uzur zaman ABD dış politikasının önemli bir silahı olarak kalacağını söylemişti.

50 yıllarında, özgürlüğüne kavuşmuş genç devletlere yapılan yardımdan: onların, Batı'nın askeri - politik birlik sistemine katılmalarını, bir başka deyişle, onların kendi bağımsız dış politikalarından vazgeçmelerini sağlamak için bir çeşit rüşvet olarak yararlanılıyordu.

60 yıllarında; ABD, «Üçüncü Dünya» ülkelerine yaptığı yardımlardan, Güney yarımkürede «komünizmi yenmek» için yararlanılmaya çalıştı. Washington'un görüşüne göre, Amerikan yardımı, genç devletlerde yerli özel sermayenin geliştirilmesi ve ya-

bancı sermayenin sokulması için elverişli koşullar yaratmalı, yani, bu ülkelerin gelişiminin, kapitalist doğrultuda olması için yardım etmelidir.

Son yıllarda, dünyada, sosyalizmin yararına değişen güç dengesi koşullarında, «Üçüncü Dünya» ülkelerinin anti - emperyalist dayanışmalarının artışı koşullarında, bu ülkelerde, ekonomik ve sosyal gelişim yolunun seçilmesi için yapılan savaşın şiddetlenmesi sonucu, Washington'da, yardımların gittikçe daha sık politik bir konjonktürle ilgili olarak verilmesi düşüncesini doğurmuştur.

Günümüzde ABD yardımları, «Üçüncü Dünya» bölgesindeki anlaşmazlıklarda, taraflardan biri yararına kullanılıyor. Yakın - Doğu anlaşmazlığının baş örgütleyicisi ve bu anlaşmazlığa ilham veren İsrail, tüm rekorları kırarak en fazla yardım alan ülke olmuştur. Son haberlere göre, Amerikan Kongresi, 1976 mali yılında İsrail'e yardım için 2,5 milyar dolar ayırmış ve 1977 yılı içinde de yaklaşık olarak 2 milyar dolar daha vermeyi taahhüt etmiştir. Federal Almanya Cumhuriyetinde bulunan, büyük bir parti Amerikan silahının, ABD gemilerinde Lübnan'ın sağcı güçlerine gönderildiği bugün artık herkesçe bilinmektedir.

ABD, gelişmekte olan ülkelerin, demokratik ve devrimci güçlerini ortadan kaldırmaya çalışan sağcı gerici gruplarına da memnuniyetle yardım ediyor. Şili ve Angola bunun en açık örnekleridir.

ABD yönetici çevreleri, yardımları, gelişmekte olan ülke hükümetlerinin gerek iç ve gerekse dış politikadaki hareket tarzlarına bağımlı kılıyorlar. Örneğin G.A. Nasır hükümeti, ülkede ilerici bir sosyo - ekonomik reform yaparak, uluslararası arenada anti - emperyalist bir tutumla Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle dostluk politikasını izlemeye başlayınca, Mısır, hiç bir Amerikan yardımı alamamıştı.

Oysa Mısır'ın Cumhurbaşkanı Nasır döneminde uygulanan politikayı yeniden gözden geçirip, yabancı ser-

mayeye kapılarını açması, uluslararası arenada ise, anti - emperyalist tutumu terk ederek, 1971 yılında Sovyetler Birliği ile imzaladığı ve durumu köklü bir şekilde değiştiren işbirliği anlaşmasını tek taraflı iptal etmesi, ABD yönetici çevrelerinin daha fazla işine gelirdi. 1976 - 1977 yılları için, Mısır'a toplam 2 milyar dolar yardım taahhüt edilmişti. ABD hükümeti, bu yardımın ülkenin iç ve dış politikasının yeniden düzenlenmesi için verildiğini saklamıyor.

Bir başka örnek. 1971 yılında ABD, Bangladeş'in bağımsızlığı için yapılan savaş sırasında Hindistan'a yaptığı ekonomik yardımını kesti. Daha sonra da, Hindistan Cumhuriyeti hükümetinin demokratik reformun gerçekleştirilmesi doğrultusundaki politikası, ayrıca, gerici komplonun başarısızlığa uğratılmasına yönelik önlemleri, ABD'nin işine gelmediğinden yardımların yenilenmesine ilişkin görüşmeler ertelendi. ABD, 1976 mali yılında, Hindistan'a 75 milyon dolar ayırmak istedi, ama gene, Hindistan'daki durumun değişikliği nedeniyle bu programı yürürlükten kaldırdı. İndira Gandhi'nin, Hindistan Ulusal Kongre Partisinin Kongresinde yaptığı ve kanıtlara dayanarak, Cumhurbaşkanı Alende'yi deviren ve öldüren güçlerin Hindistan'ı da tehdit ettiklerini açıkladığı konuşması, onları çok kızdırmıştı.

ABD'nin gerici güçlerin her çeşidini desteklediğini Şili deneyimi kanıtıyor. 1976 - 1977 mali yılında Washington Pinochet guruhuna, tahvilleri hesaba katmadan toplam 27,5 milyon dolar ayırdı.

Yardımların, kime ve ne için verilmesini daha iyi bilebilmek için, 1975

DEMOKRASİ BAROMETRESİ NEYİ GÖSTERİYOR?

Geçen yılın yazında, Helsinki'de yapılan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın sonuç belgesinde şu sözler yazılıdır:

yılı sonunda Dışişleri Bakanı Kissinger'in başkanlığında, BMT'deki «Üçüncü Dünya» ülkelerinin oy verme durumlarının kontrolü ve sonuçlarının analizi için bir bölüm kurdu. Bu analizin ilk sonuçları ile siyonizmin kınanmasına ilişkin kararı onaylamaları nedeni ile, Tanzanya ve Güyan'a yapılan yardımlar durdurulmuş, buna karşılık, BMT'de ABD'nin tutumunu desteklediklerinden ötürü Malavi ve Fildişi Sahili'ne ek yardımlar verilmişti.

Güyan gazetesi «Mirror»; Washington'un bu hareketini, haklı olarak «büyük çop politikasının» modern bir türü olarak karakterize etmişti.

Belirli politik koşullarda verilen ABD yardımı, yeni - sömürgecilik politikasının temelini oluşturmaktadır. Bu yardımlar, ABD'nin stratejik çıkarlarına hizmet etmek ve ülkenin yönetici çevreleri ile tekellerine, politik ve ekonomik yararlar sağlamak için yapılmaktadır.

Şimdi, tarihsel boyutlardaki yüce görevleri yerine getiren gelişmekte olan ülkelerin ise; gelişmiş ülkelerin, sadece asırlık geri - kalmışlıklarının giderilmesine yönelik olmayan, her halkın kendi iç sorunlarını çözme hakkının gerçekleştirilmesine, ulusal zenginliklerine egemen olmalarına engel olmayacak, bağımsızlıklarını çiğnemeyecek, ulusal onurlarını alçaltmayacak yardımlarına ihtiyacı vardır. Fakat, ABD ve yeni - sömürgecilik politikasını izleyen Batı'nın diğer gelişmiş ülkeleri, bu tür bir yardımı kesinlikle gerçekleştirebilecek bir durumda değillerdir.

E. Fedotova- Tarih Bilimleri
Doktor Adayı

«Toplantıya katılan devletler; ırk,ı cinsi, dili ve dinj ne olursa olsun, tüm insanların haklarına ve temel özgürlüklerine, bu arada düşünce, vicdan, din ve görüş özgürlüklerine saygı gösterecekler».

Toplantıya katılan devletler, insan kişiliğine özgü saygınlıklardan doğan ve kişinin özgürce ve bütünüyle gelişmesi için önemli olan medeni, siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel hakların ve özgürlüklerin ve diğer hak ve özgürlüklerin, etkili bir biçimde uygulanması eylemini destekleyip geliştireceklerini belirtmişlerdi.

Belgenin «cinsi ne olursa olsun» sözlerine dikkati çekmek gerekir. Bu; kadınlara, erkeklerle aynı hakların sağlanmasını gerektirmektedir. Bir başka konu da şudur ki: aynı yılın sonbaharında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 30 ncu toplantısı; 1976 - 1985 yıllarını kapsayan on yıllık dönemi, «eşitlik, gelişme ve barış» belgisiyle, kadınları koruma dönemi olarak ilan etmeyi kararlaştırmış ve devletleri, kadınlara yapılan farklı davranışa son vermeye çağırılmıştı. Kadınlara uygulanan farklı davranış, çok haklı olarak, insan saygınlığına karşı işlenen bir cinayet olarak kabul edilir.

Madem ki, 35 devletin temsilcileri, insan haklarına saygı gösterilmesi ilkesine sadık olduklarını doğrulayarak, Helsinki Toplantısı'nın Sonuç Belgesi'ni imzalamışlardır, o halde, neden kadınların (ki, bunlar dünya nüfusunun yarısını bulmaktadırlar) haklarını ve saygınlığını korumak gerekmektedir?

Çünkü, şimdiye kadar, kapitalist ülkelerde kadınlar, ne siyasal yaşamda, ne çalışma, eğitim ve aile yaşamında erkeklerle aynı haklardan yararlanmamışlardır.

SSCB'de ise, insan hakları konseptiyonu ile kadınlara farklı davranışın yasaklanması, kadınlara hak eşitliği sağlanması konseptiyonuyla beraber uygulanmıştır.

Kadın ve Parlamento

SSCB Yüksek Şura'sının toplantılarında, bir çok kadın görmek mümkündür, bunlar, ülkenin yasama organında tüm sayıların üçte birini, yani 475 kişiyi bulmaktadırlar. Birlik ve özerk cumhuriyetlerin Yüksek Şura'larında, sayıların yüzde otuzaltıdan fazlası kadındır. Yani, bunlarda

3 bin 500 kadın sayılabilmektedir. Yerel Yönetim Meclisleri üyeleri arasında, bir milyondan fazla kadın bulunmakta olup, bunlar tüm üyelerin yarısını oluşturmaktadırlar.

Kapitalist devletlerde, son 30 yılda kadınlar, eşit siyasal haklar için savaşa belli başarılar kazanmışlardır. Hemen hemen tüm ülkelerde, kadınlara seçilme hakkı sağlanmış bulunmaktadır. Fakat, üst düzeydeki yada yerel yönetim organlarına pek az kadın seçilmiş bulunmaktadır. Örneğin, tüm kapitalist ülkelerin parlamentolarına seçilen kadınların toplam sayısı, SSCB Yüksek Şura'sına seçilen kadın sayısından azdır. Ayrıca, bazı kapitalist ülkelerde bu tür organlara seçilen kadınların sayısı azalmaktadır.

Örneğin, Fransa Millet Meclisinde halen, sadece 8 kadın bulunmaktadır. Amerika'da, 94 ncü dönem Kongresinde, 438'i bulan tüm Kongre üyeleri arasında, sadece 18 kadın bulunmaktadır. Senatoda ise, bir tek kadın bile yoktur. Federal Almanya Cumhuriyeti'nin, yüksek egemenlik organı olan Parlamento'da, kadınlara ait sandalyelerin sayısı ancak %7'yi bulmaktadır. 264 sayılabildikleri Kanada Parlamentosu'nun Avam Kamarası için yapılan son federal seçimlerde, sadece bir tek kadın seçilmişti.

Kapitalist ülkelerde, kadınların siyasal «hak eşitliği» işte böyle uygulanmaktadır.

Farklı Davranıştan Elde Edilen Kâr

Çalışma hakkı, insanların tüm hak ve özgürlükleri arasında başlıca haklardan biridir. Bu hakkı uygulamak için, çalışmak isteyen henkese iş sağlamak ve herkesi işsizlikten korumak gerekir.

SSCB'de işsizlik, 50 yıl kadar önce ortadan kaldırılmıştı. SSCB'de çalışabilecek durumda olan tüm kadınların yüzde 92'sine yani, çalışmak yada okumak isteyen kadınların hemen hepsine, bu olanak sağlanmış bulunmaktadır. Son zamanlarda, Sovyet sosyoloji uzmanlarının gerçekleştirdikleri bir anketin sonucundan anlaşıldığına göre, kadınların çoğunu çalış-

maya çeken etkenler, manevi saygınlık, bundan sonra da ekonomik ilgi gelmektedir. SSCB'de kadınlar, hami-liklerinde ve çocuk emzirdikleri zaman da işe alınır ve bu hallerde de iş ücretleri azaltılmaz. Bu nedenlerle, kadınları işe almayanlar veya iş ücretlerini azaltanlar, yasalarla cezalandırılır.

SSCB'de, kadınlara iş ücreti konusunda farklı uygulama yapılır mı?

Çalışan her kadına, aynı iş için erkeklerle aynı iş ücreti alıp almadığı sorulursa, kendilerine, bu konuda, farklı bir davranışta bulunulmadığı yanıtı verilir. Bu, çoktan normal yaşamı yasası olmuştur.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verilerine göre, gelişmiş kapitalist ülkelerde işsizlik, son 40 yılda görülmemiş bir düzeye çıkmıştır. Geçen yılın sonlarında, 23 kapitalist devlette 18 milyon işsiz bulunmaktaydı.

Ayrıca, burada, en başta işsiz kadınlar bulunmaktadır. Örneğin, ABD'de kadınlar arasında, erkeklere oranla iki misli daha fazla işsiz bulunmaktadır. İtalya'da, son on yıl içinde, bir milyondan fazla kadın işsiz kalmıştır.

Bazı ülkelerde kadınları işe almada yaş tahditleri vardır. (Örneğin Japonya'da 30 yaşını aşmayan kadınlar işe alınır). İşverenler evli kadınları yada çocuklu kadınları işe almazlar.

ABD'deki «United States News And World Report» dergisi, bu konuda şunları yazmıştır: «Bunca çok kadının, neden kendilerine farklı davranışta bulunduğundan şikayet ettiğini anlamak isterseniz, ücret bordrosuna bakınız, erkeklerin kadınlardan fazla kazandığına, ve yüksek görevlerde çalıştıklarına kanaat getirirsiniz.» ABD'de, kadınlara iş ücreti sağlamada yapılan farklı uygulamadan elde edilen gelir, yılda 63 milyar doları bulmaktadır. Uluslararası Çalışma Bürosunun verilerine göre, Fransa'da, erkeklerle kadınların aldıkları iş ücretleri arasında fark yüzde 17,1; İsveç'te yüzde 24; Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yüzde 31,3; Japonya'da yüz-

de 50'den fazlayı bulmaktadır. Kapitalist ülkelerde, bu fark, azalmak şöyle dursun tam aksine artmaktadır.

Bunun içindir ki, İtalyan Komünists Partisi yönetimi üyelerinden Andriana Serroni, yürek acısıyla şunları söylemişti: «Kapitalist ülkelerde kadınlar gerçekte ikinci sınıf yurttaşlardır.»

Eğitim Yolu

SSCB'de tüm kadınlar ve erkekler, uzmanlık gerektiren işlerde çalışabilirler. Cinsi, milliyeti, sosyal durumu ne olursa olsun; isteyen herkes, tüm okullarda ve üniversitelerde okuyabilir. Kadınlar istedikleri mesleği seçebilirler. Eğitim parasızdır, dersler, tüm kademelerde, bu arada teknik sanat okullarında, özel orta ve yüksek okullarda tek programa göre verilir. Toplumsal ekonomide çalışan bin kadından 739'u yüksek yada orta eğitim görmüş kimselerdir. Erkekler arasında bu rakam 737'dir. Mühendis ve teknik elemanların üçte biri kadın, her dört doktor ve dört öğretmenin üçü kadındır.

Kadına eğitim yolu açıktır. Cinsi ne olursa olsun, bilgili, yetenekli ve girişimci emekçiler tercih edilir. SSCB'de 500 binden fazla kadın; sanayi işletmesi, devlet çiftliği, çeşitli kurum müdürü, kollektif çiftlik başkanı, daire şefi ve usta işçidir. Hak eşitliği ilkesi, işte böyle uygulanmaktadır.

Fransa'da yapılan araştırmaların sonuçlarına bakılırsa, bu ülkede çalışmaya başlayan kadınların üçte ikisinin mesleği yoktur. İngiltere'de, İşçi Partisi Ulusal Yürütme Komitesi tarafından hazırlanan, «Kadınlara Uygulanan Farklı Davranış» konulu raporda verilen rakamlardan anlaşıldığına göre, işe giren kızların yalnız yüzde yedisi mesleki bir hazırlık görebilmiştir.

ABD'de birçok yüksek okullara, özellikle de teknik okullara, kadınların kabul edilmesi için belli bir kontenjan belirlenmiştir. Burjuva ideologlarının «eşit olanaklar» ülkesi dedikleri bu ülkede, yüz mühendisten yalnız birinin, yüz doktordan dokuzunun, ve

yüz hukukçudan yalnız dördünün kadın olması, bir rastlantı değildir.

Kapitalist ülkelerde, yüksek okullarda eğitim ücreti çok yüksektir ve artmaya devam etmektedir. Bu nedenle, birçokları okuyamamaktadır. Belli bir hazırlık görmüş kadınlar bile yönetici olamamaktadırlar. Örneğin, etkili İngiliz gazetelerinden «Times»in bildirdiğine göre, her yüz memurdan altı erkek ve yalnız bir kadın yönetici olabilmektedir. Oysa İngiltere'de yüksek okul bitirenlerin üçte biri kadındır. Gazetenin yazdığına göre, kadınlara farklı uygulama yapıldığından, bunlar, eğitim düzeylerine uygun işlerde çalışmamaktadırlar.

SSCB'nin girişimi üzerine, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda onaylanan, uluslararası insan hakları söz-

leşmelerinin kabul edilışinden beri on yıl geçmiştir. Bu sözleşmelerde şu sözler yazılıdır:

«...Koruk ve sıkıntıdan kurtulmuş olan özgür kişi ideali, ancak, herkesin ekonomik, sosyal ve kültürel haklardan ve yurttaşlık, siyasal haklardan yararlanabileceği koşullarda uygulanabilir.»

SSCB, bu uluslararası sözleşmeleri çoktan onaylamış ve uygulamıştır. Oysa başlıca kapitalist devletler, bu arada ABD, İtalya, Fransa ve başkaları bunu yapmak istememektedirler. «Demokrasi Barometresi» (her ülkede kadınların durumu böyle nitelenir) farklı uygulamanın devam ettiğini göstermektedir.

Natalya SARAFANOVA- APN

KÜR YERLERİ ŞİMDİ YAZ KIŞ AÇIKTIR

1976 - 1980 yıllarında, Sovyet halkının yaşam düzeyinin yükseltilmesini öngören sosyal gelişme programında, sağlık yurtları, dinlenme evleri ve pansiyonlar ağının genişletilmesi öngörülmektedir. Bu ağ, şimdi nasıl bir görünümde dir?

APN Ajansı Muhabiri Georgi İliyuşko, Sovyet Sendikaları Kür Yerleri Yönetimi Merkez Konseyi Başkanı İvan Kozlov'a bu soruyu sormuştur :

— Sendikalara, kollektif çiftliklere, çeşitli bakanlık ve dairelere ait olan sağlık yurtlarının toplam sayısı, şimdi 5.500'ü bulmaktadır. Bu yerlerin, 1/10'u 1971 yılında başlayan dokuzuncu beş yıllık plan döneminde hizmete açılmıştır. Bunlardan başka, fabrika ve işletmelerin de binlerce dinlenme merkezi hesaba katılırsa, 5 yıllık plan döneminde sağlık yurtlarında toplam olarak yüz milyondan fazla emekçi ve aile üyeleri tedavi edilip dinlenmiştir.

Hemen hemen tüm sağlık yurtları, dinlenme evleri ve bir çok fabrikaların dinlenme merkezleri yaz kış

açktır. Örneğin kışın, Karadeniz kıyısında Anapa'daki sağlık yurdunda, birçokları çocuklarıyla beraber seve seve dinlenir, yada Altay'daki Belokuriha kür yerinin rodon banyolarına seve seve giderler...

— Fakat dinlenme sorunlarının tamamen çözümlendiği söylenemez doğal olarak. Çünkü, kür yerlerine, özellikle de Kafkasya ile Kırım'daki kür yerlerine gitmek isteyenler durmadan çoğalıyor. Sendika örgütleri bunların hepsinin talebini her zaman karşılayamaz...

— Sovyet Hükümeti, sendikaların önerisiyle, Mineralniye Vodi, yani «Maden Suları» adlı kür yerinin, Kislovadsk, Gürcistan kür yerlerinin geliştirilmesi ve Kafkasya ile Kırım'ın Karadeniz kıyısında, sağlık yurtlarının kurulması hakkında bir takım önemli kararlar kabul etmiştir. Örneğin, Anapa'da dinlenenler için ayrılan yerler 1,5 misli, Soçi, Essentuki, Aluşta ve Eypatori'de % 20 - 30 artmıştır.

Bin, ikibin kişilik ve daha büyük sağlık komplekslerinin kurulması planlanıyor. Daha şimdiden, Pitsunda'da üçbin kişilik pansiyonlar, Adler

kentinde yedibin kişilik sağlık kasası, Gorki denizi bölgesinde «Burevestnik», Leningrad'ın kür bölgesinde «Düni» ve «Vostok - 6» ve daha bir çok pansiyon vardır. Bunların hepsinde, en az bin kişi dinlenebilir. Bu yurtlar kurulurken, kür yerlerini kurma yolunda ülkede ve dışında elde edilen en son başarılarından yararlanılır. Örneğin dokuzuncu beş yıllık plan döneminde, Pyatigorsk kentinde, git - gelli sulu havuzu bulunan yüz rodon banyosu, Jelesnovodsk'ta çamurla tedavi merkezi hizmete açılmıştır.

— Bu durum Güney'deki kür yerlerini geliştirilmesine dikkat göstereceği anlamına mı gelir?

— Hayır. Güney'de kurulan sağlık yurtlarının yanısıra, Rusya'nın orta kısmında, Sibirya'da, Uzak Doğu'da ve ülkenin başka bölgelerinde, sağlık yurtlarıyla dinlenme evleri yoğun olarak kurulmaktadır. Onuncu beş yıllık plan döneminde, Riga yakınındaki deniz kıyısındaki kür evleri geliştirilecek, Issık gölü bölgesinde, ülke çapında önemi olan bir kür bölgesinin kurulması planlanmaktadır.

Sendika örgütleri, yaşlı insanların ve kalp - damar hastalıklarına tutulan insanların yılın sıcak mevsiminde, Güney'de dinlenmeleri gerektiğini hesaba katıyorlar. Doktorlar; bunlara, ılıman iklimli bölgelerde ormanlar içinde, göl ve nehir kıyılarında tedavi olup dinlenmeyi tavsiye etmektedirler. Bu amaçla, Sovyet Litvanya Cumhuriyeti'nde bin kişilik bir sağlık yurdu, Kırgızistan Cumhuriyeti'nde de aynı büyüklükte bir dinlenme evi açılmıştır. Uzak Doğu'daki Sadgorod, Tacikistan'da Hoci - Obi - Garm ve Sibirya'da Uçum gölünde çamurla tedavi merkezleri açılmıştır...

Sırası gelmişken şunu da söylemek gerekir ki; Sibiryalılar ve Uzak Doğu'lular, doğdukları yerlerde dinlenmeyi tercih etmeye başladılar. Sibirya'da Tümen yakınlarında meşhur termal kaynakları açılıp işletilmeye başlamıştır. Uzak Doğu'da «Tihooke-

anskaya» sağlık yurdu büyük rağbet dinlenir.

— Belki Kuzey'de veya Sibirya'da yaşayanların bazıları Karadeniz kıyısında dinlenmek için pek çok para gerektiğinden oraya gitmiyorlar. Çünkü dinlenme masrafı, yol masrafı da var...

— Bu masraflar doğrusu o kadar büyük değildir. Çünkü, dinlenme masraflarının 2/3'nü sendikalar öder, ki bu kolaylıkla yararlanılan dinlenenlerin %90'ı kadardır. Bazıları da parasız olarak dinlenir. Emekçilerin dinlenmesine devlet, sosyal sigortalar bütçesinden para ayırır. Uçak, tren ve kentlerarası otobüs biletleri de çok pahalı değildir, ayrıca birçoklarının yol parasını sendika, işletme yada çeşitli örgütler öderler. İnsanlar, ilginç olan yerlerde dinlenmek istediklerindedir ki, bazıları Beyaz Deniz kıyısına, diğerleri Baykal gölüne giderler.

— Dinlenenlerden en başta kimlere avantaj sağlanır?

— Diyebiliriz ki SSCB'de «imtiyazlı sınıf» vardır. Bu, çocuklardır. İşte bunlara en fazla avantajlar sağlanır. Şimdi izci kamplarında on milyondan fazla öğrenci yaz tatillerini geçirmektedir. Bu kampların büyük bir kısmı yaz kış açıktır. Anapa ve Evpatori kür yerlerinde sağlık yurdu tipinde çok büyük izci kampları kurulmaktadır. Burada çocuklar, aynı zamanda tedavi görüp okuyabilirler. İnşaat tamamlandıktan sonra, buraya 12 bin öğrenci gönderilebilir.

250 kadar sağlık yurdunda ve dinlenme evinde, çocuklar ana ve babalarıyla dinlenebilirler. Bir de, yeni beş yıllık plan döneminde, bunların sayısı bir hayli arttırılıyor.

Sendikaların emrindeki sağlık yurtlarının kurulmasına, şimdi bir milyar rubleden fazla, yani dokuzuncu beş yıllık plan dönemindekinden fazla para ayrılıyor. Bundan başka bakanlık, daire ve işletmeler de sağlık yurtlarının genişletilmesine büyük para ayıracaklar.

— Güneydeki sağlık yurtlarında dinlenenler için ne gibi imkanlar sağlanıyor?

— Bölgesel kür yerleri, yönetim konseylerinde açılan özel örgütler bu sorunla uğraşiyor. Güneye dinlenmeye gelenler, istasyonlarda ve hava alanlarında karşılanır ve kiralanabile-

cek yerlerin adresleri bunlara verilir, sonra bunlara lokantada yemek yemeleri ve fizikman dinlenebilmeleri için gereken her şey yapılır. Örneğin, Karadeniz kıyısında Anapa ve Tuapse'de, Riga bölgesinde, Palanga, Pyarnu ve Yurmala'da böyle örgütler vardır. (APN)

TÜSTAV

temel yayınlar

LEONİD BREJNEV

**AMACIMIZ : BARIŞ VE SOSYALİZM
ADİL, DEMOKRATİK BİR BARIŞ İÇİN, ULUSLARIN
GÜVENLİĞİ VE ULUSLARIN İŞBİRLİĞİ İÇİN
SOSYALİZMİN ELLİ - YILLIK BÜYÜK - BAŞARILARI
17.50 LİRA**

KONSTANTİN ZARODOV

**LENİNİZM
VE
KAPİTALİZMDEN SOSYALİZME GEÇİŞ**

ÇIKIYOR

**LENİNİZM VE MODERN ÇİN
SSCB Uzak Doğu Bilimler Enstitüsü**

ÇIKIYOR

**DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİ
VE**

**ANTİ - KOMÜNİZM
SSCB BİLİM KURULU**

ÇIKIYOR

Not : «Temel Yayınlar»ın yönetim yeri değişmiştir. Bundan böyle
«Temel Yayınlar»la ilgili her türlü yazışmalar ve görüşmeler
için ilgililere duyurulur.

TEMEL YAYINLAR YÖNETİM YERİ: Necatibey Cad, No: 26/29
Yenişehir - ANKARA

YAZIŞMA ADRESİ : P.K. 102 Kızılay - ANKARA
P.K. 309 Bakanlıklar - ANKARA

24. SAYISI ÇIKTI

- BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, BARIŞ VE TOPLUMSAL İLERLEME YOLUNDA İLERİ!
- BAŞYAZI : OKULLAR AÇILIRKEN
- MC'NİN SALDIRILARI BOŞA ÇIKARILACAKTIR!
- İŞTEN ATILAN GENÇ İŞÇİLER :
«DİSK'e güveniyor ve Onunla övünüyoruz»
- TÜRKİYE'DE FAŞİST HAREKETİN GELİŞİMİ
- I. ENTERNASYONALİN BAYRAĞI YERE DÜŞMEMİŞTİR.
- BÜYÜK EKİM DEVRİMİ'NİN 59. YILDÖNÜMÜ YAKLAŞIYOR
- TAYLAND'DA FAŞİST TERÖR
Faşist rejimler uzun süre iktidarda kalmaz.
- MİLİTAN OKUYUCULAR GÖREV BAŞINA

Adres : Başmuhasip Sok. 3/1 Cağaloğlu - İSTANBUL

konuk yayınları

P.K.749·İSTANBUL

— ÇIKAN KİTAPLARIMIZ —

SOSYALİZM KİTAPLIĞI :

1 — Ortak Hükümet Programı	15.—
2 — Yakın Çağlar Tarihi	30.—
3 — Gerçekte ve Eylemde Hukukun Payı	30.—
4 — Ulusal Kurtuluş Savaşları ve Üçüncü Dünya	20.—
5 — Maonun Teorik Görüşlerinin Eleştirisi	20.—
6 — Emperyalizm Üzerine Temel Kurslar	15.—
7 — Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası	15.—
8 — İleri Bir Demokrasi İçin Solun Güçbirliği	15.—
9 — Çağdaş Revizyonizmin Eleştirisi (toplatıldı)	15.—
10 — Lenin (Resimli Kısa Biyografisi)	15.—
11 — Kapital Üzerine Temel Kurslar	15.—
12 — SBKP 25. Kongresi Merkez Komitesi Raporu	10.—
13 — Lenincilik ve Sovyetler Birliği Dış Politikası	15.—
14 — Sınıf Uzlaşması mı, Sınıf Mücadelesi mi?	20.—
15 — Çağımızda Kapitalizm ve Aydınlar S. Nadel	10.—
16 — Toplumsal İlerleme Yolunda Barış İçinde Birlikte Yaşama V. Korinov	10.—
17 — İşçi Sınıfının Enternasyonalci Öğretisi, Marksçılık - Lenincilik M. A. Suslov	20.—
— Yakın Çağlar Tarihi Cilt : 2 (1917 - 1938)	30.—
— Yakın Çağlar Tarihi Cilt : 3 (1938 - 1967)	30.—

TEMEL BİLGİ DİZİSİ :

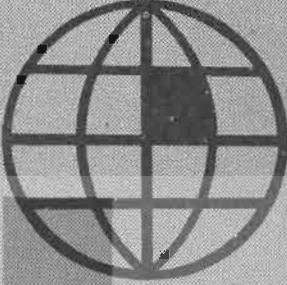
1 — Marksçı - Leninci Felsefe Sözlüğü	25.—
(Büyük Boy, 328 Sayfa)	

GERÇEKÇİ ROMAN - ANI DİZİSİ :

1 — Sıkıyönetim	15.—
2 — Teslim Olmayanlar Ölmez	40.—
3 — Çekçek	20.—
4 — Hitler Faşizmi Üzerine Konuşmalar	10.—
5 — Faşizmi Ezeceğiz	30.—
6 — Zafer Bizim Olacak	15.—

- 1 — **DÜNYA'DA İLK ANTI - FAŞİST AYAKLANMA**
İ. MİCHAİLOV (6 Lira - **toplatıldı**)
- 2 — **MAĞLUP EDİLEMİYEN**
VİETNAM VE KAMBOÇYA
A. BOUDANOV — G. SOTCHEVKO (6 Lira)
- 4 — **UZAKTAN MEKTUPLAR**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 5 — **ÇEKOSLOVAKYA AĞUSTOS - 1968** (7 Lira)
- 6 — **REDDETTİĞİMİZ MİRAS**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 7 — **SOSYALİST TEORİNİN SORUNLARI**
RİCHARD KOSOLAPOV (12 Lira)
- 8 — **SEÇİLMİŞ ŞİİRLER**
N. Y. VAPTSAROV (7,5 Lira - **toplatıldı**)
- 9 — **TROÇKİSTLER GENÇLİĞİ**
NEREYE GÖTÜRÜYOR
MİKHAİL BASMANOV (8 Lira)
- 10 — **DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONUNUN**
30 YILI (12 Lira)
- 11 — **SBKP PARTİ YAŞAMI**
L. BREJNEV — Z. KULYUCHEVA (5 Lira - **toplatıldı**)
- 12 — **MAOİZM VE GENÇLİK HAREKETİ**
A. YELNİKOV — V. TURUSOV (9 Lira)
- 13 — **BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ**
XI. KONGRE RAPORU
TODOR JIVKOV (10 Lira)
- 14 — **MPLA HALKTIR** — Program - Tüzük —
(6 Lira)
- 15 — **TARIM ÜRETİCİ KOOPERATİFLERİ**
VE ULUSLARARASI KOOPERATİF HAREKETİ
STOYAN SYULEMEZOV — (11 Lira)

16

ürün yayınları

30 Lira

komünist ve işçi partilerinin 4 TOPLANTISI

- 1957 MOSKOVA
- 1960 MOSKOVA
- 1969 MOSKOVA
- 1976 BERLİN

- toplantı belgelerinin tamamı
- berlin konferansı'ndaki konuşmalar

p.k.41 sirkeci - istanbul

TÜSTAV